Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

~~1646~~
171 g 9
GW. 7507
CA. 1306

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Quatuor nouiſſima cuz mul tis exemplis pulcherrimis..

et de terroribus mortis cũ eterne btĩtudinis gloria

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Memorare no-
uiſſima tua ⁊ in
eternuȝ non pec
cabis Eccleſi.
vij. Sicut dicit beatus au
guſtin⁹ in libro ſuaꝝ medi/
tationū. Plus vitāda ē ſola
peccati feditas. q̄ȝ quelibet
tormētoꝝ immaitas Cū er
go nouiſſioꝝ noticia ⁊ illo
ruȝ frequēs memoria a pec
catis nos reuocat. ꝟtutib⁹
nos copulat ⁊ in oī bono o
pere nos retinet ⁊ cōfirmat
Ideo diuina inſpirāte grā
de his nouiſſimis. videlicȝ
que ⁊ quot illa ſunt modicū
poſui dicere ⁊ narrare Nec
nō quodlibȝ ipoꝝ dictꝭ ⁊ au
ctoritatib⁹ ⁊ exempl' ſingl'a
riter ⁊ p ſe ac ſpecialit ⁊ pci
ſe quodammodo declarare
Eſt ergo notādū q̄ quatu/
or ſunt nouiſſiā cōiter apd
ſcōs in numero cōputata..
Sicut patet euidenter ex ꝟ
bis beati Bernardi in quo
dā ſermone ſic dicentis In
oībus operib⁹ tuis memo/
rare nouiſſima tua. Que q̄
dem q̄tuor ſunt mors. iudi
ciuȝ iehēna ⁊ gloria Quid
horribili⁹ morte. quid terr
bili⁹ iudicio. q̄d intolerabi
li⁹ iehēna. ⁊ q̄d iocūdius ce
leſti gloria. Hec bern̄. vbi
ſup̄ Iſte ſūt q̄ttuor rote cur
rus gl'e vehētes eaȝ ad eter
nam ſalutē. Iſta ſunt quat
tuor icitamēta icitantia ſpi
ritū hoīs. vt ſpretꝭ oīb⁹ mū
danis ad ſuū redeat creato
rē. Eſt ergo ꝯueniēs ⁊ vtile
q̄ habeant in ꝯtinua recor
datione Et ergo dīt ſapi. ec
cl'. xxvij. Memēto nouiſſi
moꝝ Unde quidaȝ volens
hec nouiſſima frequēter ha
bere pre ocul' ⁊ iugiter ī me
moria verſificādo ſic loquit
Bis duo ſunt que cordete/
n⁹ ſub pectore miſi. Mors
mea iudiciū baratri nox lux
paradiſi. Uer cū totalꝰ h⁹
opuſculi ꝓceſſus principa
liter ad h̄ conat īducere. vt
nouiſſimoꝝ celebris memo
ria cordialiter ⁊ intime huā
nis cordib⁹ imprimat Con
tinue ergo videbit rei cōſo
num. vt preſenti huic libel
lulo nomē cordiale loco ſui
tituli ſi placet imponatur

De morte corporali

Primū igit nouiſſi/
moꝝ cui⁹ memoria
eſt a peccatis retractiuū eſt
mors pn̄s corporal' Unde
Bern̄. in ſpeculo monacho
ruȝ. Summa philoſophia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

eſt meditatio mortꝭ aſſidua
hãc q̃cunq̃ȝ hõ prexerit ſecũ
portaret. ⁊ ineternũ nõ pec
cabit Itẽ Aug⁹ in libro ex//
hortationũ Nihil ſic reuo//
cat a pctĩs. ſicꝭ freq̄uẽs me//
ditatio mortis. Nec eſt enĩ
illa q̃ facit hoĩez ſe hũiliare
oĩa ↄtẽnere ⁊ pñiam aggre//
di ſiue acceptare.

¶ Q̃ḋ meditatio mortꝭ fa
cit hoĩez ſe humiliare.

DIco ergo q̧ mortꝭ re
cordatio facit hoĩem
ſe hũiliare. Vñ Aug⁹ in li.
de verbis dñi Agnoſcat hõ
ſe mortalẽ ⁊ frãgat elatiõez
Cetera nrã ⁊ bona et mala
incerta ſunt Sola mors eſt
certa Vñ quãuis aduẽtus
ei⁹ hora nobis eſt occulta ⁊
incerta. Ipa tñ ẽ certiſſima
⁊ veniẽs venit cito ⁊ nõ tar
dabit Vñ Ecci. xiiij Meõr
eſto q̃m mors ñ tardat. ſcri
bitꝛ em̃ in thobia Mors p//
perat fuga nulla patet. mor
tale tributũ. Soluere natu
re lege tenetꝛ hõ Ad idẽ dicit
Bernard⁹ in ſermone Mi
ſer hõ quare te om̃i hora nõ
diſponis ad mortẽ Cogita
te iã mortuuȝ quẽ ſcis de ne
ceſſitate moriturũ. Diſting
ue q̃liter oculi tui ꝟtentꝛ i ca
pite, vene tue rũpentur cor
ſcindetur ĩ dolore Quis er//
go iã nõ timebit ⁊ ſe humili
abit cũ certiſſime ſcit ſe mo
riturꝫ ⁊ in terrã reuerſuruȝ.
Nulla em̃ erit pſonarũ acce
ptio. ſicut nec fuit vt ſcribitꝛ
ij. Regꝭ. xiiij. Oẽs morimur
⁊ quaſi aque dilabimur ĩ t//
raȝ que nõ reuertũtur. Vñ
in Richardo.. Iure vocata
fuit mors. q꞉ morſus ama//
rus oĩbus eſt. a q̃ nemo ca//
uere põt Hĩc dicitꝛ in libel//
lo de cõtẽptu mũdi. Mors
reſecat. mors om̃e necat qḋ
carne creatꝛ Magnificos p̃
mit ⁊ modicos. ⁊ cũctis do
minatꝛ. Nobiliũ tenet ĩperi
um. nulliũq̧ veretꝛ. Tã duci
bus q̃ȝ principibus cõmu//
nis habetꝛ. Mors iuuenes
rapit atq̧ ſenes. nulli miſe
retur. Illa fremit. gen⁹ om
ne tremit qḋ in orbe mouetꝛ
Illa ferit. caro tota perit de
ſub pede mortis Cõteritur
nec eripitꝛ. vir robore fortis
nil redimit. dũ mors pimit
q꞉ federa nunq̃ȝ. Nec pciuȝ
nec ſeruicium mors recipit
vnq̃ȝ. Sȝ quid pl'a loq̄r. nl
li mors ĩpia pcit. Nec eua//
det ĩops nec q̃ marſubiũ far
cit Certe audio nũc q̧ mors
a ẽvltĩa linea rexꝫ. vñ ſcribitꝛ ĩ
ꝛgbeta. Dĩa mors tollit Do

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ctū cecidiſſe cathonē Atq3
ipſuz ſocratē ꝓcubuiſſe fe-
runt Ecce qualiter ſcīa aut
doctrina nullum ꝑſeruat a
mortis iaculis ⁊ ruina Nā
vt ſcribitur Eccī ſecundo..
Moritur doctus ſimilr̄ et
indoctus Vn̄ Eſaie. xxxiij
dicitur Vbi eſt legis verba
ponderans Vbi eſt doctor
paruulorū Quaſi diceret.
nō ſunt neq3 viuunt. ſed eo
dem curſu cū alijs trāſierūt
Sed cū gheta ſolos duos
dictos ante noīat fore mor
te ꝑemptos Dic mihi tu: v-
bi alexander potētiſſimus:
vbi iudas machabeꝰ: ⁊ ſāp
ſon vir fortis viribꝫ: vbi cre
ſis ditiſſimus: vbi abſolon
pulcherrimus: vbi galienꝰ
medicus ⁊ Auicenna eius
ſocius: Vbi ſalomon pru-
dentiſſimꝰ: vbi tulliꝰ: Vbi
ariſtoteles peritiſſimꝰ: vbi
plato: vbi porphiriꝰ: Vbi
doctiſſimus poetaꝝ ꝟgiliꝰ:
Nonne oēs tanq3 peregri-
ni ⁊ hoſpites vniꝰ diei velo
ciſſime tranſierūt Vere ſic
Nā vnus ex eis nō remāſit
q2 in vanitate defecerūt di-
es eoꝝ. ⁊ anni eoꝝ cum feſti
natione Nā vt dicit̄ in pſal
mo In imagine ptranſit ho
mo Nūc eīm fortis ⁊ ſanus
compos per oīa. cras vero
debilis aut lāguidꝰ. feſſuſ-
q3 in terra. cū dubia ⁊ fragi
lis nobis vita tributa. Vn̄
etiā ibi clare patet ſcd'z phi
loſophū. qui adriano impe
ratori de eſſentia ⁊ ſtatu ho
minis interrogāti ſic rn̄dit
Homo eſt mācipium mor-
tis. hoſpes loci ⁊ viator trā
ſiēs. ſimilis aceruo roſe mi
nus mature atq3 pomo no
uo Ex his faciliter ꝓproba
tur q̄3 fragilis ⁊ labilis ⁊ q̄3
indurabilis eſt humana vi
ta. nō ſoluz modo paupis.
veꝝ etiā cuiuſlibet quātum
cūq3 diuitis aut potentis..
Nā cōmune mori. mors nl̄
li parcit honori Mors fera
mors neq3 mors nulli par-
cit ⁊ equā Mors ſeruat le-
gē tollit cū paupe regē. Nā
regis ⁊ paupis lex eſt mori
endi cōmunis Dat cām fle
di ſi bn̄ ſcripta legis. Vn-
de Job. xx. ſic ſcribit̄ de di-
uite ⁊ elato. Si aſcenderit
vſq3 ad celum ſupbia eius.
⁊ caput eiꝰ nubes tetigerit
quaſi ſterquiliniū in fine ꝑ
det. ⁊ qui eū viderint dicēt
Vbi eſt: velut ſomniuz euo
lans nō inuenietur trāſijt ſi
cut viſio nocturna. Its Ba
ruch. iij Vbi ſunt pncipes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

gẽtium ⁊ q̃ dñantur ſup̱ be
ſtias q̃ ſunt ſup̱ terrã q̇ in a//
uibus celi ludũt. qui argen
tũ thezauriſant ⁊ auꝝ ĩ quo
ꝯfidũt hoĩes. ⁊ nõ eſt finis
acquiſitionis eoꝝ. qui ar//
gentũ fabricãt ⁊ ſolliciti ſtꝫ
nec eſt inuẽtio opeꝝ illoꝝ
Exterminati em̃ ſunt ⁊ ad ĩ
feros deſcẽderunt ⁊ alij ĩ lo
cum eoꝝdem ſurrexerunt.
Vñ pſper in ſuis ſentẽtijs
ſic ait Ubi ſunt inſuperabi
les oratores: vbi qui ꝯueni
entiꝰ feſta diſponebãt: Ubi
equoꝝ ſplẽdidi nutritores:
vbi exercituũ duces: vbi ſa
trape ⁊ tyranni: nonne oẽs
puluis ⁊ fauille. nõne ĩ pau
cis ṽſibus eſt eoꝝ memoria
vite: Reſpice ſepulchra ⁊ vi
de. quis ſeruus ⁊ quis dñs:
quis pauper ⁊ quis diues
Diſcerne ſi potes victũ a re
ge. fortẽ a debili. ⁊ pulchꝛũ
a deformi Itẽ dicit Criſoſ.
in li. de repatiõe lapſi Quid
pfuit illis q̇ in luxuria cor//
poris ⁊ in pñtis vite volup
tatibꝫ vſqꝫ diẽ p̱manſerunt:
intuere nũc ſepulchra eoꝝ
Vide ſi eſt aliquid iactãtie
veſtigiũ. ſi aliqua diuitiaꝝ
vel iactãtie ſigna cognoue//
ris Req̇re vbi nũc veſtes et
ornamẽta p̱egrina: vbi nũc
ſpc̃ãcl'oꝝ voluptas: vbi põ
pa ⁊ ſecutoꝝ t̃be ⁊ opulẽtia:
riſus iocus. ĩmoderata atꝫ
irrefrenata leticia. quo ab//
ceſſit: vbi illa nũc ⁊ ipſi. fi//
nẽ vtroꝝunqꝫ intuere diligẽ
tius. ⁊ accede ꝓpius ad ſin//
guloꝝ ſepulchra. Uide ſo//
los cineres ⁊ feditates. ṽmi
uꝫ reliq̇as. ⁊ recordare hũc
corp̱m eoꝝ eẽ finẽ. etꝫ ſi ĩ de
licijs ⁊ leticia. etiã ſi in labo
re ⁊ ꝯtinentia trãſegerint h̃
vitaꝫ Itꝫ Bern̄. in ſuis me
ditationibꝫ ſic inquit. Dic
mihi vbi ſũt amatores mũ
di: qui añ pauca tp̱a nobiſ//
cuꝫ erãt: nihil ex eis reman//
ſit niſi cineres ⁊ vermes At
tẽde diligẽter q̇d fuerũt: Ho
mines fuerũt ſicut tu. cõe//
derũt biberũt. riſerũt. duxe
runt in bonis dies ſuos. et
in puncto ad inferna deſcen
derũt Hic caro eoꝝ ṽmibꝰ
⁊ illic aĩa eoꝝ ignibꝫ depu
taẽ. donec rurſus ĩfelici col
legio colligati ſempiternis
inuoluãtur incẽdijs qui ſo
cij in vicijs ⁊ in peccatꝭ fue
rũt Quid pfuit illis inanis
gloria: breuis leticia. mũdi
potentia. carnis voluptas
falſe diuitie. magna faĩlia ⁊
mala cõcupiſcẽtia Ubi ri//
ſus: vbi iocus: vbi iactãtia:

vbi arrogātia. De tāta leti//
tia quāta triſticia. poſt tan
tā voluptatē tā grauis miſe
ria De exaltatione ceciderūt
in magnā ruinam ⁊ grauia
tormēta Quicq̄d illis acci//
dit tibi accidere pōt. Or hō
es. hō de humo. limꝰ de li//
mo De terra es. de terra vi
uis. ⁊ in terrā reuerterꝭ. De
De his ſupradictis amato
ribus mūdi tā carnalit̄ ⁊ ſe
culariter viuētibꝫ nec mor//
tē metuētibꝫ iā vicinā ſic lo
quit̄ bnardꝰ ad frēs de mō//
te dei O miſerabiles miſeri
q̄s ipe miſerie huius vite ⁊
vie ſeducunt. tuꝫ in bonis
dies ſuos ducūt. ⁊ in pūcto
ad inferna deſcēdunt Nam
vt d̄r ī pſalmo Ueniet mors
ſup illos ⁊ deſcēdant ad īfer
nū viuētes Certe nūc q̄libꝫ
eoꝝ poſſꝫ dicere Circūdede
rūt me dolores mortis. ⁊c̄.
Hi ſunt miſerabiles miſeri
q̄s vita pn̄s h̄ ſeducit De q̄
bꝫ d̄r Jo. xxi.. Impij viuūt
ſubleuati. ꝯfortatiq̄ꝫ diuiti
is. ſemē eoꝝ ꝑmanet coram
eis. ꝓpinquoꝝ turba ⁊ nepo
tū in ꝯſpectu eoꝝ Domꝰ eo
rū ſecure ſūt ⁊ pace. ⁊ nō eſt
ꝟga dei ſup illos Bos eorū
ꝯcepit ⁊ nō abortiuit. vac//
ca pepit ⁊ ñ ē ꝑuata fetu ſuo

exultāt luſibꝫ. tenēt tipanū
⁊ citharā ⁊ ī pūcto ad īferna
deſcēdūt O q̄ꝫ male fecūdat̄
q̄ꝫ ſtl'te ludificat̄ Qui ꝓpt̄ flo
rē mūdi vanūq̄ꝫ d̄corē Qui
ꝑus apparet q̄ſi flos ⁊ ꝑtinꝰ
aret Uadit ad infernū ꝑdit
dyadema ſupnū. Mallet p̄
terite q̄ in oī tpe vite ꝑ pauꝑ
vixiſſet nec diuitias hūiſſet
nec imerito. naꝫ q̄d tūc the
zauri: q̄d acerꝰ ꝓderit au//
ri Cū pccōres mittūtur ad
inferiores Inferni latebras
ignē ꝑitq̄ꝫ tēbras Sꝑ paſſu
ri nec ab his vnq̄ꝫ redituri.
Chariſſime q̄d dicis de di//
uitibꝫ huiꝰ ſcl'i. nōne mori
ūtur ſicꝫ ceteri. veriſſime in
nl'lo videt̄ ꝑuilegiati Sap̄
vij. Unꝰ ē introitꝰ oībꝫ ad
vitā ⁊ ſilis exitus Job. xxi.
Iſte moritur robuſtus ⁊ ſa
nus ⁊ diues ⁊ felix. viſcera
eius plena ſunt adipe ⁊ me
dullis oſſa irrigātur Alius
vero moritur in amaritudi
ne aīe ſue abſq̄ꝫ vllis opibꝫ.
⁊ tn̄ ſil' ī puluere dormiēt ⁊
ꝟmes operiēt eos Ecce q̄lit̄ di
uites mūdi ⁊ potētes mor//
tē cōeꝫ ſortiūt̄ cū pauꝑibus
Ecci. x oīs potētatꝰ breuis
vita. rex ē hodie ⁊ cras mo//
rit̄. De tali rege legitur ſine
dubio. i. Macha. ij. gl'a eiꝰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ſtercus ꝛ v̄mis. hodie extol
litur ꝛ cras nō inuenietᷣ. Ex
emplū em̄ accipe de excellē
tiſſimo mūdi principe. viꝫ
Alexādro magno q̄ vniuer
ſum mūdū ſibi ſubiugauit
ſic ꝙ totius ſeculi ſolꝰ dn̄s
putabatur. Unū legitᷣ de ipō
Magnꝰ alexander quo pri
mū grecia rege floruit e ter⸗
ris mlt̄a trophea tulit. Hic
mūdi pagrāꝛ fines ſibi ſub
iugat orbeꝫ. Tota terra mi⸗
nor viribꝫ eius erat. Iteꝫ in
alio loco ſic de eo ſcribitur.
Omnia rex regū ſibi ſubdi
ta regna videbat. Fecit euꝫ
fame ſonꝰ ꝛ fortune monar
chā. Totus alexandro fauū⸗
letur ſubditꝰ orbis. Mag⸗
nus ꝛ ī magno dominetᷣ ma
ximus orbe. Sed poſt mun
di triūphuꝫ. poſt vniuerſa⸗
le ꝛ vnicū totiꝰ mūdi adep
tū imperiū. quid magni ſeq̄
batᷣ. Nūquid regni ſtabili⸗
tas aut potētie ꝑpetuitas?
nūquid corꝑis īcolumitas
aut pn̄tis vite longeuitas?
Certe nequaꝗ̄. ſed illud cō
mune oībus. Ultimus ad
mortē poſt oīa fata recurſꝰ.
Nūc bene potuit dicere Al
lexāder in hora mortis ſue
Illud iob. Ecce ego quōdā
opulentus repēte cōtritꝰ ſū

Nam ſolūmō ꝑ duodecim
annos ꝛ nō amplius impe
rauit. Sic em̄ ſcribit de ipō
petrus in aurora. Bis ſenis
dn̄ans annis morti vir obe
dit. Cuius viuit adhuc neſ
cia fama mori. Similiter d̄
morte cōquerēdo potuit di
cere illud Joan. xix. Spoli
auit me glīa mea ꝛ abſtulit
coronam de capite meo. de
ſtruxit me vndiqꝫ ꝛ pereo..
Ecce chariſſime iā manife⸗
ſtet patet. licet oīa ceſar ha⸗
bet. tn̄ glīa ceſaris eē d̄ſinit
ei tumulus vixerit octo pē
dū. Ex quo apparet euidēter
ꝙ regia maieſtas oīs terre⸗
na ptās. Proſperitas rerū
ſeries longinqua dieꝝ. Pre
terit abſqꝫ mora mortis cū
venerit hora. Unn̄ dicit aliꝰ
poeta.. Es ſapiens marcet
ſapīa more redundās. Diui
tie lapſu mobiliore fluunt.
Es ꝓbus. expirat ꝓbitas.
es honeſtus honeſtas. La⸗
bitur es fortis fortia morte
cadūt. Sane iā video ꝙ ſin
gula de nobis anni furātur
eūtes. Et ergo. Si fueris di
ues. pulcher. fortiſ ve. q̄d i⸗
de. Si dn̄s mundi. ſi rex. ſi
papa. Quid inde? Nā cito ꝑ
tereūt h̄ oīa ꝙ nihil ī de. So
la manēt merita q̄ꝫ glīfica⸗

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

bimur inde vñ yſidoꝛꝰ i q//
daȝ omelia ſic dͭ. Dilectiſſi
mi pẽſare debemus ꝙ breuis
ē mũdi felicitas. ꝙ modica
eſt huiꝰ ſc̄li gl̄a. ꝙ caduca ⁊
fragilis eſt tꝑalis potentia
Dicat ꝗ poterit vbi ſunt re
ges: vbi ꝓncipes: vbi iꝑato
res. vbi rex locupletes vbi
potẽtes ſc̄li: vbi diuites hu
ius mũdi: q̃ſi vmbra trãſie
rũt. et velut ſomniũ euanu
erũt. q̃runtur ⁊ nõ ſunt. ꝗd
dicemꝰ ad hec: Reges obie
rũt. ⁊ ꝓncipes moꝛtui ſunt.
Multi tñ putãt ſe diu viue
re. ⁊ q̃ſi nunꝙ moꝛte cadere
de pñti vita. Certe nõ ſic i//
pij ñ ſic Uos ãt ſicut hoĩes
moꝛiemĩ. ⁊ ſicut vnꝰ de ꝓn
cipib9 cadetis. Nã vt dͭ ſe
neca ad lucillũ Huiꝰ eminẽ
tis vite cadere ē exitus Uñ
ſcribit in gheta. Dia moꝛs
delet. oĩa moꝛte cadũt Uni
uerſas ei felicitates hoĩnuȝ
moꝛs terminat ⁊ concludit
Nã cum ꝑdicaueris fidem
abꝛahe. pietatẽ ioſeph. cha
ritatẽ moyſi. foꝛtitudinẽ ſã
pſõis. zelũ phinees. dauid
mãſuetudinẽ Helezei mira
cula Salomõis diuitias ⁊
pꝛudẽtiam. abſolonis pul//
chꝛitudinẽ ⁊ foꝛmã. ſꝑ extre
ma oĩm luctꝰ occupat. finẽ

ꝙ hiſtoꝛie finis hoĩs impo
nit. vnaq̃ꝙ ꝯcluſio ſinglo//
rũ viȝ ⁊ moꝛtuꝰ ē Ecce iam
pȝ maĩfeſtiſſĩe ꝑ ꝑdcã ꝙ foꝛ
ma genꝰ. moꝛes. ſapĩa: res
⁊ hõꝛes ñ retinẽt hoĩeȝ qui
ruit ĩ cinerẽ Nã oẽ qd̃ ē gei//
tuȝ tẽdit ad interitũ. Hic ē
qd̃ Ouidiꝰ dͭ Oꝛtꝰ cuncta
ſuos repetũt mꝛẽȝ ꝙ reꝗrũt
Et redit ĩ nihilũ qd̃ fuit ãte
nihil. Siliꝫ ego miſerrimꝰ
q̃ſi ad nihilũ redactꝰ ſũ ⁊ ne
ſciui Nã dies mei ſicut vm
bꝛa ⁊c̄. Hõ ſicut fenuȝ dies
eꝰ ſic̄ flos. ſic efflorebit Om
ſpũs ꝑtrãſibit in illo. ⁊ non
ſubſiſtet. ⁊ nõ ꝯgnoſcet am
pliꝰ locũ ſuũ. Ecce iã ꝯſide
ra ꝙ homo eſt res fragilis.
durãs tꝑe ꝑuo. Efficiꝫ ſiliꝫ
floꝛi ꝗ creſcit ĩ aruo. vñ yſa
ie. xl. oĩs caro fenũ ⁊ oĩs gl̄a
eꝰ q̃ſi flos agri Uere fenũ ē
ꝑpl̄s. exſiccatũ ē flos ⁊ ceci//
dit flos. Et ḡ cur ſuꝑbit hõ
ꝗ ē ſicꝫ fenũ tectoꝝ qd̃ ꝓuſꝙ
euellatur exaruit. vñ ſcribi
tur ĩ thobia Eſt hõ vas lu//
teum Uas lamentabile. fe
num aridum. fragilis gle//
bula. ſaccus olens Carnis
vita. laboꝛ carnis. Concep
tio. tabes mẽſtrua. Putre//
do finis. oꝛigo luctꝰ Sper
ma pꝛius. Modo ſaccus..

olens Poſt vermib9 eſca in tumulo. Pro q̄ dote ſupbit hō Item Bernard9 i libro meditatōnū. Unde ſupbit hō cui9 cōceptio culpa Naſci pena. labor vita. neceſſe mori Poſt hominē vermis p9 vmē fetor ꝛ horror. Sic in non hominem vertit om nis homo Attende ergo pn cipium vite tue. ꝛ mediū et finē ſiue terminū. ꝛ inueni= es magna3 occaſionē te hu miliādi. Quid cogitas. q̄d dicis. ꝛ quid temetip3 fac3 Nonne puluis es et terra? Scriptū eſt em̄ eccleſi. xij. Reuertat puluis in terram ſuam vnde erat. In terram viliſſimam in terram putri dam vermib9 repletā Iob. xvij. Putredini dixi pr̄ me us es: Mater mea ꝛ ſoror mea vermib9 It3 eccl'a. xvij Ois hō terra ꝛ cinis. Et ge ne. iij Reuerter3 in terram de qua ſumptus es. q2 pul uis es ꝛ in puluere3 reuerte ris Et ide3 ſicut ammouet alanus Eſto memor q pul uis eris ꝛ uermib9 eſca In gelida putreus quādo iace bis humo Nō erit in mun do qui te velit vltra videre Cum tua rancidior ſit caro rupta cane Unde berñ. q̄d

fetidius humano cadauere quid horribili9 mortuo ho mine cuius erat in vita gra tiſſim9 amplex9 fit i morte horribiliſſi9 aſpect9 Quid ergo pſūt diuitie q̄d delicie quid honores diuitie non liberant a morte nec delicie a vermibus nec honores a fetore. O deus eterne q3 mi ſera ſorte claudit oīs homo Certe tu chariſſiē ſi p̄dicta diligēt attēderes maxima3 humiliationis cām procul dubio inuenires It3 q mor tis meōria hoie3 hūiliat p3 iij. regū xxi. de achab. q au dita cōminatiōe mort3 ſibi facta ab helia iterim humi liatus eſt ſic q dñs dixit ad heliam. nōne vides achab humiliatū corā me. Legit q in romana curia quōda3 fieri ſolebat ꝛ ad huc fit ſuo tempe q creato papa appor tabatur corā eo ſtuppa. q̄ in cenſa dicebat ſibi ſub hac forma Sic trāſit glia mun di. hocē. ſicut ignis ſtuppā velocit ꝛ cito redigit fauil= lā ſic oīs mūdi gl'a cito labi tur ꝛ preterit quaſi vmbra Narrat etiā yſidor9 ꝯſuetu dinē antiq̄tus fuiſſe. q pri= ma die corouationis impa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

toris Conſtantinopolitani
cũ eſſet in glĩa ſua. lathomꝰ
quidam apportauit ei tria vł
quattuor genera lapidũ di
cẽs ei ꝙ eligeret de quo vel
let ſibi fieri monumẽtum.
Item legitur de beato ioan
ne elemoſinario patriarcha
alexandrino ꝙ dum ſepul
chꝝ eius fieret nõdũ voluit
ꝑfici. ordinãs ꝙ in magnis
feſtiuitatibꝰ cũ honore ſuo
aliquis veniret ad eum ita
dicẽs Dñe ſepulchꝝ tuũ im
ꝑfectũ ẽ iube illud ꝑfici. qꝛ
neſcis qua hora fur ẽ aduẽ-
turꝰ At quare fiebãt iſta de
papa imꝑtore ꝛ patriarcha
qꝛ oẽs erant ſtatus excellen
tiſſimi huiꝰ mũdi niſi vt ſe-
metipſos recognoſcerẽt ho
mines mortales Et ſpe lon
gioris vite aut magnanimi
tate potẽtie ſeu terrene glo
rie ſupbiẽdo ſe non extolle-
rent Sꝫ mortis memoriã
pre oculis habendo ſe i om
nibꝰ humiliarẽt Vñ ꝓpphe
tam dꝛ in pſalmo Sciãt gẽ
tes quoniã hoĩes ſunt i quã
ĩd ẽ de humo ſeu de limo ꝑ-
creati. ꝛ ideo neceſſario mo
riũtur. Unde ecclꝰaſti. xli.
Omnia que de terra ſunt ĩ
terram ↄuertẽtur. de quoꝝ
numero oĩs homo deputatꝰ
Vñ ꝓpheta Hieremias dꝛ
Terra. terra. terra: audi ſer
mones meos Terrã vocat
hoĩem ter. Eſt enĩ terra. qꝛ
de terra creatur. in terra cõ
uerſatꝰ. ꝛ ĩ terrã redit ꝛ mu-
tatꝰ. Terra eſt creatione. cõ
uerſatione ꝛ morte. Ter-
ra ẽ natura. vita ꝛ ſepultu-
ra. Terrã ſapit. terram lin-
git. terram ſitit ꝛ ↄcupiſcit
Conglutinatus eſt in terra
venter eius. dñdit ad inferi
ora terre. Celeſtiũ oblitus
pro terra litigat. ꝑ terra pu
gnat. ꝑ terra mare nauigat
ꝑ terra terrã circuit ꝛ ꝑãbu
lat. ꝛ ſepius pro terra nunc
huc nunc illuc hõ miſerabi
lis anxius laborat. nec a ta
libus ceſſat. donec ꝙ de ter
ra ſumptus eſt reuertitur ĩ
materiã primam: videlicet
terrã. dicens illud. iij. regũ
ij. Ecce ingredior viam vni
uerſe terre. Et ideo cum fex
cũ limus cum res viliſſima
ſimus. Vñ ſuperbimus. ꝙ
ad terrã terra redimus

¶ Quod meditatio mortꝭ
facit hoĩez oĩa ↄtemnere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

FAcit etiã ſcd̃o mortꝭ
meõria hoiem om̃ia
cõtẽnere ⁊ tãq̃ʒ nihi//
lũ ſe reputare Hiero. in ꝓ//
logo ſuo ſic inq̇t. Facile ꝯtẽ
nit oĩa. q̇ ſe ſꝑ cogitat mori
turũ Nã ꝯcupiſcẽtia oculo
rũ ꝯtemnit̃. qñ aliq̇s cogi//
tat ſe breuiter oĩa relicturũ
Et ꝯcupiſcẽtia carnis ꝯtem
nitur. dũmõ q̇s ꝯſiderat ꝙ
corp⁹ ſuũ ꝓpriũ q̃ſi in inſtã
tia erit cibꝯ ꝟmiũ. Supbia
vite deſpicit̃. dũ q̇s hoc cor
de põderat. ꝙ ille q̇ vult eẽ
ſuꝑ alios. ponet̃ ĩ terra ſub
tus pedes oĩm q̃ eſt infimũ
elemẽtoꝝ Et iõ d̃r idẽ Hie//
ro. in epl̃a ad ciprianũ Me
mẽto mortꝭ tue ⁊ nõ pecca//
bis Qui quotidie recordat̃
ſe morituꝝ. cõtemnit pñtia
feſtinãs ad futura. Eſau ãt
ꝯſiderãs ſibi mortẽ ĩmine//
re faciliter ꝯtẽpſit terrena..
vñ Geñ. xxv En morior q̇d
mihi ꝓderũt ꝑmogenita:.
Yſidor⁹ aduertẽs pñtꝭ vite
breuitatẽ. ⁊ ꝙ ea q̃ videtur
hic poſſideri q̃ſi ĩſtatiſſime
viʒ in morte relinquẽda ſtꝭ.
ad illoꝝ exhortãs ꝯtemtuʒ
ſic inquiẽs ait Si vis eẽ q̇
etus nihil ſcl̃i appetas. Hẽ
per req̇eʒ mẽtis hẽbis. ſi cu
ras ſcl̃i a te ꝓieceris. abijce
a te q̇cquid bonũ ꝓpoſitum
poterit ĩpedire Eſto mortu
us mũdo ⁊ mũd⁹ tibi Mũ
di gl̃iam quaſi mortu⁹ non
aſpicias. ab affectu hui⁹ vi
te q̃ſi mortu⁹ te iam ſepara
Sicut ſepult⁹ nõ hẽas cu//
rã de ſcl̃o Tanq̃ʒ defũct⁹ ab
oĩ te purga negocio. viuẽs
ꝯtemne q̇d poſt mortẽ ñ po
teris hrẽ Vñ ait ſeneca Ni
hil eque tibi ꝓficiet ad tꝑan
tiaʒ oĩm reꝝ tꝑaliuʒ ⁊ ꝯtem
tum ſicut breuis eui ⁊ hui⁹
tꝑis incerti meditatio Igit̃
dilecte mi dũ viuis memo//
ri mente memẽto mori Vñ
legit̃ in libello de dono tio//
ris ꝙ q̇dã magne litteratu//
re in phĩa dat⁹ mũdi vani//
tatibꝯ audiens ſemel legi in
matutinis de lõga vita pa//
trũ antiquoꝝ ⁊ ꝙ ſꝑ diceba
tur in fine ad quẽlibʒ eoruʒ
⁊ mortu⁹ eſt Geñ. v.. Cogi
tauit ꝙ ſibi etiã taliter euei
ret quãtũq̃ʒ tꝑis viueret ſu
per terrã. ⁊ ex hoc ꝯcipiens
mũdi ꝯtemptũ intrauit or
dinẽ p̃dicatoꝝ. in quo fcũs
ẽ perit⁹ mgr̃ in theologia ⁊
vir eximie ſcitatis. Q̃ q̃ʒ be
ne hũit p̃ ocul' ꝟba eccl'. xi..
ſic dicẽtis Si ãnis multis
vixerit hõ. ⁊ in oĩbꝯ his leta
tus fuerit. memĩſſe dʒ tene

broſi tpis ꝛ dieꝝ multoruz.
que cū venerit vanitatꝭ ar//
guentur preterita. Uere in
die mortꝭ patet vanitas et
vanitatuz vanitas. ꝛ ꝙ oīa
fuerīt vana. vñ ſcribit Ecci
iij Cūcta ſubiacēt vanitati
et ſic eſt reuera. vana ſūt oīa
vniuerſa ꝛ ſingľa Uanitas
ē vita nr̄a ꝛ quelibꝫ mundi
creatura. Nā vt dicit ī pſal
mo vniuerſa vaītas omnis
hō viuens Tu āt eſtīas diu
viuere. ꝛ hec temporalia an
nis plurimis ī delicijs poſ
ſidere. Chariſſimi non ſic.
Homo vanitati ſiľis factꝰ
ē dies eꝰ ſicut vmbra p̄teri
ūt. Ecce iam vides ꝙ dies
tui erīt pauci ꝛ epiſcopatuz
tuū accipiet alter. Et ideo
Tempa longa tibi noli pro
mittere vite Quocūqꝫ igre
deris ſeqt̄ mors corpis vm
braz Ideo ſi bene inſpexerꝭ
te ꝛ v̄ba tibi dicta. acetꝭ pꝰ
modū dicenda cordis auri
bꝫ diligēter pceperꝭ. potius
deberes dicere. vado mori
credēs p longū viuere tem//
pus. Forte dies hec eſt vlti
ma vado mori. Tibi em̄ dr̄
Luce. xij. Stulte hac noc
te demones repetēt aīaz tu
am a te. Que āt paraſti. cu//
ius erunt. Ergo vade mori
vade certus qꝛ velox eſt de
poſitio tabernaculi tui. vt
ſcribit ſecūda. Petri p̄mo.
Et cogita iam te mortuum
quē ſcis de neceſſitate etiaz
poſt quantoſlibet annos p
culdubio morituꝝ. Ac ꝯtē
ne trāſitoria q̄ ſtatī ꝛ abſqꝫ
mora (ꝗuis inuite) erīt reli
quēda. Unde poeta refert
Predia terraꝝ. poſſeſſio di
uitiaꝝ. Fabrica muroꝝ grā
dis ſtructura domoꝝ. Glo
ria menſaꝝ. cū delicijs epu
laꝝ. In ſigneſqꝫ thori map
pe ciphiqꝫ decori. Reſplen
dens veſtis que moribꝫ ob
ſtat honeſtis Grex armētoꝝ.
ſpacioſū cultus agroꝝ Fer
tile vinetum diuerſa vite re
pletuz Gaudia natoꝝ. dile
ctio dulcis eoꝝ Cuncta reli
quent. nec poſt hec inueniē
tur Ex his iam vide ꝛ ꝯſide
ra ꝙ nihil ſtabile ſeu pma//
nēs ē in p̄ſenti vita. Uñ dr̄
ecci. ij. Magificaui opera
mea edificaui mihi domos
Plantaui vineas. Feci or//
tos ꝛ pomeria. ꝯſeui ea cū
cti generꝭ arboribꝫ ꝛ extruxi
mihi piſcinas aquaꝝ vt ir
rigarez ſiluas lignoꝝ germi
nātiū. poſſedi ſeruos ꝛ āncil
las. multāqꝫ familiā habui
Armēta q̄qꝫ ꝛ multos ouiū

greges vltra oẽs q̇ ante me
fuerunt in hieruſalē coacer
uaui mihi argētū ⁊ aurū et
ſubſtātias regum. ac ꝓuin
tiaꝝ feci mihi cantatores et
cātatrices. ac delicias filioꝝ
hominū. Ciphos ⁊ vrceos
ad vina in miniſterio fūdē
da ⁊ ſuꝑgreſſus ſum opibꝫ
oēs q̇ fuerūt añ me in hieru
ſalez Sapientia quoqꝫ ꝑſe
uerauit mecū. ⁊ oīa que de
ſiderauerunt oculi mei non
negaui eis. nec ꝓhibui cor
meuz quin frueretur volup
tate ⁊ oblectaret ſe in his q̄
parauerā Cunqꝫ vertiſſē
me ad vniuerſa opa que fe-
cerant manus mee. ⁊ ad la
bores in q̇bꝫ fruſtra ſudaue
ram vidi in oībꝫ operibꝫ va
nitatem afflictionē animi
et nihil ꝑmanere ſub ſole.
Vere nihil ꝑmanet. oīa em̄
tranſeūt ⁊ labūtᷣ q̄ſi vmbra
vnde Joannes de garlādia
Nō fuit eſt ⁊ erit perit arti
culo breuis hore. Ergo q̇d
prodeſt eſſe fuiſſe fore: Eſſe
fuiſſe fore tria ſūt florida ſī
flore Nā ſimul oē perit qđ
fuit eſt ⁊ erit Mundꝰ enim
tranſit ⁊ ꝯcupiſcētia eiꝰ Et
ideo Nō breuiter durat q̇s
prudens querere curat. vñ
Bernardꝰ in libro medita-
tionū ſic ait Quid theſauri
ſat quis in terra. cuz ſine di
latione tranſeat ⁊ illud qđ
colligitᷣ. ⁊ ille q̇ colligit. Tu
ergo homo quē fructū expe
ctas in mūdo. cuius fructꝰ
eſt ruina ⁊ finis mors. Vti
nā hec intelligeres ⁊ nouiſ-
ſima ꝓuideres Itez petrus
bleſenſis in quadā epiſtola
ſic dicit Gl'a mūdi fallax et
ſeductoria ſuos decipit a-
matores Quicquid em̄ vel
futuꝝ ꝓmittit vel in pn̄ti ꝓ
uidet. totum ad nihiluz de
uenit. tāqꝫ aqua decurrens
Ergo inſpice q̄ꝫ fragilis. q̄ꝫ
fallax. q̄ꝫ inanis ſit mundꝰ
et illiꝰ gloria quā cupimus
Atigitᷣ o ſtultiſſime Curci
to nō ſpernis que p̄teriūtia
cernis. nonne vides mūdū
miſeꝝ nimis ⁊ furibunduz
Sub gladio dire mortꝭ lā-
guēdo perire

¶ Nō mors facit ho-
minē pn̄iaz acceptare

Juxta ordinem p̄miſ-
ſoꝝ nūc reſtat diligē
ter inueſtigare qualitᷣ mor-
tis memoria facit hominez
pn̄iaz aggredi ſiue accepta
re Iſtud clare patet. ione iiȷ
de niniuitis q̇ ad cōmuni-
cationē mortꝭ pn̄iaz perege
rūt. luce iiȷ. Facite dignos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

fructus penitẽtie Et ſubdit
Securis ad radicez arbor
poſita ē qđ ē ↄminatio mort
Cũ occideret eos q̃rebant
eũ ꝛ reuertabãt.ſ. ad pnitẽ
tiaz Ambroſi⁹ ſup lucã Ue
mihi ſi peccata mea non de
fleuero. ve mihi. ſi media
nocte nõ ſurrexero ad ↄfitẽ
dũ tibi dñe Ue mihi ſi dolũ
proximo meo fecero. ve mihi
ſi veritatẽ non dixero Ad ra
dicem arboris ſecuris poſi
ta ē. faciat q̃ pt fruct⁹ grẽ
q̃ debꝫ penitẽtie Adeſt dñs
et q̃ req̃rit fructũ vite. Job
etiã ↄſiderãs breuitatẽ pre
ſent vite. potius elegit hic
q̃ꝫ poſtmodũ inutiliter ſine
fructu penitere Unde dicit
iob decimo. Paucitas die
rum meoꝝ finiet breui. di//
mitte me ergo vt plãgaꝫ paulu
luꝫ dolorẽ meũ añq̃ꝫ vadaꝫ
et non ruertar ad terrã tene
broſã ꝛ optã mortis caligĩe
Uere temp⁹ pñs ē breuiſſi
mũ Nã vt dicitur iob xiiij
Breues dies hoĩs ſunt Itẽ
prima ad Chorĩtcos vij. Tẽ
pus breue ē ꝛ ideo eſſꝫ meli
us minimo breuiter ꝛ leuit
ſuſtinere modicũ. q̃ꝫ poſtea
dolere ꝛ inutiliter penitere
ꝑ infinita ſcl'a ſcl'oꝝ. vñ dt
Auguſtin⁹ in libro de decẽ

cordis. Melior eſt modica
amaritudo ĩ faucibꝫ q̃ꝫ tor//
mẽtũ eternum ĩ viſceribꝫ. De
breuitate pñtis vite idẽ dt
in ſermone Uita hoĩs tota
breuis ē ab ĩfantia vſq̃ꝫ ad
decrepitã ſenectutẽ Adam
enĩ ſi adhuc viueret ꝛ hodie
morieť. quid ei lõgitudo vi
te pfuiſſꝫ. certe modicũ vel
nihil. ĩmo poſſꝫ dicere Jaꝫ
mihi p̃terite fluxerũt tpa vi//
te vñ. Quid pdeſt homini
ſi viuat ſcl'a cẽtuꝫ. Cũ mo//
ritur vitã trãſiſſe putat q̃ſi
vẽtũ vñ Auguſtin⁹ ſup pſal
teriũ Si toto tpe illo viue//
res ex quo adã emiſſus ē de
paradyſo vſꝫ ad hodiernuꝫ
diem. certe videres vitã tu
am nõ fuiſſe diuturnã. q̃ ſic
auolaſſꝫ Uita aũt vniuſcu
iuſq̃ꝫ hoĩs q̃ꝫta ē ad de tãtoſ
libꝫ ãnos. duc lõgiſſimã ſe//
nectutẽ Quid erit. nõne q̃ſi
aurora matutĩa: vñ Fragili
ores ſum⁹ q̃ꝫ ſi vitrei eſſem⁹
Uitꝝ ꝛ ſi fragile ē. tñ bñ ſer
uatũ ꝛ cuſtoditũ diu durat
vita ãt hũana q̃ꝫtũcũq̃ꝫ ſer//
uet durare nõ pt Hebre. ix
Statutũ ē oĩbꝫ hominibꝫ ſe//
mel mori vñ Seneca Uita
nrã perigrinatio ē. cũ diu ã
bulaueris deniq̃ꝫ redeun//
dum ē Hanc mortis neceſ

ſitatē ⁊ humane vite breui
tatē ꝯſiderabat gentilis il⸗
le xerxes. De q̄ beatus Hie
ro⁹ ſcribens in ep̄la ad heli
odoꝝ ſic inq̄t Xerxes ille po
tētiſſi⁹ rex q̄ ſubuertit mon
tes. mariaq ꝯſtrauit. cū de
ſublimi loco cerner3 infini
tā multitudinē ſui exercit⁹.
dr̄ eo fleuiſſe q nullus eorū
quos cernebat ſupuiueret
poſt centū annos. In hūa⸗
nis valde nccāriu3 ē huma
nā vitā non eſſe longeuam.
Nā ſicut barlaam refert. ip
ſa cuidaz arbori ꝯpatur. ad
cui⁹ radices ſedēt duo mu
res. vnus alb⁹. niger q reli
quus. i. dies ⁊ nox hui⁹ ar⸗
boris vite radices inceſſa⸗
bilit̄ corrodentes. Ite3 Au
guſti⁹ in originali tractans
illd̄. Jacobi. iiij. Que ē nrā
vita: Uapor ad modicū pa
rens deinceps terminat̄. ſic
dr̄. Uita hec eſt vita dubia
vita ceca ⁊ vita erumnoſa:
quā humores tumidāt. do
lores extenuāt. ardores de
ſiccāt. aera morbitāt. eſce i
fluāt. ieiunia macerāt. ioci
ſoluūt. triſticie ꝯſumūt. ſol
licitudo coartat. ſecuritas
ebetat. diuitie iactāt. paup
tas deijcit. iuuētus extollit
ſenect⁹ incuruat. īfirmitas
frāgit. meror dep̄mit. ⁊ poſt
hec oīa mors īterimit ⁊ vni
uerſis gaudijs ſitu3 īponit
ita vt cū eē deſierit. nec fuiſ
ſe putet̄. Unī Sap̄. ij. Exi
guū ⁊ cū tedio ē tp̄s vite nrē
Ex nihilo nati ſum⁹ ⁊ poſt
erim⁹ q̄ſi nihil fuimus. Et
ibide3. Umbra trāſiens eſt
tp̄s nr̄m. It̄ ſap̄. p̄mo Trā
ſiet vita nrā tanq̄ veſtigiu3
nubis ⁊ ſicut nebula diſſol
uet̄ q̄ fugata ē a radijs ſolis
et a calore ei⁹ aggūata Job
xvi. Ecce breues āni trāſie
rūt ⁊ ſemitā p quā nō reuer
tar: ābulabo. Eiuſdē. ix Di
es mei velociores fuer̄t cur
ſore. p̄tereūt q̄ſi naues pōa
portātes. ⁊ ſicut aq̄la volāſ
ad eſcā. Eiuſde3. vij. Dies
mei velociores trāſier̄t. q̄ a
texente tela ſuccidit̄ ⁊ ꝯſum
pſi abſq vlla ſpe Memēto
mei d̄s q2 vent⁹ ē vita mea
⁊ nō reuertat̄ oculus meus
vt videat bona. nec aſpici⸗
at me vltra viſus hois. vn̄.
Tela texent̄ citi⁹ tua vita
ſecat̄. Nā nullo trāſire die l̄
nocte morat̄. Dō ſilīs vēto
fuerat tua vita memento. q̄
fugit abſq mora q̄ ſola trā⸗
ſit in hora.. Ecce q̄ breuis
eſt hec pn̄s nrā vita. Unde
Eccleſiaſtici. xviij. Nu⸗

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

merus dierũ hoim. vt mltũ
centũ anni. Sed iſte nũer⁹
per ſucceſſus tpm eſt modi
cũ minoratus Vñ etiam in
pſalmo dicitur Dies anno
rũ nrõꝝ ſeptuaginta anni.
Si aũt in potẽtatibus oc//
tuaginta anni. ãplius eorũ
labor ꝛ dolor. Sꝫ quid ẽ h̄
tẽpus octuaginta annoruꝫ
vel centũ annoꝝ ꝑ quod ho
mo viuit. eſt hoc tẽpus ma
gnũ: eſt hoc longũ annoruꝫ
ſpaciũ reputãdũ:. Certe nõ
ſed reſpcũ eternitatis poti⁹
eſt momẽtuꝫ q̄ꝫ tẽp⁹ noiãn
dũ Cũ etiaꝫ mille anni ſint
añ oculos dñi. ſicut dies he
ſterna que preterijt. ꝛ trãſit
velut vmbra Vere ꝟe hec ẽ
vita breuis. lubrica pena
dolor Itẽ nõ ſolum põderã
da eſt pñtis vite breuitas..
ſed etiã maxima incertitu//
do Cũ dubia incertis verſe
tur vita periculis Neſci//
mus eñ diẽ neqꝫ horã Sed
cuꝫ dixerit pax ꝛ ſecuritas.
tũc repentin⁹ ſuperueiet in
terit⁹. ꝛ forſitan fur ille ẽ ho
die aduẽturus. Vñ poeta.
q̄s ſcit adhuc an nos plẽs
ꝯplebim⁹ ãnos. Neſcis an
cras te mors ſit raptura vl̄
ante. Et ĝ dr yſaie. xxxviij.
Diſpone domui tue. qr mo
rieris tu ꝛ non viues Et tibi
dem. Preciſa eſt velut a tex
ente vita mea. dũ adhuc or
direr ſuccidit me Nã dũ pri
mo incepi viuere. in eodem
tpe etiam incepi morti apꝑ
pinquare Unde Sapi. v.
Nos ſtatim nati continuo
deſinim⁹ eẽ Hic. Seneca ĩ
epl̄a Cotidie morimur. nã
q̄tidie demit̄ aliq̄ ps vite. ꝛ
ſic q̄d alid ẽ vita nrã q̄ꝫ q̄dã
curſus ſiue trãſit⁹ Vñ non
ĩmerito ꝯpat̄ horologio qd̄
ĝdati ſp trãſit ꝛ vſqꝫ ad cer//
tũ punctũ ꝯtinuo diſcurrit
ꝛ tũc ſubito ac impulſe ca//
dit. ac campanellas tãgit ꝛ
eas ſonitũ facere compellit
Sic in ꝟitate vita nrã ſp //
labit̄ ꝛ fluit vſqꝫ ad certum
pũctuꝫ. hoc ẽ ad vite termi
nũ a deo prẽſtatutũ ꝛ p̄fixũ
quem nemo poterit p̄terire
Tũc eñ deficit ꝛ cadit ꝛ cã
panellas realiter ꝛ ad lrãm
ſeſe pulſari ꝛ ſonare facit..
Igit̄ euigila ꝛ prudẽter ex//
pecta curſuꝫ vite tue Nam
horologiũ tuũ ĝdus pauciſ
ſimos hꝫ ꝑtrãſire Si eñ ho
ra plures grad⁹ p̄terit ꝛ trã
ſcẽdit. ꝛ ſtati cũ ad vltimuꝫ
ꝑuenerit. in baratruꝫ morꝭ
ſubito dilabit̄ ꝛ cadit Audi
ĝ quid poeta de hoc refert..

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Vita breuis velut vmbra
leuis fugit annihilatur
Sic vadit ſubitoqꝫ cadit..
dum ſtare putatur.

¶ Media nãqꝫ vita in mor
te ſumꝰ Et ergo dicit̃ de h.
Ecci. ix. Neſcit hõ finẽ ſu/
um. ſed ſicut piſces capiun
tur hamo. ⁊ ſicut aues com
ꝓhendũtur laqueo. ſic etiã
capiũtur hoĩes in tꝑe malo
Ecce iã venit finis. finis ve
nit. nã mors vite eſt vltimꝰ
finis. Hic eſt finis cũctorũ
hoĩm q̃ ãmonetur in domo
luctꝰ. vt hẽtur Ecci. vij. vñ
dr̃ i libello metrico de vita
⁊ geſtis ipius alexãdri ma/
gni. O felix mortale genꝰ ſi
ſꝑ hẽret Etnũ ꝑ mẽte bonũ
finẽqꝫ timeret. Qui tã nobi
libꝫ media q̃ꝫ plebe creatus
Impulſus adeſt aĩe diſcri/
mine magno Ecce iã frater
chariſſime Vita q̃d ẽ hoĩs.
niſi res vallata ruinis. Eſt
caro nrã cinis mõ pͥcipiũ
mõ finis Hinc ẽ ꝙ Bernar
dꝰ dicit Cũ recordor ꝙ ſuʒ
cinis. ⁊ ꝙ cito venit finis..
ſine fine ꝑtimeſco. ⁊ vt cinis
refrigeſco. et qꝛ ſm̃ Grego.
valde ſe ſollicitat hõ in bo/
no oꝑe qui ſemꝑ cogitat de
extremo fine. Igit̃ dilectiſſi
me Dẽm crede diẽ tibi dilu
xiſſe ſupremũ. Sꝑ bſis me
mor mẽte nccẽ mori. Quis
ergo hõ ſane mẽtis conſide
rans breuitatẽ ⁊ maximam
incertitudinẽ huiꝰ miſera/
bilis vite ac ꝓpinquitatem
mortis iã vẽture. Quis oĩa
aduertẽs diligẽterqꝫ reuol
uẽs ꝙ ãni nrĩ velut aranea
mutabũtur. et dies ſicut fu
mꝰ deficiũt. ⁊ ꝙ hõ natꝰ de
muliere tã breue viuit tꝑe.
q̃ quaſi flos egredit̃ ⁊ ꝯteri
tur. ac fugit velut vmbra.
Quis etiã mẽte tenꝰ hec põ
derans ac intuẽs cordialit̃
⁊ cõſiderãs ſic ſeducit̃ a dia
bolo mũdo ⁊ carne. ꝙ peni
tere negligit in hoc tꝑe bre/
uiſſimo. immo (vt veriꝰ di
cã) in hac pñti horula. ſiue
momento. Certe neõ negli
git ſiue dr̃t niſi quẽ malicia
ſua penitꝰ excecauit. O q̃n
ta pena talibꝰ hoĩbꝰ de illa
negligẽtia ꝯſequetur Vn/
de dicit paulꝰ apl̃s ad Heb
ij. Quõ effugiemꝰ ſi tãtã ne
glexerimꝰ ſalutẽ. Hinc bea
tꝰ Effrem dicit Chariſſimi
i hoc breui tꝑe ſi neglexeri/
mus nullã oĩno excuſatõeʒ
hẽbimꝰ quã ꝓ facinoribus
nrĩs oſtẽdamꝰ Nolo ḡ bre/
uitatẽ huiꝰ tꝑis negligere.
ne ꝑ infinita ſcl̃a penitentia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

infructuoſa poſtmodū̃ inci
pias tarde penitere. Igitꝰ fe
ſtina ne tardaueris ne cū̃ fa
tuis ꝟginibꝫ finaliter exclu
daris. vñ Mat. xxv. Ecce
ſpōſus venit ⁊ q̄ ꝑate erant
intrauerūt cuꝫ eo ad nupti
as. ⁊ clauſa eſt ianua Sup
q̄ btūs Grego. ſic dicit O ſi
palatuꝫ cordis ſape poſſet.
q̄ſtū admirationis hꝫ Ecce
ſpōſus venit. Quātum dul
cedinis intrauerūt cū̃ eo ad
nuptias ⁊ quātuꝫ amaritu
dinis. ⁊ clauſa ē ianua Cha
riſſime ſi hec ſaperes ⁊ intel
ligeres. ac corde tenꝰ rumi-
nares ad pñiam vtiqꝫ feſtia
res curreres. nec tēpꝰ acce
ptabile ⁊ dies ſalutis ꝑ co-
meſſationes ⁊ ocia inutilitꝰ
ꝑderes ſine fructu. Et ergo
ſcribitꝰ Apocal'. ij. Memē-
to vnd e exciderís ⁊ pñiam
age ¶ Legitꝰ apud clareual
lem accidiſſe. ꝙ q̄dā vir ſā
ctus cū̃ eſſet in orōne audi-
uit vocē miſerabiliter lamē
tantē. ⁊ cū̃ inquireret q̄d ħ
eēt. reſpōdit Ego ſū aīa cu-
iuſdā dānat infelicē meam
deplāgēs dānationē Et cuꝫ
de pena eius quererettꝰ dixit
ꝙ inter oīa q̄ dānatos magꝭ
excitabāt ad penā erat amiſ
ſio tꝑis ſibi grā dei collati.

in cuius ꝑua morula potui
ſſent penitētiam egiſſe q̄ eoſ
liberaſſet a pena infernali.
Vñ Hugo de ſcō victore.
Oia gehenne ſupplicia ſu-
perat deū nō videre ⁊ boīs
carere que in ptāte habuiſti
obtinere Redemur igitꝰ duꝫ
tēpus hēmꝰ. ne poſtmoduꝫ
dicamꝰ penitēdo. illud Hi
eremie. viij. Trāſijt eſtas fi
nita eſt meſſis ⁊ nos ſalua-
ti nō ſumꝰ Hinc eſt ꝙ deuo
tus ille effrem nos āmonet
dicēs Obſecro vos chariſſi
mi ⁊ ſuppliciter rogo. o ami
ci mei vigilate in hoc breui
tꝑe. in hac hora vndecima
cōtendite. iā em̄ veſꝑa ꝓpe-
rabit cū̃ glīa multa remune
rator adueniet reddere vni
cuiqꝫ ſcd̄m oꝑa ſua Exēpla
riter etiā ptꝫ ꝙ mortis meō
ria inducit hoīem ad pñiaꝫ
faciēdaꝫ Vñ legitꝰ de q̄dam
milite flagicioſo ꝙ nullā pe
nitētiaꝫ a papa alexādro ſi-
bi impoſitā voluit accepta
re. ⁊ tādem papa dedit ſibi
ānulū ſuū. vt illuꝫ in digito
ſuo ꝓ penitentia portaret ⁊
q̄ñcunqꝫ eū inſpiceret ꝙ de
morte ſua cogitaret. Quod
cū̃ feciſſet pluribꝫ diebꝫ tan
dē ad papā redijt dicens ꝙ
paratꝰ eēt oēꝫ aliam pñiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

quātūcunqȝ ſibi iniungeret
facere ⁊ adimplere ¶ Item
legit de quodā alio pctori q̄
etiā nullaȝ a ꝯfeſſore voluit
acceptare pn̄iaȝ. tādeȝ con
feſſor ſuus ſibi hoc iniūxit.
vt pciperet ſeruitori ſuo ꝙ
ſp in pmo ferculo baculum
decorticatū ei pn̄taret dicēs
Pn̄e ad memoriā reducatꝫ
ꝙ nccārio hētis mori ⁊ neſ-
citis vbi. qūo ⁊ quādo. Cū
aūt p tēpus aliquod hoc fa
ctū fuiſſet ⁊ per hoc que co-
medebat ſibi in tediū verte
retur. dixit confeſſori ſuo ꝙ
paratus eſſet oēm aliā peni
tentiā facere quātūcunqȝ e-
tiaȝ vellet Nā cor ſuū in ſe-
ipſo ꝯturbatuȝ erat ⁊ formi
do mortis cecidit ſup eum.
Ex p̄dictis ergo ſatis patet
ꝙ meōria mortꝫ facit hoīeȝ
ſe humiliare oīa ꝯtemnere.
pn̄iam aggredi ſiue accep-
tare. ⁊ ex cōſequēti pccā de
uitare Et ideo Sepe recor
deris bone frater ꝙ morie-
ris Si memor es mortis fe
licis eris cito ſortis

¶ Sequūtur nunc exēpla
ex varijs ſacrarū lrāꝝ paſſi
bus homi christiano admo
dum vtilia..

¶ Petrus damiani ad
Blancā comitiſſam de
terroribus mortis.

Penſandum q̄ppe eſt
cum iam peccatrix
aīa vinculis incipit
carnis abſolui q̄ꝫ amaro ter-
rore cōcutitur. quantꝫ mor
tis ꝯſciētie ſtimulis lacerat
Recolit vetita que cōmiſit
videt mādata que negligen
ter implere ꝯtempſit Dolet
indulta pn̄ie tpa ſeſe inani-
ter pcepiſſe Plorat immo-
bile diſtricte vltionis arti-
culū ineuitabiliter īminere
Manere ſatagit. ire ꝯpelli
tur. recuperare vult pdita.
nō auditur. Poſt terga re-
ſpiciens toti⁹ tranſacte vite
curſuȝ velut vnum breuiſſi
mū deputat itineris paſſuȝ
Ante ſe oculos dirigit ⁊ in
finita perhennitatis ſpacia de
prehendit. Plorat itaqȝ qꝛ
ante tā breue ſpaciū acqui-
rere potuit leticiā oīm ſclo-
rum Deflet etiā ſe ꝓpter taȝ
breuis illecebre voluptateȝ
inenarrabileȝ ppetue ſuaui
tatis amiſiſſe dulcedinem.
Erubeſcit qꝛ ꝓpter illā ſub-
ſtantiā que v̄mib⁹ erat ob-
noxia illā neglexit que cho-
ris angelicis erat inferēda.
Iā radios mētis attollit. ⁊

duz diuitiarum īmortaliū glo
riā ↄtēplatur eam ꝓpter vite i
opiā ꝑdidiſſe ↄfundit. Cun
cꝫ ſub ſe reflectit oculos ad
hꝰ mundi conuallē tetrāqꝫ
caliginez. Super ſe vero mi
ratur eterni luminis claritatē
liquido deprehendit qꝛ nox
erat et tenebre qd amauit.
O ſi rediuiuuz pn̄s e tēpus
promitteri potuiſſz q̄ꝫ dure
ↄuerſationis iter arriperet
quātis ſe deuotionū vincu
lis innodarz ¶ Interea dū
ebeſcentes oculi ↄtabeſcūt
Dum pectus palpitat. dūz
raucū guttur anhelat. den//
tes palatum nigreſcunt. et
quādam velut eruginē con
trahunt. Palleſcūt ora. mē
bra cuncta rigeſcunt. Duz
hec ꝛ hmōi tāqꝫ vicine mor
ti precedentia famulantur of
ficia. aſſunt oīa geſta ſimul
et verba. nec ipſe etiā cogi//
tatōes deſunt. ꝛ concta hec
amarū ↄtra actorē teſtimoni
um reddunt. Coacervātur
oīa ante reſpicientis ocl'os
et que reſpicere refugit. co//
actus ꝛ inuitus attēdit Ad
eſt preterea hinc horrēda de
monū turba. illinc vertus an
gelica In illo q̄ medius eſt
liquido dep̄hendītur. cui ꝑ
ti iure poſſeſſio vendicetur

Nam pietatis in eo videntur
inſignia viſitationis ange
lice blandicijs delinitur. atqꝫ
armonice melodie vt exeat
prouocatur. Quod ſi eū ſini//
ſtre parti nigredo meritori
um ꝛ feditatis ſqualor ad//
iudicet: ītolerabili mox ter
rore ↄcutitur. repentini im
petus violentia ꝑturbatur
precipitatur inuaditur. ꝛ de
miſerie carnis argaſtulo vi
olenter euellitur. ꝛ ad eterna
ſupplicia cū amaritudīe tra
hitur. Jam vero poſt egreſ
ſionem de corꝑe quis expli
care valeat quot armate in
iquorū acies in inſidijs late
ant: quot frementes cunei
feralibꝰ telis obſtructi tūc
obſideant. ꝛ ne libere tran//
ſire poſſit animus velut mi
litari more ↄſtipate legiōeſ
oppugnant. Hec ꝛ hmōi fre
quenter in corde verſari q̄d
eſt aliud q̄ꝫ lenocinantia hꝰ
vite blandimenta reſpuere
mundo repudiū dare. illici
tos motus carnis illidere.
ſolidūqꝫ perfectionis adipi
ſcende ꝓpoſitum indeclina
biliter cuſtodire

¶ Ex horologio eter
ne ſapientie.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Petit ãte diſcipuluꝫ
ſimilitudo iuuenis
pulcherrimi. q̇ morte p̃uen
t⁹ in pꝛĩo migratur⁹. de ſa/
lute aĩe ſue nihil diſpoſue/
rat Qui huiuſmõi voce la/
crimabili clamabat Circũ
dederũt me gemit⁹ mortꝭ do
loꝛes ĩferni circũdederũt me
Heu me de⁹ eťne ad q̇d in
hũc mũdũ naſcebar nat⁹ ex
vtero cur nõ ſtatĩ perij. En
p̃ncipiũ vite mee fuit cũ fle
tu ⁊ doloꝛe: nũc ãt finis me
us ⁊ exitus exiſtũt cũ miſe/
rabili planctu ⁊ meroꝛe O
mors q̃ꝫ amara ẽ memoꝛia
tua coꝛdi iocũdo ⁊ ĩdelitijs
enutꝛito Hoꝛribilꝭ p̃ñtia tua
⁊ q̇ ⁊ etate iuuenis ⁊ roboꝛe
foꝛtis ⁊ q̇ potitur ſucceſſibꝫ
pſperis O q̃ꝫ paꝝ credidiſ
ſeꝫ ꝙ tã cito moꝛi debuiſſeꝫ
Sꝫ nunc moꝛs miſera repẽ
te quaſi in ĩſidijs irrũpens
irruiſti ſuper me. ꝯp̃hendi/
ſti me ⁊ mille funibꝫ ligaſti
⁊ ĩ viculꝭ tecũ trahis ferreis
ſicut trahi ſolet damnatus
ad ſupplicium moꝛtis. Tẽp⁹
p̃terijt. dilapſum ẽ ⁊ a nul/
lo hoĩm reuocari p̃t. nõ fuit
hoꝛa tã bꝛeuis in q̃ ſpũalia
lucra ſuo valoꝛe oĩa terre/
na ĩcõparabilit̃ excedentia
ꝯparare potuiſſeꝫ Heu me

miſeꝝ. ideo nunc ſtillat ocu
l⁹ me⁹ p̃ doloꝛe ⁊ palpebꝛe
fluũt aq̃s qꝛ reuocare q̇d p̃
terijt non poſſum Eya vos
oẽs q̇ adeſtis q̇ meã miſeriã
videtis. q̇ floꝛe iuuẽtutꝭ ad
huc gaudetis. q̇ tẽp⁹ aptuꝫ
adhuc habetis. me reſpici/
te. meaſq̃ꝫ miſerias ꝯſidera
te. ⁊ in meo periculo dãnuꝫ
veſtꝝ declinate. floꝛeꝫ iuuẽ
tutis vrẽ cũ deo expẽdite tẽ
pus ſacris occupate actõi/
bꝫ ne ſimilia patiamini O
felix penitẽtia ⁊ ꝯuerſio ma
tura qꝛ ſecura q̇ ãt tarde pe
nitẽtie ſe ꝯmittit oubi⁹ ⁊ in
cert⁹ erit. qꝛ neſcit an vere
aut ficte peniteat. O cras
cras q̃ꝫ longam reſteꝫ feciſti
mihi. ⁊ in baratꝝ moꝛtꝭ me
ptraxiſti. pcraſtinãdo dece
piſti me Et q̇d adhuc dicaꝫ
in pꝛimo ẽ tribulatio mea.
vt de hoc mũdo r̃cedã Attẽ
de nũc a me q̃ſo diligẽt. Ec
ce in hac hoꝛa magꝭ gaude
rem de bꝛeui oꝛatiũcula pu
ta de ſalutatõe angelica de
uote ꝑ me dicta q̃ꝫ ſup milia
auri ⁊ argẽti O mi de⁹ quã
ta bona neglexi. q̃ꝫ male ac/
cidit mihi ꝙ hec non pꝛuidi
qñ bñ pꝛuidere potui. ꝙ ho
ras nũq̃ꝫ redituras ꝑdidi.
q̃ꝫ modica fcã ⁊ negocia in/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ītilia tractās tā multa ⁊ ꝓ/
cioſa bona neglexi O mi de
us nūc finē ꝟbis meis ipo/
no. vlteriꝰ plāgere nō valeo
Ecce veīt hora q̄ me aufert
de t̄ra Heu me nūc video.
nūc expior ꝙ āpliꝰ viuere n̄
valeo. ⁊ ꝙ mors ē in ꝓpinq̄
En manꝰ inualide icipiūt
rigeſcere. facies palleſcere.
viſus obūbrari. ⁊ oculi pro
fūdari ac tranſuerſari. Ach
me miſeꝝ pūcture mortꝭ a/
mariſſie circūdāt me. ⁊ cor
debile ſuffocare nitūtur O
cordis āguſtie ⁊ pſſure mor
tifere En pulſus incipit ca
prizare Anhelitus deficere
et q̄ſi ex ꝓfūdo ſe colligere.
lucē huiꝰ mūdi āpliꝰ nō vi
deo. Et ecce iā ſtatū alteriꝰ
mūdi ꝑ ocul' mētalibꝫ quaſi
ꝑmeditādo ꝓſpicere icipio
O mi deꝰ q̄z miſerabiles aſ
pectꝰ. en cruēte beſtie. lar/
uales demonū facies. nigri
ethiopes inumerabiles cir
cūdāt me īſidiātes ⁊ expec/
tātes miſerā aiaz meā i ꝓxi
mo exiturā ſi forte torquen
da eis ī forte tradat̄ En ſu/
dor mortꝭ adeſt. ⁊ membra
penetrās ⁊ victā eē naturā
et iā ſuccubuiſſe atteſtās O
terribilis aſpectus iuſti iu/
dicis mihi iā p̄ſtis. ꝑ timo
rē ſubito veniētꝭ ꝑ exhibiti
onē Hic valete ſocij ⁊ ami/
ci chariſſimi. qꝛ hic exiturꝰ
oculū mētꝭ ad purgatoriuz
q̄ iā deducēdꝰ ſū ꝯuerto. i n̄
nō exiturꝰ donec reddā no/
uiſſimū q̄drātē Illico oculo
cordꝭ ītueor miſeriā ⁊ dolo/
rem. penā ⁊ afflictionē mlti
plicē Heu me miſeꝝ iter ali
as debitas penas illo loco
exurgere video flāmas igni
um. ⁊ iuoluere ⁊ reīpīgere
q̄ſdā aīas miſeroꝝ. q̄ velut
ſcītille flāmiuome in medio
ignis cādentꝭ diſcurrūt Si/
cut cū magna villa tota ī cē
dio poīt ⁊ ī igne ⁊ fumo ſcin
tille ꝑit ſurſū ⁊ deorſuz ferū
tur vllulātes ⁊ ꝑ dolore cru
ciatū clamantes ſingl'e ⁊ di
cētes Miſeremi mei miſere
mī mei ſaltē vos amici mei
Ubi nūc eſt amicoꝝ meoꝝ
adiutoriū. vbi ꝓmiſſiones
bone ꝯſanguineoꝝ. ⁊ alioꝝ
ꝑ q̄ꝝ iordinatū affcm̄ noſ/
metipōs neglexīmꝰ ⁊ nob/
ipis hāc penā adauxīꝰ. heu
cur tot fecimꝰ. laborauimꝰ
eis placere volētes ⁊ male r̄
mūeratī ſumꝰ. ardemꝰ ⁊ eſ
tuamꝰ. nec ab ill' adiutoriū
r̄cipimꝰ En miror afflectio
purgatorij quod patimur
ſuppliciū ſupat qđcūqꝫ huꝰ
tpal' mūdi. Unice hore iſti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

us quā patimur acerbitas penalitatis centū annos in ſeputatur hrē ſeculi tranſeuntis miſerias.. Sȝ ſuper oīa genera tormentoꝝ ledit nimis. illius diuine faciei abſentia. Et hec oīa p̄dicta in vltimo agone ↄſtitutus tibi ꝓ memoriali relinquo Et his dictis agonizando expiro.

Gregori⁹ in omelia.

¶ Qui incȝ ſunt humane aīe maiores inimici qȝ maligni ſpūs q̄ hanc exeuntez a corꝑe obſident. quā in carnis amore poſitā deceptorijs delectationib⁹ fouent. quā vallo circūdant. qꝛ ante mentis ei⁹ oculos reductis iniquitatib⁹ q̄s ꝑpetrauit hanc ad ſocieratē ſue dānationis trahentes coartāt vt ipſa iaȝ extremitate vite dep̄henſa: ⁊ a quib⁹ hoſtib⁹ circumcluſa ſit videat ⁊ inde euadendi auditū inuenire nō poſſit. qꝛ opari iā bona non licet: q̄ cum agere licuit ↄtempſit. De quib⁹ adhuc apte quod ſequit̄ intelligi p̄t.. Circūdabūt te ⁊ coanguſtabūt te vndiqȝ. Maligni quippe ſpūs vndiqȝ ānguſtant aiam. qn̄ ei non ſolū opis ſed etiaȝ locutionis et inſuꝑ cogitationis iniq̄tates replicant. vt q̄ prius ſe ꝑ multa dilatauit in ſcelere. ad extremū de oib⁹ ānguſtiet̄ in retributione. Si ei diſtricte penſet̄ cuius ſit pōderis improperiū ex ore veritatis agnoſcit̄. cum negligenti ⁊ futura non ꝓſpicienti dr̄. Et q̄dē in hac die tua q̄ ad pacem tibi nunc āt abſcondita ſunt ab ocul' tuis Nam cogitādum valde eſt qȝ terribilis erit hora nr̄e reſolutionis. q̄s pauor ment̄ q̄ta tūc oīm maloꝝ memoria. que obliuio trāſacte felicitatis: q̄ formido ⁊ ↄſideratio iudicis Quid ḡ nobis eſſe de p̄ntib⁹ ad delcātionē debet qn̄ ſimul cunctis trāſeuntib⁹ nō valet traſire qd̄ imminet qn̄ ⁊ hoc fundit⁹ finitur qd̄ diligit̄ ⁊ illud incipitur vbi dolor nūqȝ finit̄ tunc maligni ſpūs egredīente aīa ſua opera requirūt tē mala que ſuaſerūt replicāt vt ſociā ad tormētū trahāt

¶ Hieronym⁹ in epl'a ad demetriadez Reſpuant̄ honores. deſpiciantur diuitie Ipſa quoqȝ vita nr̄a martirij amore ↄtemnat̄. Et hec omnia ⁊ ſi ꝓ eternitat̄ premio non darentur. eſſet tn̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

quãdoꝛ peritura. Amittũt
hec etiã illi qui ſemꝑ cupiũt
poſſidere q̃ꝫ multos memo
ria noſtra retinꝫ i maximis
honoꝛibꝫ ⁊ diuitijs ꝯſtitu//
tos repente de ſummo illo
potentie faſtigio concidiſſe
et eos q̃ tumoꝛe elati aliud
quidã q̃ꝫ hoĩes ſe iam puta
bant exitu ſuo tãdẽ docuere
non quid fuerint Quid enĩ
in hoc mũdo ſtabile q̃d fir//
mũ ẽ. quid poꝛro nõ bꝛeue
et incertũ. ⁊ caſui nõ ſerui
ens: Quale illud bonũ ẽ q̃d
ſemꝑ timeas amittere ł q̃d
auferendũ abs te metuas
vel a te relinquẽdum ſcias:
Nã ⁊ ſi nullo eripiatur ca//
ſu vł moꝛte certe ꝑdendum
eſt Et ſi vita nr̃a tendat per
mille annos ⁊ ad extremũ
illuꝫ diem totius etatꝭ coti
diana deliciarũ voluptate
veniam⁹. quale hoc queſo
diu eſt q̃d fine delet Age iaꝫ
tranſactũ vite tue tẽp⁹ aĩo
reuolue Nõne videbit tibi
vmbꝛa quedã fuiſſe q̃d trã//
ſijt ⁊ inſtar ſomnij tenuis i//
certũ eſſe oẽ q̃d videt: Hoc
idem ⁊ decrepit⁹ ſenex ſen//
tire p̃t cui ꝯuenit dicere cũ
ꝓpheta Dies mei ſicut vm//
bꝛa declinauer̃t. ⁊ ego ſicut
fenum arui

Ex dialogo gregoꝛij.

Vir q̃daꝫ hoc mũdo
valde diues fuit cri
ſoꝛius noĩe ſ; tñ vicijs ple
nus quãtuꝫ rebꝫ. ſupbia tu
midus. ſue carnis volupta
tibꝫ ſubdit⁹. in acq̃rendo re
bus auaricie facibꝫ acceſ⁹
Sed cũ tot malis dñs finẽ
ponere decreuiſſet. coꝛpali
hunc moleſtia ꝑcuſſit Qui
ad extremũ veniẽs eadẽ ho
ra qua iã erat de coꝛpe exitu
r⁹ aptis oculis vidit tetros
et nigerrimos ſpũs coraꝫ ſe
aſſiſtere ⁊ vehemẽt immine
re vt ad iferni clauſtra ſe ra
perẽt Cepit tremeſcere pal
leſcere ⁊ ſudare. ⁊ magnis
vocibꝫ iducias petere. filiũ
q̃ꝫ ſuũ noĩe maximũ quẽ ip
ſe iã monachus monchũ vi
di. nimijs ⁊ turbatis voci
bus clamare dicẽs Maxie
curre. nũq̃ꝫ tibi mali aliq̃d
feci. in fide tua me ſuſcipe.
Turbat⁹ mox maxim⁹ af//
fuit lugẽs ⁊ ꝯſtrepens fami
lia ꝯuenit Eos ãt quos ille
iſiſtentes ſibi grauiter tole//
rabat. ipſi malignos ſpũs
videre nõ poterãt. ſed eoꝝ
pꝛeſentiaꝫ in confuſione in
palloꝛe ac tremoꝛe illius q̃
trahebatur videbãt Pauo
re aũt eoꝝ tre imagis huc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

illucꝗ vertebat. in lectulo
iacebat in ſiniſtro latere aſ
pectum eoꝝ ferre non pote
rat. vertebat ad parietem ⁊
ibi erant. Nunqꝫ conſtrictꝰ
nimis etiam ſe relaxari deſ
perauit. cepit magnis voci
bꝫ clamare. Inducias vſqꝫ
mane. inducias vſqꝫ mane
Sed cum clamaret in ipſ
vocibꝫ de habitaclo ſue car
nis euulſus eſt De quo ni//
miꝝ ꝯſtat qꝛ ꝓ nobis iſta ñ
ꝑ ſe viderat vt eiꝰ viſio nob
ꝓficiat. quos adhuc diuiña
potentia lõganimiter expe
ctat Nã ille tetros ſpũs añ
mortez vidiſſe ⁊ inducias
petiſſe. quid ꝓfuit qui eaſ//
dez inducias quas petiuit
non accepit

¶ Item aliud ad idem.

Est apud nos athanaſi
us preſbiť licaoniij q̃
in diebꝫ ſuis lictoniij rẽ terri
bilem narrat eueniſſe. Ibi
nãqꝫ vt ait qddã monaſteri
um cõgalaton diciť in quo
quidam monachus magne
eſtimationis habebať. bo//
nis quippe moribꝫ videbať
atqꝫ in õni ſua actione ꝯpo
ſitꝰ Sed ſicut ex fine res pa
tuit longe aliter q̃ȝ appare//
bat fuit Nam cum ſe cũ fra
tribꝫ ieiunare mõſtraret. oc
culte mãducare ꝯſueuit qd
eius viciũ frẽs omnino neſ
ciebãt: Sed corpis ⁊ mẽtꝭ
moleſtia ad vite extrẽã ꝑdu
ctꝰ ẽ Qui cũ iã eſſz ad finẽ ꝑ
ductꝰ frẽs ad ſe õnes q̃ i mo
naſterio ierãt ꝯgrgari fecit
At illi vt putabãt tali viro
moriẽte magnũ quid ac de
lectabile ſe ab eo audire cre
diderũt. Quibꝫ ille afflictꝰ
et tremens ꝯpulſus ẽ ꝓdere
cui hoſti traditꝰ cogebatur
exire Nã dixit quãdo me ie
iunare vobiſcũ putabatis
occulte ꝯmedebam Et ecce
nũc ad deuorandũ draconi
ſum datus q̃ cauda ſua ge//
nua mea pedeſqꝫ colligauit
caput vero ſuũ intra meuz
os mittens ſpm̃ meum ebi
bens abſtrahit Quibꝫ dictꝭ
ſtatim defunctus eſt atqꝫ vt
penitendo ſe liberare potu
iſſet a dracone quẽ viderat
expectatꝰ ñ eſt Quod nimi
rũ ꝯſtat qꝛ ad ſolam vtilita
tem audientiuz viderat. eũ
hoſtem cui traditꝰ fuerat ⁊
innotuit ⁊ nõ euaſit.

¶ Ex vitiſpatrum.

Abbas ſylois ſedens i
cella ſꝑ claudebat oſ
tiũ ſuũ.. Dicebãt ãt de ipſo
ꝙ in die dormitiois ſue cuz
ſederẽt circa eũ frẽs reſplẽ//

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

duit tanq̄ꝫ ſol facies eiꝰ. Et
d̄t eis Ecce abbas anthoni
us venit. ⁊ poſt puſillū rur
ſus d̄t eis. Ecce chorus ꝓ//
phetaꝝ. Et iteꝝ āplius faci
es eiꝰ reſplēduit ⁊ d̄t. Ecce
chorus apl'oꝝ veīt. Dupl'r
adhuc refulſit facies eꝰ ⁊ ec
ce ipſe cū aliq̄bꝫ loq̄bat' De
p̄cati ſunt āt illū ſenes dicē
tes. Cū quo loq̄ris pr̄? Qui
dixit eis. Ecce angeli vene
rūt accipere me ⁊ rogo vt di
mittar penitere modicum.
Dicūt ei ſenes. nō indiges
pn̄ia pr̄. Dicit āt illis. vere
neſcio me vel initiū pn̄e fe
ciſſe. ⁊ cognouer̄t oēs q̄m ꝑ
fectus ē. Et rurſum facta ē
facies eꝰ ſicut ſol. ⁊ timuer̄t
oēs. Dixit āt eis Videte ec
ce dn̄s venit dicēs. Afferte
mihi vas electionis heremi
Et ꝯtinuo reddidit ſpm̄. et
factū ē fulgur ⁊ repletꝰ ē to
tus ille locus odore ſuaui//
tatis. ¶ Ex vita ſancti
Hieronymi

¶ Adueniente die q̄ venera
bilis Euſebius migraturū
ſe ſcierat. tercio die p̄eunte.
lāguore febriū ꝯcuſſus va//
lide ſuꝑ terrā nudā mgr̄i ſcꝫ
hieronimi nō īmemor ſe nu
dū fecit d̄ferri a fr̄ibꝫ admo
nēs frēs ſingulos in ꝓpoſito
manere. Deniq̄ꝫ ſaccū quo
gl'oſus induebat' hieronyꝰ
deferri fecit ⁊ ſuper ſe poni
Ordinauitq̄ꝫ ſe nudum in
ſtar glorioſi mgr̄i extra ec//
cleſiam ī qua iacebat ſancti
hieronimi cadauer ſepeliri
Poſt hec coīone accepta ſe
dn̄o ⁊ gl'ioſo hieronimo cō
mendauit. ⁊ ſic ꝑ triduū lo
cutione. corꝑaliq̄ꝫ viſione
p̄uatꝰ circūſtātibꝫ fr̄ibꝫ paſ
ſiōes dn̄i ⁊ alia legētibꝫ ia//
cuit. Die āt mortꝭ duabꝫ ſe
horis añ btē aīe exitū cepit
venerabil' pr̄ euſebiꝰ tā hor
ribiles actus agere vt circū
ſtātes monachi tq̄ꝫ amētes
iacerēt ī t̄ra. nā qn̄ꝫ trāſuer̄t
ocul' iūctꝭ maībꝫ. facie hor//
ribili. diraq̄ꝫ voce claābat.
n̄ faciā. n̄ faciā. mētirꝭ mēti
rꝭ Poſt hec faciē ī terrā quā
tū poterat firmās clamabat
Adiuuate me frēs ne pereā
Monachi āt ītrogabāt eū
Quid hēs pr̄? q̄bꝫ ille. nō vi
detꝭ demonū agmīa q̄ me de
bellare cupiūt. q̄d te fcūruꝫ
volebāt cū dicebas. n̄ faciā
nō faciā Et ille. conātur vt
blaſpheꝰ iuciar. Tunc illi
q̄re faciē uam abſcōdebas
in terra. Ne ait aſpectum
eorum viderem tam terribi
lez quod omnes pene nihil

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ſūt reſpectu illius. Int̄ hec
verba actꝰ ꝑores reiterans
ſic ad extrema deueni Frēs
āt pauidi ⁊ ſtupētes ſtabāt
velut mortui neſcientes ꝗd
facerēt Ad extremā āt horā
veniēti glorioſus eidē hie//
ronimꝰ apparuit ꝯfortās eū
Ad cuius aduētuȝ ꝑterrita
illa demonū turba euanuit
Et vidert hieroīmū mona
chi quidā aliȷ̄ āt has voces
ab euſebio audiebāt. Uñ
venis pater? Quare tm̄ mo
ratꝰ es? Cui vox illa audiē
tibꝫ fratribꝫ Expecta fili ne
formides. q2 te nō deſeram
quē tātū diligo. Qua voce
audita. breui diſcurſo tēpo
re venerabil' Euſebius ex//
pirauit Ad cuius corpꝰ fie
bāt miracula ꝑterite vite ſā
ctitatē i ſinuātia. Interque
ꝗdam monachꝰ ſui mona//
ſteriȷ̄ p̄ lachrimis ⁊ vigiliȷ̄s
oculoꝝ lumine ꝑuatꝰ ſtatiȝ
vt eius corpꝰ venerādū fa//
cie tetigit. oculoꝝ lumē re//
cepit Quidā demoniacꝰ etiā
obuius ſepeliēdi corpi libe
ratus eſt. ¶ Aliud ex diſtin
ctione nona ¶ Legit̄ in li//
bro de vij. donis ꝙ narra//
uerit ꝗdaȝ frater noīe gwal
terꝰ magiſter in theologia.
ꝙ cum eccia ꝗdaȝ ꝯſecrari
deberet. ⁊ ꝗdam nobilis co
mes excōmunicatꝰ ibidem
ſepultus eiciendꝰ eſſȝ ꝓpter
ꝯſecrationem. patefacto ſe
pulchro. apparuit īmaniſſi
mꝰ bufo ſupꝑ faciem eius to
tam eā opiens ⁊ corrodens
et aliȷ̄ vermes ⁊ ſerpētes ad
quoꝝ aſpectū ⁊ horrorē oēs
ꝗ aderāt lugert Filius autē
dicti comitꝭ iuuenis hec au
diens acceſſit Et viſa ſanie
carnis paterne ⁊ vmiū mi//
rabili diuerſitate ⁊ horrore
dixit. Iſti ſunt amici noſtri
quos nutriūt delicie noſtre
hos quieſcere facimꝰ i molli
bꝫ lectis i pictis thalamis.
et augmentamꝰ diuerſitate
ferculorū Melius eſt ergo
vt extinguātur in vita ꝑ pe
nitentiaȝ. moleſtentur per
ieiuniū. vt interfecti a nob
non occurrant in morte Et
relicto ꝑncipatu omni gl'ia
mudi. fugit. cogitās ſe bea
tum ſi fieret pauꝑ pro chri//
ſto Uenit āt rhomā vbi i ti
more dei mirabiliter corpꝰ
ſuū afflixit. carbonariȷ̄ etiā
inibi ſortitus officio demp
to ſolo ſuo ꝯfeſſore omnibꝫ
hominibꝫ vſqȝ in fineȝ vite
ſue ꝑmāſit icognitꝰ Tādeȝ
veniens quadā die rhomaȝ
vt carbones vēderet. ibidē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

infirmitate graui pcuſſus ꝛ vulneratus patientiſſime ꝛ mitiſſime ſuſtinuit. deinde vocatꝰ a chriſto feliciter ad uolauit. Quo migrāte oēs vrbis cāpane vltro ꝛ p ſe di uina ꝟtute ſonuerūt Quod cuȝ tā papa ioannes q̄ꝫ vni uerſus populꝰ vehemētiſſi me mirarentur. ꝯfeſſor ipiꝰ ſacerdos quidaȝ hō ſancte vite totū vite ſue ordineȝ ꝛ quis eſſet enerrauit. Quod audientes ſui nobiles ꝛ mi lites q̇ eum ibidem queſie runt licet viuū nō īueniſſēt corpus tn̄ defuncti ad terrā ſuā cū gaudio deduxerunt·

¶ Alid ex libro de illuſtribꝫ viris

Aduerſus quidam de fratribꝫ clareuallis innocentis vite ꝯuerſatio nis honeſte cū grauiter ali q̄ꝫdiu egrotaſſet. tandeȝ ad extrema deuenit. Intrauit ad eū gratia viſitatōis bea tus bernardus ꝛ ꝯfortans eum ait Confidis fili qꝛ mi graturus es iā de morte ad vitā. de labore tēporali ad reqēȝ ſempiternā Ille vero cum ingenti fiducia reſpon dit Quid ni pgam ad dn̄ȝ ꝛ creatorē meū. vere cōfido ꝛ quātū de mia dn̄i nr̄i iheſu xpi preſumere audeo. certꝰ ſum. qꝛ cito viſurus ſūt bo na dn̄i in terra viuētiū Por ro beatus bernardꝰ vt erat medicus ſapiens paſtorq̄ꝫ ſollicitus timens hōi ruſti cano ne tam fida rn̄ſio de p̄ ſumptionis magꝭ temerita te q̄ꝫ ꝯſcientie puritate pce dere ait Signa cor tuū. q̄d locutus es. vn̄ tibi ſubrepe re potuit tante preſumptio nis audacia. Animuero tu nō es ille paupculus ꝛ mi ſerabilis homo q̇ cū nil aut ppe nihil haberes in ſeculo neceſſitate forſan magꝭ q̄ꝫ ti more dei cogente ad nos ꝯ fugiſti. multis p̄cibꝫ tandē aditum impetrando. Nos vero dei cauſa collegimꝰ in opeȝ. ꝛ parē te fecimꝰ victu atq̄ꝫ veſtitu ceteris. qꝛ coī tatibꝫ his q̇ nobiſcū ſūt ſa pientibꝫ atq̄ꝫ nobilibꝫ virꝭ ꝛ factꝰ es quaſi vnus ex illis Quid igiꝷ tribuiſti dn̄o p ō nibꝫ iſtis Et ecce nō ſufficit ingratitudini tue gratis ac cepiſſe te tot bn̄ficia de ma nu dn̄i. niſi ꝛ regnuȝ ipſius hereditatio iure vēdices ti bi Ad hec ille reſpōdēs blā do vultu ꝛ trāquillo animo dixit. Bene pater chariſſiē bn̄ vtiq̄ꝫ peroraſti. et vera ſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

oĩa que dixiſti : Verũtñ ſi
iubes loquar ad te dñm et
patrẽ meum ꝛ paucis aperi
am vnde mihi pauperi ꝛ mi
ſero ſuggeri potuit tãte nõ
preſumptionis : ſed vt ego
ſpero deuotionis occaſio ſi
tñ vera ẽ illa predicatio ve
ſtra q̃ꝫ nobis ſepius ĩculca//
ſtis qua ſcꝫ regnuꝫ dei non
carnis nobilitate. nõ terre//
nis diuitijs poſſidet. ſed ſo
la obedientie virtute acqui
ritur Hanc inq̃ꝫ ſententiaꝫ
tanq̃ꝫ ꝟbum abbreuiatum
a dño ſedula cõmemoratio
ne apd me ꝯtinui. ponẽs il
lud quaſi ſignaculũ ſup cor
meum aſſidue meditando.
ꝛ ſup brachium meũ ſollici
te operando Querite ſi pla
cet ab oĩbꝫ magiſtris meis.
ꝛ ſocijs q̇bꝫ me obſeq̇ ꝛ ſer//
uire iuſſiſtis ſi cuiq̃ꝫ illoruꝫ
aliqñ inobediens fui : ſi de
fratribꝫ noſtris quẽ piã ver
bo aut ſigno vel q̇libet alio
mõ quãtũ in me fuit ꝯtriſta
ui Nõ ſi operam dedi oĩbꝫ
in chriſto obedire. oĩbꝫ ſer//
uire. cũctos ꝑ dei gratiã di
ligere. quis ꝓhibere me po
teſt vt de miſericordia eꝰ nõ
cõfidã Btũs itaqꝫ bernar.
cũ tale rñſum ab homĩe ru
ſticano accepiſſet. gauiſus
eſt gaudio magno ꝛ ait Ve
re btũs es fili chariſſime qꝛ
caro ꝛ ſanguis non reuela//
uit tibi ſapientiã hanc. ſed
pater celeſtis ip̃e te docuit.
ip̃e poſuit aĩam tuã ad vitã
rectiſſimoqꝫ tramite ꝑdux//
it ad patriã Jam ḡ ſecurus
egredere. qm̃ patefacta ẽ ti
bi ianua vite Defũcto ita//
qꝫ frẽ ꝛ exequijs celebratis.
venerabilis pr̃ de ꝯuerſati
one ꝛ ꝯſummatione eis ſer
moneꝫ in capitulo luculen
tũ ſua illa deuotione ꝛ facũ
dia ꝑorauit. oĩeſqꝫ illius ex
emplo ad amorem obediẽ//
tie mirabiliter accẽdit vehe
menter namqꝫ affectus fuit
in rñſione illius ꝛ magis ꝯ
gratulabat̃ ei ſup obediẽtie
ꝟtute ꝛ ſup ip̃iꝰ aĩe purita//
te q̃ꝫ ſi vidiſſet eũ ſignis ꝛ ꝓ
digijs choruſcanteꝫ.

¶ Seq̇tur ſecundũ nouiſſi
moꝝ de extremo iudicio

Secundum nouiſſi
moꝝ cuiꝰ frequẽs
meditatõ nos a pec
catis reuocat. eſt iudicium
nouiſſimũ ꝛ finale. Huius
enim memoria non ſolum
cohibet a maximis peccatis
verũetiam a culpis ꝛ mini
mis peccatis. Vñ in vitiſpa
trũ legit̃ q̄ cũ q̇daꝫ ſenex vi

diſſet quedam iuuenẽ diſſo
luteridẽtẽ dixit ei Coram ce//
lo ꝛ terra reddituri ſumus
rationem totius vite noſtre
ꝛ tu rides. q̄ſi diceret. ſi ſci
res q̄ꝫ ſtricta rō fiet poſtmo
dum in iudicio de oib; pec
catis quātumcūqꝫ leuibus
ꝛ p̄uis. Utiqꝫ non rideres
ſꝫ potius plangeres ꝛ dole
res. qꝛ nūc temp⁹ ē fledi lo//
cus ꝛ peccata luedi Poſtea
gaudebūt q̄ nūc ſua crimia
flebūt Unñ gregoꝛi⁹ i ome//
lia Pñtis tp̄is ita eſt agēda
leticia vt nunqꝫ amaritudo
ſequētꝭ iudicij recedat a me
moria Hic ēq̄ dñs d̄t eccle
ſiaſtici xxxviij. Meōꝛ eſto
iudicij mei. nā cū accepero
tēp⁹ ego iuſticias iudicabo
Hic ꝓpheta loq̄tur i pſal.
ꝛ Johel' vltio. Cōſurgāt ꝛ
aſcēdant gētes i valle ioſo//
phat. qꝛ ibi ſedebo vt iudi//
cē i circuitu oēs gētes. Jteꝫ
hieremie ij. Adhuc iudicio
ꝯtēdā vobiſcū ait dñs. De
q̄ gñali iudicio ſcribiꝭ oꝫee
iiij Audite v̄bū dñi filij iſrl'
qꝛ iudiciū dño cū habitato
rib; t̄re Uocāt iudiciū val
de ē timēdū. Unñ ꝓpheta d̄t
A iudicijs ei tuis timui Jtꝭ
ſapiētie. v. Uidētes turba
būꝭ timore hoꝛribili. gemē
tes p̄ āguſtia ſpūs. Certe
dñe i h̄ die turbabūꝭ gētes
ꝛ timebūt q̄ habitāt termi//
nos a ſignis tuis nec īmeri
to pauebūt. qꝛ mlta hoꝛri//
bilia erūt ſignaq̄ videbunt
Nā vt ſcribiꝭ luce xxi. Luꝫ
viderit filiū hoīs venietēꝫ i
nube cū ptāte mag̃ ꝛ maieſ
tate tūc erūt ſigna i ſole luna
ꝛ ſtellis Et i terra p̄ſſura gē
tiū p̄ ꝯfuſione ſonit⁹ marꝭ ꝛ
fluctuū. ita vt areſcēt hoīes
p̄ timoꝛe ꝛ expectatōe q̄ ſup
ueuiet vniuerſo oꝛbi O mi
ſer homo cogita illi⁹ iudicꝭ
dei ſcꝫ ꝛ hominis tā hoꝛri//
bilem aduentū. nā ignis in
ꝯſpcū ei⁹ exardeſcet ꝛ in cir
cuitu eius tēpeſtas erit va
lida Jgnis inqꝫ añ ipſū p̄ce
det ꝛ iflāmabit i circuitu in
imicos ei⁹ Unñ ad hebꝛeos
x. Terribil' aūt eſt quedam
expectatio iudicij ꝛ ignis e
mulatio. que ꝯſumptura ē
aduerſarios. Et malachie
tercio Ecce dies veniet ſuc
cenſa quaſi caminus ꝛ erūt
omnes ſuperbi ꝛ oēs facien
tes impietatē ſtipula Jtem
iſaye xlvi. Ecce dñs in igne
veniet Unñ iohel' ij. Ante fa
cieꝫ eius erit ignis voꝛans
ꝛ poſt eū exurens flamma.
Et ideo ſicut ſcribiꝭ mala

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

chie iiij. Quis ſtabit ad vi//
dendū eum Ipſe eniz ignis
cōflans ꝛ q̃ſi herba fullonū
ꝛ ſedebit ꝯflans et emūdās
argentū. Quis ḡ ſane mētꝭ
hūc iudicē ꝛ aduētū eius to
to corde non timebit: Gre//
gorius ſup ezechielē: Que
erit mēs hoīs eterni iudicꝭ
peītētiā n̄ formidātꝭ. vbi ſit
p̄ccata ante oculos redeūt
ꝛ ōnia que cum delectatiōe
acta ſunt ad memoriā cum
pauore reducant. Certe vt
ſcribitur ꝓuer. xxviij. Viri
mali non cogitant iudiciuz
qui āt requirūt deū aīaduer
tunt oīa. Ber. in proſa. Ex
paueſco q̇d ē multū iudicis
venturi vultuz. quē latebit
nil occultū. nec reliquit q̇d
multuz Et quis noſtrū non
timebit. quādo iudex apꝑa
rebit. ignis ante quez arde
bit peccatores qui delebit
Eſt autem hoc iudiciū ſpe
tialiter metuēduz ꝓpter tria
Primū ē multiplex accuſa
tio ipſis peccatoribꝫ valde
grauiter ꝑ horrenda Secū
dum eſt ſtrictiſſima villica//
tionis ratio de ōnibꝫ ſingu
lariter facienda Tercium ē
horribilis ſententie expec//
tatio. que a iuſto iudice tūc
crudeliter coram cūctis ho
minibꝫ ꝯtra inſenſatos ꝓfe
retur Que oīa ſūt peccatori
bꝫ plurimū metuēda ꝛ ꝑ ꝯſe
quēs eorū memoria ē pctīs
retractiua.

¶ Qđ iudiciū timendum ē ꝓpter multiplicē accuſatio//nem

Eſt igitr primuz ꝓpter qđ
iudiciū timēdū ē val
de ꝛ ſpecialiter timendum.
multiplex accuſatio que in
ipſis peccatoribꝫ valde ḡui
ter ē ꝑ horrēda. vñ multa in
ueniuntur ꝛ numerantur ī
ſcriptura que in nouiſſimo
die peccatores accuſabūt
Primū eſt propria ꝯſciētia
que peccatorem arguet nō ī
occulto vt nunc. ſed coram
oībꝫ tunc apꝑte Vnde danie
lis vij. Iudiciū ſedit ꝛ libri
aperti ſunt. id eſt conſcien//
tie que omnibꝫ reuelabunt
In his libris continentur
ſententia vite mortis glo//
rie ſeu ꝯfuſionis ſalutis vel
damnationis ſempiterne
Item apocalipſ. xx. Indu
rati ſunt mortui ex his que
ſcripta erant in libris id eſt
in conſcientijs eorum. Vn
de ad romanos ſecundo.
Teſtimonium illis reddēte
cōſciētia eoruz Nam ſicut
teſtimonium bone cōſciētie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

hominis iuſti eſt gloria. ita
teſtimoniū praue ꝯſcientie
eſt accuſatio dānatio ſeu pe
na Secūdū qđ accuſat pec
catorez ſunt diaboli ⁊ ſpūs
maligni. Ipſi em̄ ſicut ꝓdi
tores ſuggerūt peccatuz fa
ciendū. ac de facto ⁊ cōmiſ
ſo peccatorez accuſabūt. ſi
cut ſocius furis interdū ac
cuſat furez de eo qđ fecit cū
eo Ioēs apocalipꝭ xij. Dia
bolꝰ accuſator fratꝝ nomi
natur vn̄ Auguſtinꝰ. Aſta
būt ōnes an̄ tribunal chri=
ſti ⁊ preſto erit diabolus et
r̄citabit v̄ba ꝓfeſſionis nr̄e
et obiciet nobis in faciē q̇d
nobis. ⁊ in quo peccauimꝰ
⁊ in quo loco ⁊ quid facere
debeamus Dicturꝰ eſt eniz
ille aduerſarius noſter Eq̄ſ
ſime iudex iudica iſtuz eſſe
meum ob culpam. q̇ tuus
noluit eſſe ꝑ gratiam. tuus
eſt ꝑ naturā· meus per miſe
riam tuus eſt ꝑ ꝯpaſſionez
meus obſuaſionem. tibi io
bediens. mihi conſentiens
a te accepit imortalitatꝭ tu=
nicam. a me accepit hāc pā
noſam tunicam qua indu=
tus eſt. tuam veſtez dimiſit
cum mea huc venit Eq̇ſſie
iudex iudica ergo illum eē
meum ⁊ mecū ꝯdemnāduz

Hec agnus. Tertium qđ
peccatores accuſabit ſunt
angeli ⁊ ſpiritus beati Cre
dibile eſt em̄ ꝙ ille q̇ tradi=
dit eis animas cuſtodien=
das. requiret ab eiſdem de
huiuſmodi cuſtodia ratio=
nem Et cum illi non menti
antur nec culpam alienam
ſibi debent imputare opor
tebit eos dicere ꝙ ipſi non
ſint in culpa. ſed peccato=
res qui noluerunt eis crede
re ⁊ obdire. ſicut non eſt cul
pa medici qui nihil omittit
de ꝑtinentibꝰ ad curam īfir
mi ſi non ſanat languidum
ſibi inobedientē Unde hie
remie li. Curauimꝰ babilo
nem ⁊ nō eſt curata Eſt ver
bum angeloꝝ quaſi diceret̄
Fecimus quod neceſſariuz
erat fieri circa babilonez vt
curaretur. ſed culpa ſui fuit
ꝙ non eſt curata Quartum
accuſans peccatorem ſunt
creature. ⁊ ſi queſieris que
dico ꝙ ōnes ⁊ ſingule Naz
offenſo creatore totꝰ mūdꝰ
odio habebit offenſorem.
vnde Iob xx. Reuelabunt
celi iniquitatem impij ⁊ ter
ra aduerſus eum conſurget
Nam dominus aduocabit
celum de ſurſū ⁊ terraz de=
orſum diſcernere populum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Criſoſ. ſuꝑ matheū In illo
die nihil ē qꝺ reſpondeam⁹
vbi celuꝫ ⁊ terra. ſol ⁊ luna.
dies ⁊ nox et tot⁹ mūd⁹ aſta
bunt aduerſuꝫ nos in teſti/
monium pecctoꝝ noſtroꝝ
Et ideo dicit gregori⁹. Si
queris qͣs te accuſabit. di/
co ꝙ totus mundus. ⁊ crea
ture non ſolum accuſabunt
peccatorē. verumetiaꝫ pec
catorē de ipſis vindicabūt
Sap. v. armabit creaturā
ad vltionē inimicoꝝ ⁊ pug
nabit cū eo orbis terraꝝ cō
tra inſenſatos. i. pctōres
Itē eiuſdem. xvi Creatura
tibi factori deſeruiens excā
deſcit in tormentnm aduer
ſus iniuſtos. Quintū accu
ſans pctōreꝫ ſunt miſerabi
les pſone: que iniuriā paſſe
ſunt. Nā illi eos tunc accu
ſabunt qͥ ipſis iniuriā fece/
runt. Tunc em̄ verificabit̄
verbū ꝓphete in pſalmo: ſic
dicentis. Cognoui qꝛ faci/
et dn̄s iudiciū inopis ⁊ vin
dictā pauperis. nā ipſe qui
intuet̄ abyſſos. qui ſedet ſu
per cherubin ⁊ ſeraphin. qͥ
ambulat ſuꝑ pennas vento
rum. terribilis in ꝯſilijs ſu
per filios hoīm. Tunc iudi
cabit cās pauperum qn̄ ſta
bunt in magna ꝯſtantia ad

uerſus eos qui ſe anguſtia
uerunt. Tunc vindicabit
omnia pater orphanoꝝ ⁊ iu
dex viduaꝝ. Patientia ve
ro pauꝑeꝝ non peribit in fi
nem.. Accuſabunt etiā ſub
diti ſuos impios: ⁊ negli/
gentes prelatos. Bernar/
dus ſuper can̄. O terribiliſ
deus ſuper filios hominuꝫ
Fruſtra incipient dicere tē
miſeri mōtibus. Cadite ſu
per nos. ⁊ collibus: coope/
rite nos. Venient ante tri/
bunal chriſti ⁊ audietur po
puloꝝ grauis querela accu
ſatio dira: quoꝝ vixere ſti/
pendijs. nec diluere pecca/
ta quibus facti ſunt duces
ceci. ⁊ mediatores fraudu/
lēti. Sextum accuſans pec
catorem eſt peccatū. Hiere
mie. ij. . Arguet te malicia
tua: ⁊ auerſio tua increpa/
bit te. Unde peccata erunt
ligata ad collum peccatoꝝ
Ozee. xiiij. Colligata ē ini
quitas effraim abſconditū
eſt peccatum eius. Treno.
primo Cōuolute ſunt ⁊ im
poſite collo meo ſcꝫ iniqui/
tates mee. Et ideo ſicut fur
tum ligatum ad collum fu
ris accuſat euꝫ. Sic ⁊ tunc
peccata accuſabunt miſerū
peccatorem. Prouerbi. v.,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Iniquitates ſue capiẽt im
pium: ⁊ funibus peccatorũ
ſuoꝝ quiſq; conſtringitur.
Hinc eſt ꝙ per ꝓphetam di
citur. Funes peccatoꝝ cir-
cumplexi ſunt me quibꝫ in-
quam funibꝫ mali per dia-
bolum trahẽtur ad infernuꝫ
Tunc eñi cadent in retiacu
lo eiꝰ pctõres. ⁊ captio quã
abſcondit apprehendet eos
Legitur de ericio ꝙ intrãs or
tum onerat ſe pomis figens
ea in aculeis. Cum aũt vene
rit ortulanus. tunc ericius
volẽs fugere impeditur ab
onere. ⁊ ſic cum pomis cõp
hẽditur ⁊ arreſtatur. Sic
etiam accidit peccatori di-
uerſis pctĩs onerato in die
iudicij cõphenditur ⁊ ac
cuſabitur ab eiſdem.. Pſal
miſta. Cognoſcetur dñs iudi
cia faciens in operibus ma
nuũ ſuaꝝ cõprehenſus ẽ
pctõr.. De quo Criſoſ. ſup
matheum dicit. Ipſe cogi-
tationes ⁊ ſpecialiter opera
ſtabunt añ oculos nrõs: ac
cuſantes eos añ deũ. dicẽte
apoſtolo. Cogitationibꝫ in
uicẽ accuſantibꝫ. Bernar.
Tunc opa nrã ſimul loquẽ
tia dicent ad peccatorẽ Tu
nos egiſti. opera tua ſumꝰ.
non te deſeremus. tecũ eri-
mus. tecum ad iudicium ꝑ
gemus.. Nam vt dicitur
Ezechielis. xviij Sicut iu
ſticia iuſti erit ſuper euꝫ: ſic
impietas impij erit ſuꝑ euꝫ
Hinc eſt ꝙ pſalmiſta dicit
Audite hec omnes gentes.
auribus percipite qui ha-
bitatis orbem.. Cur time-
bo in die mala: id eſt in die
iudicij: que non ſolum ma
la. immo peſſima eſt cuili-
bet peccatori. Ad quod re-
ſpondit ſibijpſi dicens Igi
tur nunc timebo. quia iniq̃
tas calcanei mei circumda
bit me.

¶ Septimũ ⁊ vltimũ accu
ſans pctõrem ſunt tormen
ta ſiue inſtrumenta paſſio-
nis ieſu chriſti. immo veriꝰ
ipſemet chriſtus. Unñ Hie
ronymus. Crux chriſti con
tra te pugnabit. ⁊ chriſtus
per vulnera ſua cõtra te alli
gabit. Cicatrices contra te
loquentur. ⁊ clam de te con
querentur. Hinc auguſtinus
in tractatu ꝺ ſimbolo ſic di
cit. Fortaſſis dñs in corpo
re ſuo cicatrices obſerua-
bit. vt in iudicio pctõribuſ
exprobraret. ⁊ conuincens
eos dicat. Ecce hoiem quẽ
crucifixiſtis. ecce deuꝫ ⁊ ho
minem in quem vos infeli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ces credere noluiſtis. videte
vulnera que īfixiſtis. agno
ſcite latus qđ pupugiſtis.
qđ ꝓpter vos apertum eſt ⁊ in
trare noluiſtis Nūc etiam
ipe chriſtus accuſās peccato
res dicet illđ qđ. Naū iiij.
habetur ſcriptū. Reuelabo
pudenda tua. ⁊ oſtendā gē
tib9 nuditatez tuā ⁊ regnis
ignomiaz tuam Ezec ſcđo
Reuelabo ſtulticiam ei9 in
oculis mādatoꝝ eius. ⁊ vir
non eruet eū de manu mea
O q̄ʒ triſtes ⁊ q̄ʒ deſolati erūt
ī hoc die miſeri peccatores
Nūc eīn ſcribit.. Apocalip
ſ.i. videbit eū oculus. ⁊ q̄
eum pupugerūt. ⁊ plāgēt ſu-
per eū oēs trib9 terre Tunc
peccator videbit ⁊ iraſcet.
dentib9 ſuis fremet ⁊ tabeſ
cet

¶ Qđ iudiciū timēduz ē
ꝓpter reddēdaz rōnem.

Aliud quod iudiciū
reddit timoroſuz eſt
ſtrictiſſima villicatōis nr̄e
ratio de oīb9 ſingularit̄ fa-
cienda. Luce xvi. Redde
rationem villicationis tue
Jam eīn nō poteris ampli9
villicare. Chariſſime ſi eſ-
ſes rōnez redditurus mille
florenoꝝ corā dn̄o tempali
iuſto prudenti ⁊ ſeuero. mł
tuz deberes ſollicitari ꝓ bo
na cōputatione facienda.
Sis ergo multomagis ſol
licitans ⁊ vigilans ꝓ reddē
da ratione de cōmiſſis bonis
corā deo ⁊ angelis ⁊ omni-
bus ſanctis. q̄b9 tunc pn̄ti-
bus ⁊ aſtātib9 te neceſſario
oportebit ꝯputare. nō ſolū
de maiorib9 ſ3 etiaz de mi
nimis vſq3 ad vltimū q̄drā
tem vū yſaie iij. Dn̄s ad iu
diciū veniet cū ſeniorib9 po
puli ſui ⁊ principib9 e9. Et
zacharie xiiij. Veniet dn̄s
de9 meus oīeſq3 ſancti eius
cū eo. videlicȝ ad iudicium
generale. qđ erit in publico
coram oīb9 hoīb9 ⁊ non in
occulto. ⁊ ideo tāto magis ē
timendū. vñ ſophonie. iij.
Mane iudiciū ſuū dabit ī
lucem. ⁊ nō abſcondet Erit
ergo rō multimoda de cun
ctis tūc reddēda. ¶ Primo
videlicȝ de aīa a deo nobis
data ⁊ ꝯmiſſa Si eīn rex fi
liā ſibi dilectiſſimā quam ī
regno diſpoſuit facere regi
nam: alicui ꝯmiſiſſet ſub-
ditoꝝ ſuoꝝ ⁊ ille eam male
cuſtodiſſȝ. quis dubitat q̄n
rex exigerȝ rationē de cuſto
dia filie ſue taliter neglecte
Quid ergo faciet rex celorū
de illo cui filā ſuā. i. animā

Nota

Scđa

ſpecialiter ſibi dilectam tra
didit in cuſtodiam: quam ĩ
tendit ad dignitatẽ regiam
ſublimare in celis. ſi eã ma
le cuſtodiunt. nõne magnã
exiget inde rationẽ? Jdõ dici
tur deutronomĩj. iiij. Cu/
ſtodi temetipſm ꝛ aĩaz tuaz
ſollicite vñ. Auguſti⁹ Ma
ius eſt damnũ in amiſſione
vnius aĩe ꝗ̃ mille corporũ
Unde bern̄. in libro medi/
tationũ ſuaꝝ. Tot⁹ iſte mũ
dus ad vni⁹ aĩe preciũ eſti/
mari nõ pt Et idõ dt ibidẽ
Cur carnẽ tuã precioſ rebꝫ
impugnas ꝛ adornas. quã
p⁹ paucos dies vermes co
meſturi ſunt in ſepulchro?
Et aĩaz tuã bonis opibꝫ nõ
decoras. que deo ꝛ angelis
eius in iudicio ẽ penitẽda.
Cur ergo animã vilipẽdis
et ei carnẽ aññponis? Dñaz
ancillari ꝛ ancillam dñari:
magna abuſio eſt. Jdem in
libro de ꝯtẽptu mundi Ho
die filij hominũ curam ani
me negligũt. curã autẽ car/
nis oĩ deſiderio ꝑficiũt. ne/
ꝗ̃ em̄ peccare metuũt ſꝫ pu
niri Tu ergo chariſſime no
li minus dignũ plus dilige
re magis digno. noli corp⁹
diligere ꝛ animã negligere.
noli ancillam extollere ꝛ do
minam ꝑmittere ancillari.
Unde criſoſti⁹. in libro de
reꝑatione lapſi Si animaz
negligam⁹ nec corpus ſal/
uare poterim⁹ Non em̄ aĩa
ꝑ corpore ſed corpus ꝑ aĩa
factũ ẽ. Qui ergo qđ ꝓmũ ẽ
negligit. ꝛ ſecũdũ qđ ĩferi⁹
eſt ꝛ extollit ꝛ cuſtodit vrtũ
corrũpit Qui vero ordinez
ſeruat ꝛ qđ ꝓmũ eſt colit et
cuſtodit. ꝛ ſcđm neglexerit
ꝑ primi ſalutem ſaluabitur
et ſecũdum Si g̊ volueris
aniãz tuã ſaluare. ꝛ bonam
inde domino rationez red/
dere. ipſaz inſtrue ſcientijs
et virtutibꝫ diuinis Unde
dicit plato in thimotheo.
Ad hoc aĩa eſt adiũcta cor/
pori vt fenoretur ſcientias
et virtutes. ſi cũ magno fe/
nore venerit. benigne reci/
pietur a ſuo creatore. ſin au
tem relegabitur ad inferna
Secũdo reddẽda erit rõ de
corpore noſtro. Jpſũ ſiqdẽ
eſt caſtꝝ a deo nobis tradi/
tum ꝛ cõmiſſum Bernarđ
Bonũ caſtrũ cuſtodit q̃ cor
pus ſuum cuſtodit Exiget
ergo ratio de cuſtodia hui⁹
caſtri. videlicet ſi ĩimici do
mini .i. carnis voluptates
ꝛ vicia aliquãdo ſũt recepti
ꝛ familiares eiuſdem ꝛ ami

eiuſdem ⁊ amici. id eſt vir//
tutes ⁊ bona opera abinde
turpiter ſunt effugati. Si
diabolꝰ ibi fuerit receptus
⁊ chriſtus verus dominus
cōfuſo modo ſit exclusus.
Quod ſi fecerimus magna
erit ſuſpitio de nota perdi//
tionis noſtre ⁊ īfidelitatis
et ſtabimus ad reddendam
exinde rationem Item cor
pus noſtrum eſt iumentuꝫ
a deo nobis conceſſuꝫ vt ip
ſo vtamur ꝑ anime noſtre
cōmodo ⁊ vtilitate. de quo
debemus reddere rationeꝫ
quo ad tria Vñ ecclesiaſti//
ci tricesimo tercio. Cibaria
virga ⁊ onus azino. panis
diſciplina ſeruo Nam azi//
nus ꝙꝫ ſeruus deſignat no//
ſtrum corpus. cui debetur
panis ad ſuſtentationeꝫ na
ture. virga diſcipline ad re
preſſionem laſciuie. ⁊ onꝰ
boni operis ad ꝑfectum pe
nitentie Exiget igitur dñs
primo de hoc ſuo iumento
ſi illud pabuluꝫ diſcrete mi
niſtrauerimꝰ nō nimis lau
te ipſum corpus nutriendo
Nam qui ſeruum ſuum de
licate nutrit: poſtea illū ſen
tiet cōtumaceꝫ. vt habetur
puerbiorum xxix. Etiā nō
nimis modicum de neceſſa

rijs ipſi corpi tribuēdo. qđ
ſi fecerimus reputabimur
propriorum corporū ꝑemp
tores Contra quod loquit̄
ſic beruardus. ī epiſtola ad
fratres de monte dei. Sūt
et alia corporum exercitia ī
quibꝫ neceſſe eſt laborare. ſi
cut vigilie ieiunia ⁊ huiuſ//
modi: que ſpiritualia non ī
pediunt ſed adiuuant. ſi cū
ratione ⁊ diſcretione fiant.
quia ſi ex indiſcretionis vi
tio ſic agātur vt vel deficiē
te ſpiritu vel languente cor
pore ſpiritualia impediant
q̄ ſic ē. corpori ſuo abſtulit
boni operis effectum. ſpiri
tui affectū proximo exem//
lum. ⁊ honorem deo. ſacri//
legus eſt ⁊ horum omnium
ī deum reus Et ergo grego
riꝰ. xxx. moralium. ſic ait. ꝑ
abſtinentiam carnis vicia
extinguenda ſunt. non caro
ſed neceſſe eſt vt artem cōti
nentie quiſqꝫ teneat. q̄ non
carnem ſed vicia occidat.
Sepe enim dum in illa ho
ſtem inſequimur etiaꝫ ciuē
quem diligimus trucidaꝰ
¶ Secūdo exiget ſi virga
diſcipline illud correxeriꝰ a
rebellione ⁊ laſciuijs illud
cohibendo. Unde bernar
dus ſuper caū. Iugo diſci

pline ĩ ſolẽtia moꝝ ẽ domã//
da Itez dicit idez in epl'a D
qꝫ ꝯpoſitũ reddi oẽz corꝑis
necnõ ⁊ mẽtꝭ habitũ diſcipli
na ceruicẽ ſbmittit. ⁊ ponit
ſuꝑcilia. ꝯponit vultũ ſigt
oculos. cachinnos ꝓhibet
moderat liguã. frenat gulã
ceda irã ⁊ format ĩceſſũ Ter
cio exiget dñs ſi ipꝫ corpus
laborare fecerimus in oꝑibꝫ
penitẽtie ⁊ virtutũ Vñ au
guſti⁹. Propterea de para//
diſo emiſſus eſt adã ⁊ cõtra
edõ habitauit. vt ſignifica
ret ꝙ in laboribꝫ q̇ ſunt deli
cijs ꝯtrarijs erudiẽda ẽ caro
peccati Vñ corp⁹ nrm̃ re//
putãduz ẽ aĩal laborioſũ ad
oꝑa penitẽtie facienda nob
a deo ꝯmodatũ Noli ğ illd
tenere ocioſũ cũ ignoras qꝫ
diu penes te manebit ne im
ꝑfcõ opere penitẽtie ab illo
q̇ ꝯceſſerat forſitan ĩpuiſe
repetat. Et ğ d̃t criſoſ. Si
mutuo acceperꝭ eqnum aut
bouez ĩſtanter oꝑaris. ⁊ di
cis forte. cras a me tolletur
quare hoc etiã non facis eq̊
corpori ſcꝫ tuo Sic ğ iumẽ
tũ tuũ a chriſto tibi ꝯceſſuz
diſcrete nutrias vt ſuſtẽtet
natura ⁊ domẽt vitia. Sic
v̊ga diſcipline corrigas vt
maneat ĩ obediẽtia ⁊ fulge

at caſtimoĩa. ſic ad laborez
ĩſtruas vt ꝑfugẽt ocia ⁊ fa//
ciat digna pñie oꝑa. tũc fi//
naliter poſſis dño bonaz ⁊
valẽtẽ ex inde reddere rõem
Tercio reddẽda ẽ rõ de pri
mis. ⁊ ꝑmo pr de filio. hoc
habet ꝑmo. Q heli punit⁹
ẽ ꝑ filijs ſuis eo ꝙ nouerat
illos indigne agere ⁊ nõ cor
ripuit eos deliquẽtes. Vñ
puer. xxix Erudi filiũ tuũ
Vñ q̇dam Si tibi ſit nat⁹
precantẽ corrige natũ. Ne
ve ſuuz luere poſſis de iure
reatum Item prelatis de ſu
is ſubditꝭ Ezechiel. xxxiij.
Fili hominis ſpeculatorez
dedi te domui iſrahel. Au//
diens ergo ex ore meo ſmo
nẽ ãnũciabis eis ex me Si
me dicente ad impium Im
pie. morte morieris: ⁊ lo//
cutus non fueris vt ſe cu//
ſtodiat impius a via ſua ⁊
ipſe in iniquitate ſua morit
ſanguinez ei⁹ de manu tua
requiram. ¶ Item eiuſ
dem. xxxiiij. Ecce ego ipſe
ſuper paſtores ⁊ requiram
gregem meum de manu eo
rum ¶ Item dominus ſi
ue princeps terrenus ratio
nem etiam reddet de ſuo in
feriori atqꝫ ſubiecto. Hoc
patet numeri xxv. vbi legit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ꝙ pꝛincipes a dn̄o iuſte ſūt
ſuſpendēdi in patibul' ꝓpter
peccatū populi . qꝛ fornica
tus fuit populus cū filiabꝫ
moab . que vocabāt eos ad
ſacrificia ſua . ⁊c̄ . vt ibidem
legit' ¶ Tales ergo ſunt pͥn
cipes ⁊ p̄lati de qͦbꝫ ſcribit'
hieremie xxv . Ululate pa//
ſtores ⁊ clamate . aſpergite
vos cinere optimates gre//
gis . qꝛ cōpleti ſunt dies vrī
vt interficiamī ⁊ cadetꝫ q̄ſi
vaſa precioſa Uideāt ergo
p̄lati ecc̄ie ⁊ pͥcipes vni//
uerſe terre . qui aliꝭs p̄ſunt
⁊ imparant . qualiter ꝯmiſ
ſum ſibi gregem v̄bo parit'
⁊ exemplo inſtruūt . regūt .
defendunt . Prelati namqꝫ
debent populum docere ⁊ a
lupinis hereticoꝝ inſultibꝫ
vulpiniſqꝫ fraudibꝫ ſagacit'
defenſare . Principes vero
terre debent peccātes cor
rigere . ſibi ſubditis iuſticiaꝫ
⁊ iudiciū facere . pupillos
⁊ viduas . miſerabileſqꝫ ꝑ//
ſonas diligēt' ꝓtegere . nec
quēqꝫ iīuſtis actionibꝫ ſeu
moleſtiꝭs aggrauare Sci//
ant em̄ fore ſcriptū ſapiētie
vi . ꝙ iudiciū duriſſimū in
bis q̄ preſunt fiet . exiguo eī
ꝯcedit' miſericordia . poten
tes āt tormenta patientur

Ad vos oēs ergo p̄latos ec
cleſie ⁊ principes vniuerſe
terre ſunt hi ſermones mei
vt diſcatis ſapientiā ⁊ non
excedatis . ac ſb̄ditos ſic in
ſtruite diligite ⁊ defenſate .
vt duriſſimū hoc iudicium
vbi fortioribꝫ fortior ⁊ ma//
ioribꝫ maior iſtat cruciato .
ſecure in die nouiſſimo va//
leatꝫ expectare Quarto rd//
denda erit ratio de omnibꝫ
operibꝫ ⁊ ꝯmiſſis Unde a
thanaſius in ſimbolo ſic d̄t
ꝙ ad aduentuꝫ chꝛiſti ōnes
homines reſurgere habent
cuꝫ corporibꝫ ſuis . ⁊ reddi
turi ſunt de factis ꝓpꝛiꝭs ra
tionē Et hoc eſt ꝙ apoſtolꝰ
innuit iꝭ . ad choritheos v .
vbi dicit . Omēs nos manī
feſtari oportet añ . tribunal
chꝛiſti . vt recipiat vnuſq̄ſ//
qꝫ ꝓpꝛia corꝑis ꝓut geſſit .
ſiue bonū ſiue maluꝫ . vñ ec
cleſiaſtici vltimo . Cuncta
que fiūt adducet dominus
in iudiciuꝫ ⁊ non ſolū maḡ
⁊ grauia pctā : ſed etiā que
in oculis noſtris videntur
modica ⁊ quaſi nulla . Uñ
paruum quid videtur paſ//
ſus hominis . ſed de eo erit
ratio reddenda . Job decio
tertio Obſeruaſti omnes ſe
mitas meas . ⁊ veſtigia pe//

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

dū meoꝝ ꝯſideraſti. Et ſub
dit capitulo ſequenti Tu q̄
dem greſſus meos dinume
raſti Item xxxiiij. Oculi eꝰ
ſuper vias hominum. ⁊ oē
nes greſſus eius cōſiderat
ſcȝ ad retribuendum quod
in illis perpetrauit Exem
plū de āgelo numerāte paſ
ſus heremite de quo legit̃ i
vitiſpatrū Minus eſt ṽbū
ocioſum. Et tñ ſic ſcribitur
mathei xij. De omni verbo
ocioſo qđ locuti fuerit ho
mines reddent de eo ratio
nem in die iudicij Vñ ſap.
primo Qui loquitur ĩiqua
non poterit latere. nec prete
riet illum correctionis iudi
cium Minimū videtur co
gitatio. vana ⁊ tamen dicit̃
ſapientie primo In cogita
tionibus impij ĩterrogatio
erit Et eiuſdem vi. Ipſe co
gitationes noſtras ſcruta
bitur Unde yſaie vltimo
Ego autem opera eorū ve
niam ⁊ congregem cū genti
bꝫ videlicet ad iudicanduȝ
prout gentes iudicabo De
quo habetur iohelis iij. In
diebus illis ꝯgregabo oēs
gentes ⁊ reducaȝ eas in val
lē ioſaphat. ⁊ diſceptabo cū
eis ibi ſuper populo meo ⁊
hereditate mea iſrahel Dia

ergo opera cogitationes ⁊
ṽba ſtrictiſſima iudicabun
tur Nā ⁊ dicit gregoriꝰ ſup
illud mathei xxiiij. Omnes
capilli veſtri numerati ſunt
Sic deus omēs vias nrās
conſiderat ⁊ greſſus dinu
merat vt hec minime cogi
tationes aut verba minutiſ
ſima q̄ apud vos valuerūt
in eius iudicio maneant in
diſcuſſa. Tunc eniȝ vniuer
ſa opera noſtra tanq̄ȝ in frō
tibus noſtris eſſent ſcripta
erunt omnibus manifeſta.
Nam vt ſcribitur eccleſia
ſtici xi. In fine hominis de
nudatio illius operū Quin
to erit reddenda ratio nō ſo
lum de malis commiſſis ſȝ
etiaȝ de bonis pretermiſſis
Unde mathei xxv. tunc di
cet rex his qui a ſiniſtris eiꝰ
erunt. Diſcedite a me male
dicti in ignem eternum qui
preparatus eſt diabolo ⁊ ā
gelis eius Eſuriui ⁊ non de
diſtis mihi manducare. et
cetera que ſequuntur Et fu
it vna de cauſ quare diues
epulonō inuenit aq̄ refrige
rationem quia pauper laza
rus de micis eius menſe ni
hil potuit obtinere.
Item non ſolum de com
miſſ ⁊ omiſſ reddetur ratio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ſed etiam de tempore pdito in quo mala facta ſunt. ⁊ bona pulchra neglecta Unde eccleſiaſtici xvij. Numerū dierū ⁊ tempus dedit illis dominus: vt ipſis salubriter ad eius honorem ⁊ propriā ſalutem vtetur Quod multi tamen vilipendūt ⁊ tēp⁹ iutiliter ꝯſumūt. De quibꝫ bernardus ad ſcholarem cō queritur ſic dicens. Nihil precioſius tpe ſed heu nihil vilius reputatur Tranſierūt dies ſalutis. ⁊ nemo recogitat. nemo ſibi perire diem ⁊ nunq̄ꝫ redituram cauſatur Sed ſicut nō peribit capillus de capite: ita nec momentū de tpe videlicet de q̄ ratio non exigetur O quantū hoc timebat beatus Ancelmus in meditationibus ſuis ita dicēs. O lignū aridū eternis ignibꝫ dignū q̄d em̄ rn̄debis in illa die cū exigetur a te vſqꝫ ad ictū oculi ōne tps viuendi tibi īpenſuꝫ q̄liter fuerit a te expenſum. Et ideo dicit ſapiens Eccle. iiij. Fili conſerua tps. Sexto ⁊ vltimo reddenda erit ratio de oībus donis a dn̄o deo perceptis.. Ipſe em̄ dominus nihil dat: de quo nō velit habere rōnez. Un̄ potius videtur cōmodare q̄m ſimpliciter dare Ipſe em̄ requiret rōnem de oī dato. ſiue ſit ſpirituale. vt ſunt bona aīe naturalia acquiſita ⁊ infuſa ſiue corporalia vt ſunt fortitudo agilitas ⁊ pulchritudo. ¶ Siue tpalia vt ſunt diuitie ptātes ⁊ honores. De his oībꝫ pꝫ exemplariter ⁊ parabolice Mathei. xx. de q̄nqꝫ talentis Et luce. xix. de nobili qui tradidit ſeruis ſuis diuitias De quibꝫ oībꝫ oportuit rō reddi. ⁊ ꝯputatio fieri ſpecialis Et ergo ſicut ſcribitur iob xix. Scito eſſe iudicium. ſ. breuiter faciendum. in quo de omnibꝫ ⁊ ſingulis ſuperius iam poſitis ratio ſtrictiſſima exigetur. Quare dicebat Job. xxxi. Quid faciaꝫ cū ſurrexerit ad iudicādum dn̄s. ⁊ cum queſierit q̄d rn̄debo illi? O q̄ꝫ velociter veniet querens ⁊ interrogans de oībus operibus noſtris Nam iuxta eſt dies perditionis ⁊ adeſſe feſtinant tēpora. ſcilicet quando iudicabit dominus populuꝫ ſuum. Quia vt dicitur Abdie p̄mo.. Juxta eſt dies domini ſuper omnes gentes. Ipſe nāqꝫ dicit in apocalipſi ter

cio. Ecce venio cito. Et er-
go dicitꝰ in euangelio Mar
ci. xiij. Vigilate neſcitis ei
quando dñs veniet. an me
dia nocte an gallicantu. an
mane. ne cũ venerit repente
inueniat vos dormientes
Quod āt vobis dico omni
bꝫ dico. Vigilate: vigilate.
Nā ſi non vigilaueris veni
am ad te tanꝗ fur. ꝛ neſcies
qua hora veniam ad te
Item apocalipſ. vltimo.
Ecce venio cito. ꝛ merces
mea mecum ē reddere vni-
cuiqꝫ ſcḋm opera ſua Et ergo
chariſſime cũ de tot ꝛ tantꝭ
oportebit te iam cito ꝛ qua
ſi improuiſe ꝛ ſubito rõnē
reddere: ſp vigila. diligent
te examina. conſciam quoꝫ
tuaꝫ funditus expurga Ut
cum dñs ad iudicādum ve
nerit poſſis eideꝫ ꝯuenient
reſpondere Et in oculis eiꝰ
gratiam ac veniam peccato
rum miſericorditer inueni
re Et hoc eſt qḋ ſuadet tibi
Eccleſiaſtici xviij. ibi dicit
Ante iudiciũ temetipſm iter
roga ꝛ in ꝯſpectu dei iueni
es ꝓpitiationem.

¶ Qḋ iudiciũ timendũ ſit ꝓpter ſnīe ꝓlationem

Ultimũ quod finale
iudiciũ reddit formi
dabile ꝛ paueſcēdũ ē horri-
bilis ſentētie expectatio. q
a iudice tũc crudeliter ē ferē
da Hec āt ſententia eſt terri
bilis ſpecialiter ꝓpter tria
Primũ eſt incertitudo ſetē
tie ſiue dubitatio Nulli em
ꝯſtat an pro ſe vl' cõtra ſe fe
ratur Nam vt dicit eccleſi.
ix. Sunt iuſti atqꝫ ſapien
tes. ꝛ opera eoꝝ ī manu dei
ſũt. ꝛ tñ neſcit hõ vtꝝ odio
an amore dignus ſit. ſed õ-
nia ſeruantur incerta. Unñ
legitur in vitiſpatꝝ. qꝫ cum
abbas agatõ moriturus p
tres dies ſtaret immobilis
apertis oculis. ꝛ fratres eum
pulſarēt dicentes. Abbas
vbi es. Reſpondit in ꝯſpcũ
oiũ aſpcũi iudicꝭ aſſiſto Et
dixerũt fratres Tu times.
Dixit Intima ꝟtute q̄ po-
tui mandata dei cuſtodiui
ſed homo ſum neſcio vtꝝ
opera mea accepta ſint co-
rā dõ. qr alit ſũt dei iudicia
ꝛ aliter hominum. Et ideo
nec ꝯfido niſi venero añ de
um Dicit em gregoriꝰ. Se
pe iuſticiam meā ad examē
diuine iuſticie inducta iniu
ſticia eſt ꝛ plerũqꝫ ſordet in
ꝯſpectũ iudicis. qḋ ī intenti
one fulget operātꝭ. Unñ pro
uerbioꝝ. xiiij. Eſt via que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

videt hominibꝫ recta ⁊ no//
uiſſima eiꝰ ducũt ad interi
tũ Et q̄ꝛ iſte ſanctꝰ pr̄ agatõ
hec cordialiter aduertebat
ideo q̄ꝫuis in mandatis dei
cuſtodiendis diligẽtiſſimꝰ
fuit. futuꝝ tñ iudiciũ valde
timuit ⁊ expauit Item legi
tur adhuc in vitiſpatꝝ ꝙ q̇
dam ſenex dixit Tres res ti
meo. vnam videlicꝫ qñ aĩa
mea egreſſura ẽ de corpore
Alia qñ occurſura ẽ ipĩ dõ
Tercia vero qñ finalem ſẽ
tenciã ĩ die nouiſſimo expe
ctauerit auditura. ecce q̄lit̄
multi ſanctoꝝ patrũ hͦ iudi
ciũ timuerũt. ꝓpter incerti//
tudinem ſentencie tũc feren
de At vero merito valde ẽ ti
mendũ Unde mathei vij ⁊
ſũt ꝟba ſaluatoꝝ ¶ Multi
dicent mihi dñe dñe. nõne ĩ
noĩe tuo ꝓphetauimus ⁊ de
monia eiecimus: ⁊ ꝟtutes
multas fecimus Et tũc ꝯfi
tebor illis dicens Diſcedi//
te a me q̇a nunq̄ꝫ noui vos
Si ꝓphete ⁊ fugãtes demo
nes ⁊ miracula ĩ dei noĩe fa
cientes tunc repellent̄: quiſ
tam ſancte hic poſſꝫ viuere
ꝙ in hoc iudicio non habe//
at tremere ⁊ pauere Nullꝰ
veriſſime cũ non ſit mũdus
a ſorde ſuꝑ terrã. etiã nec in

fans vniꝰ diei. Hinc eſt qđ
ſcribitur yſaie. lxiiij. Facti
ſumus oẽs nos vt ĩmũdus
quaſi pãnus mẽſtruate vni
uerſe iuſticie nrẽ. Igitur de
oĩbus operibꝫ nrĩs in hoc
iudicio producendis quan
tumcumq̄ꝫ etiam videãtur
bona ſiue iuſta. debemꝰ me
rito formidare. Unde iob.
ix. Verebar õnia oꝑa mea
Si beatus paulus vas ele
ctionis: q̄ꝫuis de nullo pec
cato ſibi cõſcius fuerit Di//
cit enim actuũ xxiij. Ego õ
ni bona ꝯſcientia conuerſa
tus ſum apud deum vſq̄ꝫ in
hodiernum diem Tamẽ ſi//
cut ſcribitur eccleſiaſtici v.
De ꝓpiciatu pctõꝝ noli eſſe
ſine metu. Vñ p̓mo ad cho
rintheos iiij. quaſi pauẽdo
dicit. Nihil mihi conſcius
ſum ſed in hoc iuſtificatus
non ſum Hinc gregoriꝰ ait
Iuſti autem viri omne qđ
agunt metuunt dum caute
conſiderant ante quantum
iudicem ſtabunt. Omnes
enim ſtabimus ante tribu//
nal chriſti vt ſcribit apoſto
lus ad romanos xiiij. Et er
go ego miſerrimus quid di
cam vel quid faciam dũ nil
boni ꝓferã ante tãtũ iudicẽ
Scõm eſt illius ſententie

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

dura ⁊ lamẽtabilis. ymmo
intolerabilis prolatio . cuz
dicitur: Unde mathei xxv.
Cum venerit filius homi//
nis in maieſtate ſua ⁊ oẽs ã
geli cum eo . tunc ſedebit ſu
per ſedem maieſtatis ſue.
Et ꝯgregabuntur ãte eum
omnes gentes et ſeperabit
eos ab inuicem ſicut paſtor
ſegregat oues ab hedis. Et
ſtatuet quidem oues a dex
tris . hedos ãt a ſiniſtris. Tũc
dicet rex his qui a dextris eꝰ
erunt Venite benedicti pa
tris mei poſſidete paratum
vobis regnũ a ꝯſtitutione
mundi Eſuriui ⁊ dediſtis mi
hi mãducare . ſitiui ⁊ dedi//
ſtis mihi bibere. ⁊ cetera que
ſequũtur Tunc dicet ⁊ his
qui a ſiniſtris eius erũt Diſ
cedite a me maledicti in ig//
nẽ etnũ q̇ paratus eſt ꝯſtitu
tõne a diabulo ⁊ angelꝭ eius
Unde quidã Judicis in li
te breuis eſt vox ite venite.
Dicetur reprobis ite . veni
te bonis O gratioſiſſimũ
dulce chriſti alloquium cuz
dixerit Venite O durũ ⁊ a
marum ymmo intolorabile ꝟ
bum cũ ꝓnunciauerit Diſ//
cedite a me maledicti in ig//
nem eternuz . ſiue ite Vere
vere Aſpera vox ite. vox eſt

benedicta venite Unde btũs
bernardꝰ ait . O q̃z praue ⁊
intime a ſiniſtris erit ite: cũ
a dextris vox venite dicz rex
largitor vite Iſte eſt gladiꝰ
ab vtraq̃z pte acutus exiẽs
de ore filij hominis. Ut ha
betur apocalipſ pmo. ⁊ etis
decimonono Certe tũc per
cutiet terram ꝟga oris ſui ⁊
ſpiritu labiorum ſuorum iterfici
et impium Ut habetur eſa
ie vndecimo O q̃z terribile
eſt illam vocem tunc audire
Unde auguſtinus ſup ioã
nem q̇ ceciderunt ad vocez
vnam morituri chriſti. q̇d
facient ſub voce iudicaturi
Ipſe ſiq̇dẽ rugiet tanq̃z leo
Amos tercio .. Leo rugiet
quis non timebit. Item eſa
ie v. Rugitus eius vt leõis
Item hieremie xxv. Domi
nꝰ de excelſo rugiet ⁊ de ha
bitaculo ſuo dabit vocem
ſuam . perueniteq̃z ſonus
eius ad extremum terre. qr
iudicium domino cum gen
tibꝫ. Certe tunc vox domi
ni confringentis cedros nã
tunc dominus confringet
cedros libani Hoc eſt ſup//
bos ⁊ eleuatos eius ſpecia
les inimicos . Qui mox vt
honorificati fuerint ⁊ tan//
q̃z cedri exaltati queadmo//

dum fumus deficient. cum
in hoc iudicio humiliati fu
erint a domino. ⁊ quaſi pe/
nitus ad nihilum redacti.
Hec etiã vox domini erit ſi
cut tonitruuz verberãs ter
ram Ideo iob xxvi. tremẽs
dicebat Quis poterit toni
truum magnitudinis eius
intueri Vñ pſalmiſta Into
nuit de celo dominus ⁊ al/
tiſſimus dedit vocem ſuaz
Job xxxvij. tonabit domi/
nus voce ſua mirabiliter q̇
facit magna ⁊ mirabilia.
Hic ancelmꝰ ĩ meditationi
bus ſuis dicit Quid dormi
tas anima tepida ⁊ euomi
digna Qui ñ expgiſcitur q̇
nõ tremit ad tantũ tonitru
um. nõ dormit ſed mortuꝰ
eſt. Itez v̈bum domini erit
ad modũ choruſcãtis. Vñ
zacharie ix. Exibit vt ful/
gur iaculuz eius ⁊ dominꝰ
ĩ tuba canet. Certe ſicut dr̃
yſaie xxvij. In die illa clan
getur tuba magna Hinc dr̃
Criſoſtimus ſuꝑ illḋ. Ma
thei xiiij. Virtutes celoruz
mouebũtur Vere vox mag
na vox tube terribilis cui õ
nia obediũt elementa Que
petras ſcindit. inferos apit
portas ereas frangit. vicu
la mortuoruz diſrumpit. ⁊
de ꝓfundis abiſſi liberatas
animas corporibꝫ ſuis red
dit. ⁊ ad iudiciũ ire ꝯpellit
Hec omnia citius cõſumẽ
tur in opere. tanq̃ʒ ſagitta
tranſit in aere Dicente apo
ſtolo. i. ad chorintheos xv.
In momẽto in ictu oculi in
nouiſſima tuba De hac etiã
tuba dr̃ hieronymꝰ ſuꝑ ma
the Quotiẽs diẽ illũ ꝯſide/
ro. toto corde contremiſco.
Siue etiã comedo ſiue bi/
bo ſiue aliquid aliud facio
ſemper videtur illa horribi
lis tuba ſonare ĩ auribꝫ me
is. Surgite vos mortui ve
nite ad iudiciũ Hunc diem
frequẽter debet cogitare q̇li
bet tribulatꝰ ſeu onere pñie
aggũatꝰ. ⁊ magnũ iñ ſuſci/
pieti aĩa ſbleuamẽ Vñ gre.
in omelia Diem illum fra/
tres chariſſimi ante oculos
veſtros ponite: ⁊ quicquid
modo graue cernitur in eiꝰ
ꝯparatione leuiatur. Debe
mus etiam hanc diem expa
ueſcere ⁊ timere. nã hec di/
es ire. dies magna ⁊ ama/
ra valde. Unde ſophinie
primo ¶ Vox diei domini
amara tribulabitur ibi for
tis dies ire dies illa. tribu/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

lationis ꝛ āguſtie. dies cla
mitatis ꝛ miſerie. dies tene
brarū ꝛ caliginis. dies ne
bule ꝛ turbinis: dies tube ꝛ
clangoris. Item yſaie iiij.
Sol cōuertetur ī tenebras
ꝛ luna in ſanguinem. ante//
ꝙ̄ veniat dies domini mag
nus ꝛ horribilis. O quantū
metuebat beat⁹ bernardus
hūc diem quādo dixit. Luz
recordor moritur⁹ terret ter
ror me venturus. quē expe
cto nō ſecurus. terret dies
me terroris dies ire ꝛ furorꝭ
dies luctus ꝛ meroris. dies
vltrix peccatoris. De hꝫ etiā
die ait ſic idem in ſermone
Audi ſtabunt ante tribuāl
chriſti. & audiāt vocem iu//
dicij. qui obturauerunt au
rem ſuā ad vocez ꝯſilij. qd
enim loquitur deus. Agite
inquit penitētiam. Multi
tamen diſſimulant multi ꝯ
tinent aures ſuas: ꝛ dicunt
Durus eſt hic ſermo. nō ſic
impij nō ſic. Tunc intonet
durus ſermo verbū aſperū
cū ꝓnunciatum fuerit. Ite
maledicti in ignem eternuz
Quid ergo dicent in die illa
terribili miſeri peccatores
perpetue condemnati. cum
viderint ſanctos ad regnuz
vocari. atqꝫ ſemetipſos ad
mortis ſupplicia eternalit̄
deſtinari. Certe ſicut dici//
tur ſapientie quinto. De//
mentes pre anguſtia ſpiri//
tus dicēt intra ſe penitētiā
agentes. Hi ſunt quos ali//
quādo habuimus in deriſū
ꝛ in ſimilitudinem impro//
perij. Nos inſenſati vitam
illorum eſtimauimus inſa
niam. ꝛ finem illorum ſine
honore. Quomodo ergo cō
putati ſunt inter filios dei
ꝛ inter ſanctos ſors illoruz
eſt. Nos errauimus a via
veritatis ꝛ lumen iuſticie n̄
illuxit nobis. ꝛ ſol intelligē
tie nō eſt ortus nobis. Laſ//
ſati ſumus in via iniqnita
tꝭ ꝛ perdicionis. ꝛ ābulaui
m⁹ vias difficiles. viā autē
domini ignorauim⁹. Quid
nobis ꝓfuit ſuperbia. aut
quid diuiciarum iactantia
ꝯtulit nobis. Tranſierunt
omnia illa tanꝙ̄ nauis que
ꝑtranſit fluctuantē aquam
cuius cum preterit non eſt
veſtigium inuenire. Certe
hec confeſſio ꝛ penitētia tūc
erit nimis tarda. Penite//
bunt quidē ad penā. ſed nō
conuertentur ad veniam.
Nam tunc non erit ampli⁹
locus miſericordie ꝛ venie
ſed equitatis ꝛ iuſticie. cuz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

pnunciat a tremēdo iudice Ite ꝛ venite O quātum hec ſententia eſt ab omnib⁹ me tuenda. Vn̄ legit ꝙ q̄dam ſanctus cum ſpūs fornica-cationis ipſū grauiter tēp-taret exorauit dn̄m vt temp tator ei viſibilit apparē ꝫ qd et factū ē Tunc ſauctus ille ait Quid tibi pdeſt ꝙ me ſic temptas. eſt eni ſūma fatui tas. Noſti namq ꝙ cū ali-quē in peccatum pcipitas. pctm̄ tuum aggrauas. ꝛ ex ꝯſequēti ſic penam tuā aug mentas Reſpondēs demō ait. Scio inq̄t verū eſſe qd loq̄ris. ſcio eni ꝙ quāto plu res peccare fecero tāto die ꝫ iudicij amplius retardabo Illaꝫ āt diē ſup oīa reformi do in qua duraꝫ illā ſenten tiā me auditurꝫ expecto Ite maledicti in igneꝫ eternum qui patus eſt diabolo ꝛ āge lis eius Et vt fulmiationeꝫ illi⁹ ſententie ſaltem ad tem pus valeam retardare. ido nitor hoīes tā grauiter tēp-tare. O de⁹ eterne quātum tunc demones ꝛ miſeri pec catores timebūt ꝛ a voce tonitrui tui formidabunt. Et ergo ſi voluerꝭ hāc vocē nō timere. ꝛ in illa die mag na ꝛ horrbili ſecurus eſſe. ſe mina nūc opa pietatꝭ iuſti-cie ꝛ miſericordie O q̄ꝫ felix fuerit ꝛ multū beat⁹. q̄ nūc intelligit ſuper egenū ꝛ pau perem. in illa die liberabit eū dominus Vn̄ puerbiorꝫ xi. Bn̄ facit aīe ſue vir miſe ricors. facit etiā dignos fru ctus Nam q̄ nūc ſeminant in lachrimis ꝛ dolore tunc veniētes venient: portātes manipulos ſuos cū magna exultatione. Sed multi nc̄ ſeminant ſpinas ꝛ ꝫizania. putantes ſe tūc triticū meſ-ſuros. non ſic impij non ſic Que enim ſeminauerit hō hec et metꝫ. dt apl⁹ ad gala vi. Et ergo dt dn̄s Oꝫee x. Araſtꝭ impietatē iiquitatē meſſuiſtꝭ Unde qui ſemina uerit pctm̄ ꝛ actus nequi-cie metet iehennalē penam Qui vero vtutes ꝛ opa pe-nitētie: colliget gl̄aꝫ ſempit nam. q̄ bona egerūt ibūt in vitam etnā. q̄ vero mala in ignem eternū O pera enim illorꝫ ſequūtur illos Apoca lipꝭ xiiij. nam opa tunc ſal-uabūt. ꝛ opa ꝯdemnabūt. Hinc eſt qd dicit ioannis v. Veniet hora in qua oēs q̄ i monumētis ſūt: audiēt vocem dn̄i. ꝛ pcedent q̄ bo na fecerunt in reſurrexionē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

vite. q̈ vero mala in reſurre
ctionē iudicij. vn̄ Apocal.
ij. dicit iudex affutur⁹ Ego
ſum ſcrutans renes ꝛ corda
ꝛ dabo vnicuiqꝫ ſm̄ opa ſu
a. Nam vt ꝺꝛ abdie. primo
Sicut feciſti fiet tibi. Et er
go ſcribit Hiere. l. Et ſunt
vba iudicis ad angelos ma
los de pctōꝛe ꝯdēnato ſic di
centis. Reddite ei ſm̄ opus
ſuū. iuxta oīa que fecit faci
te illi: Et ergo ſi volueris ā
te chriſtū autumnū bonuꝫ
habere ꝛ multis fructibꝫ a//
bundare. ſemina nūc largi//
ter in hoc vere huius pn̄tis
vite. nā qui parce ſeminat:
parce ꝛ metet Et q̈ ſemināt
in benedictionibꝫ de bn̄di//
ctionibꝫ ꝛ metēt. Ut habet
ſcd̄o ad chorītheos x. Sic
etiaꝫ q̈ ſeminat ī maledicti
onibꝫ ꝛ peccatis: de eiſdeꝫ
metet Nā vt dicit ꝓuerbio
communi qd̄ ſibi q̈ſquis ſe
rit preſentꝫ tpe vite Hoc ſi//
bi meſſis erit cū dicit ite ve
nite. Terciuꝫ vero ꝓpter qd̄
ſententia iudicꝫ eſt terribil
ꝛ deſolata ē oī dolore plena
dānatoꝝ a deo ꝛ angelis. ꝛ
ab ōnibꝫ ſanctis ſeparatio
eterna. cū pars ſiniſtra a de
monibꝫ rapiet. In inſtāti eī
ꝛ ſine mora illa horribil ſen

tētia ab ore chriſti ꝓmulga
ta erūt parati demoēs cru//
deliſſimi rapiētes aīas mi//
ſeroꝝ. ducentes eas velocit
ad ſuppliciū ſempitnū. hoc
etiā patꝫ figuratiue Heſter
vij. de miniſtrꝫ aſſueri regꝫ
q̈ erant auidiſſimi ad ſuſpē
dendū aman Un̄ ꝺꝛ ibideꝫ
necnō vbū de ore regis exi//
bat ꝛ operuerūt faciem ei⁹
miniſtri regis Sic diaboli
ſtatim in illo die erunt para
tiſſimi ad recipiendū ſtatiꝫ
animas peccatoꝝ. Et hoc ē
qd̄ dicitur ī lamētationibꝫ
Hieremie. i. capi: Omnes
ꝑſecutores eius apprehēde
runt eam. Un̄ chriſoſti⁹ in
libro de reparatione lapſi
Cogita ſeuos illos ꝛ horrē
dos penaꝝ miniſtros q̈ pec
catores p̄cipitant ad ſuppli
cia ſempiterna. Item hugo
de ſancto victore Tortores
horribiles q̈ nūq̄ꝫ miſeren//
tur erunt parati vt data ſen
tentia te damnatū rapiant
ad tormēta ſempitna Tunc
miſerando miſer lamentan
do dicet Suſceperūt me ſi
cut leo paratus ad predam
ꝛ ſicut catulus leonis habi
tans in abditꝫ O dolor īef//
fabilis o pena indicibil ta//
lis amariſſime ꝑſecutionis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Viñ bernardꝰ in meditatio
nibꝫ ſic ait. Quiſputas ma
ioꝛ erit. q̃s luctus. q̃ triſtici
a. qñ ſeperabũt mali a ꝯſoꝛ
tio iuſtoꝝ ⁊ a viſione dei. ⁊
traditi in poteſtatem demo
nũ: ibũt cũ illis ĩ ignẽ etnũ
Ibi qꝫ erũt ſine fine ĩ luctu
⁊ gemitu. Procul elongati
a beata patria ꝑadiſi ⁊ in ie
henna nũq̃ꝫ lucez habituri
iuxta quãtitatẽ culpe penã
ſuſtinentes. tunc illi miſeri
peccatoꝛes de omni redẽp⸗
tione deſperãtes vſqꝫ ĩ etnũ
non videbũt lumẽ. nã inte⸗
ribũt in ĩferioꝛa terre. tradẽ
tur in manꝰ gladij ꝑtes vul
piũ erũt h̃ eſt ĩpoꝝ demonũ
q̃ ſunt fraudulenti ⁊ neq̃ſſi
mi ad nocẽduz oĩbꝫ De hac
ſeparationis pena. ſic dicit
chꝛiſoſtiꝰ in libꝛo de repara
tione lapſi. nõnulli ĩperito
rum putant ſibi ſatis eſſe ⁊
optabile videri ſi tantum⸗
modo careãt iehẽna Ego ãt
multo grauioꝛes q̃ꝫ iehẽnaz
eſſe dico cruciatus . . remo
ueri ⁊ abijci ab illa gloꝛia.
nec puto acerba eſſe iehẽne
ſupplicia Ut ſunt illa De q̃
bus audi quid d̃t beatꝰ pe
trus Toꝛquetur is qui arce
tur a ꝯſpecto chꝛiſti hoc cre
de mihi penis oĩbꝫ grauiꝰ.

Et h̃ ſolũ eſt qḋ ſuꝑat ⁊ iehẽ
nam Viñ idem ſuꝑ illḋ ma
thei xvi. Excidet ⁊ in ignez
mittet. Intoloꝛabilis res ẽ
iehenna ⁊ ſuppliciũ hoꝛribi
le Tamẽ ſi mille quis iehẽ⸗
nas ponat. nil tale eſt durũ
quale ab honoꝛe illiꝰ gloꝛie
ꝓpelli ⁊ exoſuz eſſe a chꝛiſto
Nam ſcḋm auguſtinũ Re⸗
ꝓbi mallent oẽ toꝛmentũ ſu
ſtinere q̃ꝫ videre faciem iu⸗
dicꝭ irati Viñ iohel ſcḋo. A
facie eiꝰ ꝯtremuit terra. mo
ti ſũt celi ⁊ ſtelle retraxerũt
ſplẽdoꝛẽ ſuum. a facie eiꝰ re
plicabũt populi. Certe dñe
tunc peccatoꝛes ĩfirmabũt
⁊ peribũt a facie tua Et hoc
ꝑ doloꝛe nimio. cũ eã vide⸗
rint auerſã. ⁊ quo ad ipſos
terribiliter cõmtoam ⁊ cru
deliſſime dicẽtez illud hiere
mie xviij. Doꝛſũ ⁊ nõ faciez
oſtendã eis in die ꝑditionis
eoꝝ O q̃lis ſeperatio. O q̃ꝫ
grauis ⁊ amara tũc diuiſio
cuiuſlibet peccatoꝛꝭ a facie
domini taliter ĩdignantis.
⁊ hoꝛribiliter dicẽtꝭ. Amen
dico vobis neſcio vos Viñ
q̃dã Charoꝝ triſtꝭ diſceſſus
triſtoꝛ iſtis Coꝛpoꝛis ⁊ aĩe
triſtiſſimus a deitate. Cha
riſſimi ꝓpt hec oĩa ſupꝛadic
ta ⁊ quaſi infĩita alia q̃ bre⸗

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

uitatis cauſa omittunt̄. ex//
pgiſcimi ⁊ leuate capita ve
ſtra: ac omni timoꝛe ⁊ tremo
re die illū pcauete. Nam ſi//
cut dꝛ ſophonie pmo Iuxta
eſt dies dn̄i magnꝰ iuxta et
velox nimis. Et ergo dicit̄
eſaye xiiij. Vigilate. qꝛ ppe
eſt dies dn̄i ſicut. vigilate i
taqꝫ qꝛ neſcitis diez neqꝫ ho
rā ita vt ſcribit̄ mathei xxv.
Vn̄ prime ad theſſalonicen̄
vltio Frēs iſta diligēt̄ ſcitis
qꝛ dies dn̄i ſicut fur ita ī no
cte veniet. Cum em̄ dixerit
pax ⁊ ſecuritas tūc repenti
nus eis ſupueniet īteritꝰ et
ſicut doloꝛ in vtero habent̄
⁊ non effugient Vos autez
fratres iam nō eſtis in tene
bꝛis vt vos dies illa tāquā
fur compꝛhendat Vos eniz
filij lucis eſtis ⁊ filij dei Igi
tur nō doꝛmiamꝰ ſicut cete
ri ſed vigilemus ⁊ ſobꝛij ſi//
mus Hec vbi ſupꝛa. Itē lu
ce xxi. Attendite vobis ne
foꝛte grauētur coꝛda veſtra
in crapula in ebꝛietate ⁊ cu
ris huius vite ⁊ veniat ſup
vos repētina dies illa tāqꝫ
laqueus enim ſuperueniet
in omnes qui ſedēt ſuper fa
ciem vniuerſe terre Vigila
te itaqꝫ fratres omni tēpoꝛe
oꝛantes vt digni habeami
ni omnia iſta fugere que vē
tura ſunt. ⁊ ſtare ante filiuz
hominis Hec omnia ibidē
Nam in veritate ibi erit ti
moꝛ ⁊ tremoꝛ ⁊ intolerabi//
lis doloꝛ. Unde Iohelis ſe
cundo. Magnus eſt dies
domini ⁊ terribilis valde ⁊
quis ſuſtinebit eum? Et eti
am Eſaie. ſecūdo. Et introi
bnnt in ſpeluncas petraruz
a facie foꝛmidinis domini:
⁊ voꝛagine terre. ⁊ a gloꝛia
maieſtatis eius cum reſur//
rexerit percutere terrā Tūc
enim in fremitu cōculcabit
terram. ⁊ in furoꝛe obſtupe
faciet gentes. Sicut ſcribi
tur Abacuc. tercio. Et ideo
dicitur Eſaie decīo.. Quid
facietis in die viſitationis:
⁊ calamitatis de longe veni
entis. ad cuius fugietis au
xilium? Certe peccatoꝛi tūc
nullum erit refugium: nul//
lum ſolamen ſeu adiutoꝛiū
Unde Ancelmus. in libꝛo
de ſimilitudinibus ſic dicit
de peccatoꝛibus venienti//
bus ad iudiciuz. A dextris
erunt peccata accuſantia. a
ſiniſtris infinita demonia.
Subtus hoꝛridum cahos
inferni. deſuper pſentia iu//
dicis irati. Foꝛis mundus
ardens. intus conſcien//

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

tia vrens. vir iuſtus ſalua-
bitur peccator autē ſic dep̄
henſus quo fugiet. latere tūc
erit impoſſibile. ⁊ apparere
intolerabile ¶ Iſtē eſt dicta
ſentētia eo magis formida
bilis ⁊ timēda. qꝛ nō ſolum
corpꝰ diiudicat ſed etiaꝫ ip
ſam animam cōdēnat. Vñ
legit̄ in exēplo Duo fratres
quoꝝ vnus erat fatuus ⁊ al
ter ſapiens. ibant parit̄ ea-
dem via. Cuꝫ autē veniſſēt
ad biuium vbi erāt due vie
vna delectabilis ⁊ pulchra
reliqua vero inabil' ⁊ aſpe-
ra Fatuus videns viā dele
ctabilem. dixit ſapienti Ea
mus ꝑ hanc viam Sapiēs
reſpōdit Frater ⁊ ſi via iſta
delectabilis ē. tamē ad ma-
lum hoſpiciū ī fine deducit
Vnde ꝯſulo ꝑ aliam viam
tranſeamꝰ. nā quāuis ipſa
ſit aſpera ⁊ inabilis. tamen
ducit finaliter ad hoſpiciuꝫ
laudabile ⁊ pulchrū nimis
magne honeſtatꝭ ⁊ quietis
Reſpōdit fatuꝰ frater Ma
gis volo oculis meis crede
re q̄ꝫ tibi de hisque tu nō vi
des Et ſic ſe poſuit ille fatu
us in via delectabili ⁊ ame
na Nō ſapiens videns no-
lens eum relinquere ipſum
ſequebat̄ Pergētes āt parit̄

inciderunt ſtatim in latro-
nes q̄ eos ab īuicē ſeꝑantes
poſuerūt ī carceribꝫ diuerſ
Factum ē āt vt rex illiꝰ terre
preciperet q̄dam die ōnes ī
carceratos ad ſe adduci. vt
ipſos iudicaret ad mortem
Venientes āt iſti duo fra-
tres inter ceteros cuꝫ ſe mu
tuo viderēt. ſapiēs ſic dixit
regi. O dñe mi rex ⁊ iudex:
valde conqueror vobis de
iſto fratre meo Nā cum eſſe
mus pariter in via. ⁊ ip̄e ſit
fatuus ego vero ſapiens ſū
reputatꝰ Ipſe eēm mihi no-
lebat credere vt iuiſſemus
ꝑ quādam bonam viā quaꝫ
ſibi demōſtraui ſed fecit me
ſecū ire ꝑ quandam viā ma
lam. vbi cecidimꝰ inter la-
trones vnde reus eſt mortꝭ
mee Ad hec fatuꝰ dixit Do
mine mi rex Ego aduerſus
fratrē meū maiorem habeo
cauſam ꝯquerendi Nā cuꝫ
ip̄e ſapiens ſit non debuiſſꝫ
tam faciliter me ſecutus fu
iſſe ꝑ viam quam ſciuit fore
malam Quod ſi non feciſſꝫ
rediiſſem vtiqꝫ ⁊ ſecutꝰ euꝫ
fuiſſem ⁊ p̄ſens periculum
nullatenus incurriſſet Vñ
hic reus ē mortis mee. His
v̄bis ex vtraqꝫ ꝑte auditis.
rex talem ꝓtulit ſentētiā di-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

cens Tu fatue noluiſti ſapi
enti credere . ⁊ tu ſapiens ſe
cutus es fatuum igiť vos ā
bo debetis morte ꝯdemna
ri Sic ergo erit fratres cha
riſſimi in die iudicij . ⁊ in cō
ſummatione ſeculi cum ex
ibunt anime de latibul' ſuis
⁊ corpora ď ſepulchris ſuis
ad recipiendū iudicium de
ꝯmiſſis ōnibꝫ operibꝫ ſuis
⁊ omiſſis Nam corpus fa-
tuum qꝛ noluit ſequi cōſili
um anime ſapientis . ⁊ ſpi-
ritus ſapiens qꝛ ſecutus eſt
corpus fatuum Igitur ꝯdē
nabuntur ambo in iudicio
extremo Et hac de cauſa ſē-
tentia iudicis dicitur gladi
us ex vtraqꝫ ꝑte acutus . vt
habetur apoca . primo Nā
percutiet taz quo ad corpꝰ
q̄ꝫ quo ad animam miſeruz
peccatorem Vn̄ mathei . x .
Illū timete qui poteſt cor-
pus ⁊ animam perdere in ie
hennam Item dictam ſentē
tiam reddit multum formi
dabilem ⁊ timendam quali
tas ipſius iudicis . Eſt eniz
ferenda a iudice circumſpe
cto immo prudētiſſimo qui
non poterit falli . Nam oīa
ſibi ꝯgnita ſunt ⁊ nota Ipſe
em̄ nouit abſcōdita cordis
ſcrutās corda ⁊ renes deus

Vnde ad hebreos iiij . Oīa
nuda ⁊ aparta ſunt oculis e
ius Deus eniz intuetur cor
vt habetur primi regū . xvi .
Vn̄ eccleſiaſ . xxiij . Oculi
domini multo plus lucidi-
ores ſunt ſole : circūſpicien
tes omnes vias hominum
⁊ ꝓfundū abiſſi ⁊ hominuz
corda intuentes in abſcōdi
tas partes . Et ergo vt dicit
boetius . Magna nobis in
dicta eſt bene faciēdi neceſ-
ſitas cum agamus oīa ante
oculos iudicis cernētis Itē
hieremie xxxij . Oculi tui a-
ꝑti ſunt ſuꝑ omnes vias fili
orum adam . ⁊ reddas vni-
cuiqꝫ ſecundum vias ſuas .
⁊ ſecundum fructum adin-
uentionum eius
Iſte eſt iudex valde metu
endus : cui perſpicabile om
ne ſolidum ⁊ apertum . om
ne ſecretum . cui obſcura cla
rent . muta reſpondēt . mēs
ſine voce loquitur . ⁊ ſilenti
um confitetur . Hec etiam
ſententia ferenda eſt a iudi
ce nouiſſimo . qui non pote
rit flecti . Nam iudicabit or
bem terrarum in iuſticia ⁊ ı
populos in equitate . nul-
lius etiam veretur potētiā .
nec alicuius accipit perſo-
nā . nec aliquo munere tunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

placat Vñ deutronõ. x. De
us magnus potens ⁊ terri//
bilis q̇ ꝑſonã nõ accipit nec
munera. Certe tũc plus va
lebit pura ↄſcia q̃ꝫ marſubia
plena Tũc diuitibus nihil
ꝓderit diuitiaꝝ copia. ſꝫ ſo
lum pietatis ⁊ iuſtitie ꝓſũt
oꝑa Vñ ezechiel vij. Argẽ
tum eoꝝ foras eijciẽt ⁊ auꝝ
eoꝝ in ſterquiliniũ erit Ar//
gentũ ⁊ aurũ non valebit li
berare in die furoris domi//
ni Tunc apparebit dol⁹ ſcl'i
falſitas, mũdi. ac vilitas ⁊ ĩ
dignitas oĩꝫ diuitiaꝝ O q̃ꝫ
dulce. q̃ꝫ iocũduꝫ erit tũc o
diſſe mũduꝫ. q̃ꝫ triſte. q̃ꝫ a
maꝝ habuiſſe mũduꝫ carũ
Hec ſententia ferẽda ẽ a iu
dice q̃ ꝑcibus nõ corrumpi
tur neq̃ꝫ mitigat̃. Prouer.
vi. Non acq̇eſcet cuiuſq̃ꝫ ꝑ
cibꝰ Vñ chriſoſtom⁹ Ibi ã
geli ꝓ hominibꝰ nõ itercedẽt
Quia iuſtus iudex tũc non
faciet miſericordiã ſꝫ reddꝫ
vnicuiq̃ꝫ ſ'm merita vel de//
merita equã. ⁊ ĩflexibileꝫ iu
ſticiam Vñ ezechielis vij.
Scd'm viaꝫ eoꝝ faciaꝫ eis
⁊ ſ'm oꝑa eoꝝ iudicabo eos
⁊ ſcient qꝛ ego domin⁹ Vñ
iob ix. expaueſcẽs dicebat.
Verebar oĩa oꝑa mea ſciẽs
qꝛ nõ ꝑcꝫ delinquẽti Dehis

oĩbꝰ ait Berñ. in ꝓſa Juſte
q̇dem iudicabit nec ꝑſonaꝫ
acceptabit ꝑce nec corrũpe
tur: ſic nec ꝑcibꝰ flectet̃. Et
igit̃ labora diligẽt̃ illuc de//
ferre iuſticiaꝫ. vbi m̃iaꝫ nõ
poteris inuenire Nã vt ſcri
bit̃ ꝓuer. xi. Nõ ꝓderũt di
uitie in die vltionis. ſꝫ iuſti
cia liberabit tunc a morte.
Chariſſime ſi ſcholares lcõ
nes ſuas neſciẽtes valde ti//
ment de examĩe mgrĩ. qꝛ for
ſitan acriter corrigẽt̃. Quã
tũ habẽt tunc timere miſeri
peccatores de extrema audi
tione ſummi mgrĩ ⁊ iudicis
q̇ nõ ſtuduerũt in libro iuſti
cie ⁊ veritatꝫ Certe in hoc ex
amine q̃ nũc malignãt̃ exter
mĩabunt̃ Iniuſti em̃ puniẽ
tur ⁊ ſemen impioꝝ peribit
E cõtra ꝟo tunc in memori
a et'na erũt iuſti ⁊ ab auditi
one mala nõ timebunt. Et
ideo dicit̃ Ecci. viij. Añ iu
diciũ para tibi iuſticiã Hec
ſñia etꝫ feret̃ a iudice crude
li ⁊ ↄmoto q̇ nõ poterit pla
cari Nã dñs q̇ nunc natura
lit̃ mãſuetus ẽ vt agn⁹ tunc
apperebit q̃ſi leo rugiẽs cru
delis ⁊ ↄmotus vñ ozee xiij
⁊ pñt eſſe verba dñi de aua
ris guloſis ⁊ ſupbis ĩ die iu
dicij ſic dicẽtꝫ Juxta deſide

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ria ſua adĩpleta ſũt ⁊ ſatura
ti ⁊ eleuauerũt cor ſuũ ⁊ ob
liti ſũt mei. Et ero eis q̃i lee
na ⁊ ſic̃ pdꝰ ĩ via aſſiorꝝ occ̃//
raʒ eis q̃i vrſa raptꝭ catulꝭ ⁊
diſrũpã iteriora iecorꝭ eorꝝ ⁊
ſumaʒ eos quaſi leo. Quid
em̃ crudeliꝰ iſtis beſtijs po
terit inueniri. Itꝭ dicit dñs
ad impiũ ꝯdemnãdum illð
Ezechie vij. Finis venit ſu
per te ⁊ emittã furorẽ meuʒ
in te. ⁊ iudicabo te iuxta vi
as tuas ⁊ ponã cõtra te oẽs
abhoĩationes tuas ⁊ non ꝑ
cit oculꝰ meꝰ ſuꝑ te ⁊ abho
minationes tue ĩ medio tui
erũt. Et ſcitꝭ q2 ego dñs. ve
nit tempus ꝓpe eſt dies occi
ſionis. nũc de propiquo ef//
fũdaʒ furorẽ meũ in te. Cer
te dñe ſicut ignis cõburit ſil
uã ⁊ ſicut flãma ꝯburẽs mõ
tes Ita tũc ꝑſequeris illos
in tẽpeſtate tua ⁊ in ira tua
turbabis eos. Tũc em̃ exar
deſcet ſicut ignis ira tua. et
in furore obſtupefacies gẽ//
tes. De quo dicit̃ eſa ye xxx.
Ecce nomẽ dm̃ de lõgiquo
veniet ardẽs furor eiꝰ ⁊ gra
uis ad portãduʒ labia eius
repleta ſũt indignatione ⁊ li
gua eiꝰ q̃ſi iguis deuorãs ⁊
ſpiritꝰ eiꝰ quaſi torrẽs ĩun
dans vſq3 ad medium colli

ad ꝑdendas gentes ad nihi
lũ. Hũc furorem ꝓuidit iob
in ſpiritu cum dixit. Quis
mihi tribuat vt in inferno ꝓ
tegas me ⁊ abſcõdas me do
nec pertranſeat foror tuus.
Vere tãta erit tc̃ ſeueritas
iudicis. ꝙ nec verbis pote//
rit exprimi nec mente cogi//
tari Omnia eniʒ iudicia ab
initio mundi ſuper huma//
num genus habita ſunt tan
quam ſtille ⁊ ſcintille reſpec
tu furoris dm̃ quem in hoc
iudicio exarcebit Ecce q̃3 di
ſtrictus veniet ad iudiciuʒ
qui mitꝭ reſurrexit ⁊ ad celuʒ
aſcendit Unde dicit grego
rius. in omelia ſuper illud
ioannis. viceſimo.. Tho//
mas vnꝰ ex duodecĩ qui dr̃
didimus ſic ait. Fratres vi
tam veſtram moreſq3 cõpo
nite ⁊ is qui mitꝭ reſurrexit
a mortuis. q̃3 ſtrictus in iu//
dicio veniet preuidete.
Certe in die tremendi exa//
minis ſui cum angelis et ar
changelis: cum thronis et
dominationibus. cũ prin//
cipatibus et poteſtatibus
apparebit. celis et terris ar
dentibꝰ cunctiſq3 elemẽtꝭ in
obſequij ſui terrore ꝯmotꝭ
Nũc ergo tãti pauoris iu//
dicem ante oculos veſtros

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ponite. hunc vẽtuꝝ timete.
vt hũc ventuꝝ nõ timidi. ſꝫ
ſecuri videatis. Timẽdus
eſt ğ modo. ne tũc timeatur
Terror eꝰ ad vſum bone ac
tionis nos exerceat. metꝰ il
lius vitã nr̃am a prauitati//
bꝫ ꝯpeſcat Certe ſi aliq̃s ve
ſtꝝ cũ ſuo aduerſario cauſã
dicturus in iudicio die cra
ſtina eſſet exhibẽdꝰ totã for
taſſe noctẽ inſomnẽ ducerꝫ
q̃d ſibi dici poſſet. q̃d obie//
ctionibꝫ rñderet. ſecum ſol
licita ⁊ eſtimanti mente ꝟſa
ret. vt iudicem ne inuenirꝫ
aſpeꝝ vehementer metuerꝫ
⁊ noxius appareret formida
ret. At q̃s ego. aut q̃d ego:
Nimirꝝ non longe futurus
poſt hoĩem vermis. pꝰ ver//
mem puluis. Si ğ tãta cu
ra ꝑtimeſcitur iudiciuꝫ pul
ueris: q̃ intentione cogitan
dũ eſt. q̃ formidine ꝓuiden
dũ ẽ iudiciũ tãte maieſtatis
Necõnia idem vbi ſupra.
Sunt ⁊ q̃daꝫ alia ꝓdictam
ſñam grauãtia. Primũ vi
delicet qꝛ ibi nõ eſt ptãs re//
ſiſtẽdi. Sapie. xi. Uirtuti
brachij tui q̃s reſiſtet: Et J
ſaie. xiiij Quis reſiſtet iudi
cio tuo: Uere nullus pt reſi
ſtere. ſed oẽs generaliter
oꝫ ꝯparere ac ſñam ſummi
iudicꝭ ſiue velint ſiue nolĩt:
corã ãgelis expcãre. Ipſe ei
loq̃tur ꝑ Jſaiam. xlvij. ad
pctõrem ꝯdemnãdum ĩ hec
verba. Reuelabit ignomĩa
tua. ⁊ videbit obprobrium
tuũ. Ultiõem capiã ⁊ nõ re
ſiſtet mihi hõ. Uñ Job. ix.
Deus cꝰ ire reſiſtere nẽo pt
Nã ſi fortitudo q̃rit robuſ//
tus eſt Uñ heſter. xiij. Dñe
deus rex oĩps. in dcõne tua
cũcta ſunt poſita. ⁊ nõ eſt q̃
poſſit reſiſtere volũtati tue
Tu em̃ feciſti celũ ⁊ terrã. ⁊
q̃cq̃d celi ambitu ꝯtinetur.
dñs oĩm tu es. nec ẽ qui reſi
ſtat maieſtati tue. Jſte ẽ ma
gnus dñs ⁊ fortꝭ ⁊ potẽs. cꝰ
magnitudis ⁊ potẽtie non ẽ
nũerus neq̃ꝫ finis. Nulluꝫ
etiã q̃ꝫtumcũq̃ꝫ magnũ ipſe
tiebit. Sap. vi. nõ verebit
dñs magnitudiem cuiuſq̃ꝫ
q̃m puſillũ ⁊ magnuꝫ ipſe fe
cit. Dẽs ei ſubiecti erũt pedi
bꝫ eꝰ ⁊ tiebunt ipm in die il
la vehementer. Uñ Eze. vij.
In die iudicij ⁊ furoris dñi
rex lugebit. ⁊ pnceps indue
tur merore ⁊c. Itꝭ Apoca. vi.
Reges terre ⁊ pncipes ⁊ tri
buni ⁊ iudices diuites ⁊ for
tes. ⁊ omnis ſeruus ⁊ liber.
abſcondent ſe in ſpelũcis ⁊
in petris montium. Et di//

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

centmontib⁹ Cadite ſuper
nos ⁊ abſcōdite nos a facie
ſedētis ſup thronū. ⁊ ab ira
agni qm̄ venit dies magn⁹
ire. Et ibidez. xviij. Flebūt
⁊ plangēt reges terre qui in
babilone fornicati ſunt. ⁊ i
delicijs vixerunt cū viderit
fumū incendij ei⁹. longe ſtā
tes ꝑpter timorē tormentoꝝ.
Certe tūc erit tribulatio ma//
gna q̄lis non fuit ab inicio
mundi vſqȝ mō. Vñ dicit.
Mat. xxiiij. Scdō m eſt qꝫ di
ctam ſm̄am aggrauat. q: ñ
eſt ibi locus pctōꝝ ſe ab//
ſcondendi ſeu occultandi..
Nam vt dt beatus Ancel//
mus Latere tunc erit ipoſſi
bile. ⁊ apparere intolerabile
Vñ Job. xxxiiij.. Nō ſunt
tenebre. ⁊ non ē vmbra mor
tis ibi vt abſcondant q̄ ope
rant iniq̄tatem. Itē bernar
dus in ſermone. Audi ſta//
bunt añ tribunal chriſti: vt
audiāt vocem iudicij q̄ ob//
turauert aures ſuas ad vo
cem ꝯſilij. Vt ſuperius al//
legatum ē. Chariſſiē hūc di
em time. hunc dñm ⁊ iudi//
cem oia iudicatuꝝ cordiali
ter expaueſce. vt eo diligēti
us poſſis pctā deuitare Nā
vt dr eccl'.i. Timor dm̄ ex//
pellit pctm̄.. Et alibi. In ti
more dm̄ oīs homo decliat
a malo ¶ Terciū eſt qd di
ctam ſm̄am aggrauat. q: ñ
eſt ibi loc⁹ ad aliū appellādi
nec ſpaciū appellādi Vnde
pſal. Quo ibo a ſpū tuo: ⁊
q̄ a facie tua fugiā Si aſcē//
dero in celū tu illic es: ſi de
ſcēdero ad infernū ades. vñ
dt dñs de peccatore Amos
ix. Fugient ⁊ non ſaluabit
ex eis q̄ fugerit ſi dñderit vſ
qȝ ad infernū inde man⁹ me
a educet eos.. Et ſi aſcende
rint vſqȝ ad celū inde trahā
eos. ⁊ ſi abſconditi fuerint
in vertice carmeli inde ſcru
tans auferā eos. Et ſi cela//
uerint ſe ab ocul' meis in fū
do maris. ibi mandabo ſer
pēti ⁊ mordebit eos. ⁊ ſi ab
ierint in captiuitatē corā in
imicis ſuis.. ibi mandabo
gladio ⁊ occidet eos ⁊ ponā
oculos meos ſup eos in bo
no ⁊ in malo Et ergo Job. x
dñs oīa iudicaturus ſic dt.
Non eſt q̄ d manu mea poſ
ſit eruere. Certa ſunt plane
video vbiqȝ nos ineniet ma
nus oīpotentis. Vñ autor
de curru aīe Quid facies di
ues nuſq̄m tutus bñ viues
Quo te ꝯuertes: quo curſū
perdite vertes. Quo verteſ
curſum non tutus es hic ne

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ꝗ ſuſum. Si miſer aſcen//
dis celos vel ad īfera tēdis
Imperat in celis ferus ē vł
ad infera telis. Si mare q̄//
ratur rex iſte mari dn̄atur..
Nuſquam tutus eris ſed v
biqꝫ repertus haberis. Ve
re vere ita nł'libi patebit fu
ga vel in morte nec in vita.
O q̄m bene aduertebat hoc
beatus Eleaſarus q̇ ſic inq̇
ens dicebat. Manus oīpo
tentis neqꝫ viuꝰ neqꝫ defun
ctus effugiam Vt habetur
ij. Machabe. vi. Ex dictis
igitur patꝫ multipliciter ꝗ
finale iudicium erit omni//
bꝫ metuēdum. ⁊ hoc ꝓpť ac//
cuſationeꝫ plurimoꝝ ibi ſu
ſtinendam. Et ꝓpter ratio//
nem vniuerſoꝝ generaliter
reddēdam. Et ꝓpter diffini
tiuā ſn̄iam tunc a iuſto iu//
dice horribiliter proferēdā
Huius ergo memoria pſer
uat non immerito quemli//
bet a peccatis

¶ Sequūtur exempla de
ſecundo nouiſſimoꝝ.

De extremo iudicio.

¶ Legiť in libro d' ortu car
thuſienſiū ꝗ q̇daꝫ doctor p̄
cipuus. ⁊ vita vt videbať ⁊
fama doctrina ⁊ ſapīa inter
oēs doctores pariſienſis ex
cellenter honoratus ⁊ mira
biliter grōſus graui ⁊ vltīa
infirmitate p̄uentus nō din
decumbens diem clauſit ex
tremū.. Cūqꝫ tota die illa q̄
d'functus ē more pariſienſi
in aula fune in feretro decū
bente fuiſſent cātata officia
defunctoꝝ. in craſtino ma//
ne ꝯgregata ibidem vniuer
ſitate pariſienſi tam ſchola
rium q̄ꝫ doctoꝝ vt tam ho//
norabili viro ſolēnis ⁊ vene
rabilis p̄beretur funeral' of
ficij ſepultura. Cum igiť re
uerēdi viri feretrū in q̇ funꝰ
iacebat eleuare vellēt ad ec
cl'am deferēduꝫ ſubito cunc
tis ſtupētibꝫ q̇ mortuꝰ vide
bať. ⁊ erat eleuato capite re
ſedit in feretro ac oībꝫ audiē
tibꝫ alta ⁊ terribili voce cla
mauit. Iuſto dei iudicio ac
cuſatꝰ ſū. Et h̄ dicto caput
depoſuit ⁊ decubuit mortu
us ſicut p̀us Qua voce cūc
ti attoniti ⁊ territi delibera
uerūt ip̄m illo die nullo mō
fore ſepeliēdū ſꝫ vſqꝫ ad cra
ſtinū reſeruādū. Mane g̊ ſe
q̄uti cuꝫ multitudo mag̃ cō
ueniſſꝫ. dictūqꝫ funus ſicut
p̀us vellēt ad ecc'iam depor
tare. defunctꝰ ſicut p̀us ele
uato capite doloroſa ⁊ terri
bili voce intonuit Iuſto d' i

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

iudicio iudicatꝰ ſum. quaꝫ
vocē multitudo audiēs ⁊ i-
telligēs ſtupuit plusq̄ꝫ ꝑus
Et alterutꝝ interrogantes
q̄d ſibi vellēt tā inſoliti ⁊ in
expti defuncti clamores. ad
huc determinauerīt ipm̄ ni
ſi in alio craſtino nullatenꝰ
tumulādū. Tercia vero die
cū ꝓpter iſta ꝓdigia fere to-
ta ciuitas ꝯueniſſꝫ ⁊ funus
cunctꝭ ꝑpatis ad tumulum
vellēt deportare defunctꝰ ſi
cut ꝑus iā tercio altiſſima ⁊
meſtiſſiā voce ꝑſonuit.. Iu
ſto dei iudicio ꝯdēnatꝰ ſuꝫ
Qua horribili ſſīa audita:
q̄ſi oēs immēſo fuerīt timo-
re ⁊ tremore ꝑculſi certi fa-
cti d̄ ꝯdēnatione tāti viri q̄
inter alios videbať hoēſtate
vite claritate fame dignita
tis excellentia ⁊ multiplici
ſcia ⁊ ſapia ꝑfulgere. Ea tē
peſtate erat ibi mgr̄ bruno
doctor famoſus. natiōe teu
tonicꝰ de colonia. nō obſcu
ris ꝑentibꝫ natus. eccie eti
am remēſis canonicꝰ. ⁊ ibi
dē ſcholariū mgr̄ q̄ ſupradi
ctis vocibꝫ ſalubriter terri
tus atq̄ꝫ ꝯpunctꝰ allocutꝰ ē
q̄ſdam ſocios ſuos ibi p̄ſen
tes. infraſcriptis vel ſilibꝫ
ꝟbis dicēs. Eia chariſſimi
q̄d faciemꝰ: Oēs ſilꝫ perimꝰ

n̄ ſaluabimur niſi q̄ fugerit
Si ī viridi h̄ in arido fit q̄d
fiet: ſi hō tāte dignitatꝭ tāte
lrāture. tāte ſcie: q̄ videbať
tā honeſte vite q̄ erat tā cele
bris fame ſic indubitāter ē
dānatus. q̄d nos miſeri ho
mūculi facieꝰ: Si lugubri
voce vniꝰ homuncionis tā
horribili ac ſtupēdo timore
ac tremore ꝯcuſſi ac ſtupefa
cti ſumꝰ. q̄d faciemꝰ cuꝫ ru
gitꝰ leonis cū extremi iudi
cij tuba in aures nr̄as ꝑcre
buerit cū oēs audierimus.
Surgite mortui venite ad
iudiciū. quō in tā horribili
iudicio vbi colūne celi ꝯtre
miſcēt. ⁊ āgeli trebūť ⁊ triti
cogēť appere Vbi tc̄ latebi
mꝰ. Impoſſibile erit latere
ītolerabile appere. Fugiaꝰ
igiť a facie gladij. ꝑoccupe
mꝰ faciē dn̄i in ꝯfeſſione. ve
nite adoremꝰ ⁊ ꝓcidamꝰ an̄
deū. ploremꝰ corā dn̄o q̄ fe
cit nos. Poſtq̄ꝫ igiť vocē eꝰ
audiuimꝰ n̄ obdouremꝰ cor
da nr̄a. ſꝫ exeamꝰ de medio
babilonis. egrediamur pē-
tapolim. igne ⁊ ſulphure iā
ſuccēſam. ⁊ exēplo btī Pau
li heremite. ⁊ ſci Antonij ar
ſenij euagrij. ⁊ alioꝝ ſcōꝝ ꝫ
cū btō Joanne baptiſta an
tra deſerti q̄ramus in mon

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

tibꝫ nos ſaluos faciamꝰ vt
eterni iudicis irã ⁊ ſentẽtiã
dãnationis eterne euadaꝰ
⁊ ꝓuenire poſſimꝰ ad portũ
⁊ tranquillatem ſalutꝭ etnͤe
His ⁊ ſimilibꝫ vͤbis ⁊ ſentẽ
tijs ſeipm̃ ⁊ quoſdaꝫ ſocios
alloqñs ⁊ exhortãs De libe
rauerũt ipſe ⁊ ſex alij viri ꝓ
bi ſecũ abrenũciare mũdo ⁊
oĩbꝫ pompis eius ⁊ ad ꝑfec
tam penitẽtiam peragendã
heremi deſ̃ta ꝯpetẽtia q̃rere
⁊ ibidẽ relictis oĩbꝫ delitijs
diuitijs ⁊ honoribꝫ huꝰ mũ
di accipe ſinguli cruces ſu//
as ⁊ nudum xp̃m nudi ꝑ ar
tam viam ſeq̇ ⁊ lataꝫ ac ſpa
cioſam deſerere que amato
res ⁊ ſectatores mũdi ꝑdu
cit ad ſupplicia dãnatorum
Et q̇ audierãt famam ſan//
ctitatꝭ ſãcti . Hugonis epiſ
copi gracianopolitani qui
priꝰ aliq̇ tempore eiuſdem
magiſtri brunonis in ſcholꝭ
ſocius credit̃ extitiſſe ſpiri//
tu ſancto inſpirãte ſimul ad
ſanctum epiſcopum memo
ratũ accedere decreuerũt ⁊
eiuſdem ꝯciliũ ⁊ auxiliũ re
q̇rere vt in eius dioceſi quã
audierãt multis deſertꝭ mõ
tibꝫ abundare locum ꝯgru
um obtinerẽt in q̇ ſuũ ſanc//
tum ac ſalubre ꝓpoſitũ poſ//
ſet effectũ mancipare Sep
tem igitur ſancti viri infra//
ſcripti ꝑfata de cauſa ad p̃//
dictũ ſanctũ epiſcopũ duce
ſancto ſpiritu ꝑuenerũt Et
vt vtar omnino vͤbis ſcrip
tis in legẽda vite ſancti hu//
gonis epiſcopi memorati ꝑ
ſummũ pontificẽ inocẽtiuꝫ
q̇ eũ canoĩzauit approbata
⁊ cõfirmata adeſt magiſter
bruno vir religioſus ſciẽtia
qꝫ famoſiſſimus honeſtatꝭ
⁊ grauitatis ac totius ma//
turitatis quaſi quoddã ſi//
mulachrũ Habebat aũt ſoci
os magiſtꝝ lauduinuꝫ qui
poſt eũ extitit p̃or carthuſie
⁊ duos ſtephanos hij ſãcti
rufi canonici fuerunt ſed de
ſiderio vite ſolitarie eis ſeſe
ꝯiũxerũt hugonẽ q̇ꝫ q̃ꝫ ꝯg//
nominabãt cappellanuꝫ eo
ꝙ ſolus ex ipſis ſacerdotis
officio fungeret̃ duos quoꝫ
laicos quos appellamus ꝯ
uerſos andream ⁊ garinum
Querebãt aũt locum heremi
tice vite cõgruũ necdumqꝫ
repperãt Hac igit̃ ſpe ſimul
⁊ ſuaui ſãcte cõuerſationis
odore trahẽte venerũt Quoſ
epiſcopus non ſolũ gratãt̃
ſed et reuerenter ſuſcepit et
tractauit ⁊ voti cõpotes fe
cit Ipſo nãqꝫ cõſulente iu//

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

uante ꝛ cōmunicāte carthu
ſie ſolitudinē ītrauerīt atq;
extruxerīt anno dñi milleſi
mo octogeſimo quarto epi
ſcopatus ꝓ'o dicti ſācti hu
gōis q̄rto viderat autē p̄fa
tus ſāct⁹ epiſcop⁹ circa idē
tēp⁹ ꝑ ſōniū in eadē ſolitu
dīe deū ſue dignationi habi
taculū cōſtruentē ſeptē etiā
ſtellas itineris ſibi ducatū
preſtātes erāt ꝓ'o hi ſeptē . q̄
propt̄n̄ iſtoꝝ tātū ſ; ꝛ q̄ ſuc
ceſſerīt eis ꝯſilia libēter āple
xus ē ꝛ vſq; ad mortē cartu
ſie habitatores ꝯſilijs ſꝑ et
bñficijs fouit . licȝ ꝓ'o ꝛ pri
mit⁹ diuini amoris tot⁹ ar
deret incēdijs nō alit' tamē
ad diſcipline celeſtis exerci
tia eorū exēplis ac fāiliari
tate inferbuit q̄; ſi flāmanti
quis faci plures alias circū
ponat ardētes. Erat aūt et
cū eis nō vt dñs aut epiſco
pus ſ; vt fr̄⁹ ꝛ frater humil
limus ꝛ ad cūctoꝝ quātum
in ipſo erat obſequia para
tiſſimus. adeo vt vir vene
rabil' wilhelm⁹ tūc prior ſā
cti laurētij poſtea ſci theofri
di abbas magiſtro brunoī
eciā ipē religioſa deuotōe n̄
mediocrit' alligat⁹ btī hugo
nis ꝯtubernal' bini q̄ppe tē
ꝑ ſigulas habitabāt cellas
apud magiſtꝝ brunonē non
leuit' cōquerer' q pene ōnia
ad hūilitatē ſpectātia intra
cellulā ſibi p̄i paret officia
et epūs nō ſaltē ſecū vt ſoci⁹
ſed potius ꝯuertaret' vt ſaū
lus Intātū autē heremum
deuot⁹ incolebat ꝛ ſedulus
vt eū magiſter bruno nōnū
quam exire cōpelleret dicēs
Ite ad oues vr̄ās eisq; q̄d
debetis exſoluite

¶ Aliud

Refert doctor iacobus car
thuſiēſis in libro de peccatis
mētalib; crinalib; Duo fra
tres religioſi honeſte cōuer
ſationis ſe mutuo cordialit'
dilexerūt īt' quos vn⁹ mor
tu⁹ alteri apparuit ī orōne
ꝓcumbēti Quem viu⁹ vi
dens in vili habitu et vultu
meſto īq̄ſiuit cur ſic appa
reret Rn̄dit defūct⁹ trib; vi
cib; dicens Nemo credit .
nemo credit . nemo credit .
Queſiuit viu⁹ quid eſſ; q̄d
nemo credit Rn̄dit defūct⁹
q̄; diſtricte iudicat de⁹ ꝛ q̄;
ſeuere punit His dictis diſ
paruit et viuentem fratrē
magno timore cōcuſſū dere
liquit

¶ Aliud

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

¶ Quidam rex fuit magnꝰ
⁊ glorioſus ⁊ factū ē ꝓcedē
te illo in curru deaurato cū
regali obſequio obuiaſſe il
li duos viros attritis ⁊ ſor
didis indutos veſtibꝫ atte-
nuatas macie ⁊ pallidas fa
cies habētes. vt ꝗ rex vidit
illos deſiliēs ꝯfeſtim de cur
ru ⁊ in terram ꝓcidēs ado-
rauit ⁊ ſurgens amplexus ē
eos affecctuoſe oſculans
Magnates vero illiꝰ ac ꝓ-
ceres de hoc indignati ſunt
arbitrātes eū feciſſe indig-
na regali gloria nō tamē au
ſi in faciem illum reprehen
dere germano fratri eiꝰ ſug
geſſerūt vt ei loqueretur ne
tāte excellētie diadematitā-
tam inſerat ꝯtumeliā. Qui
cū fratri iſta diceret ⁊ eius
humiliationem reprehēde-
ret ei rex reſponſū dedit qđ
tñ ille non intellexit. Cōſue
tudo autē erat illi regi quā-
do ſentētiā mortis cōtra ali
quē dictabant ꝑconē ſuum
ante ianuam illius cū tuba
huic officio deputata mitte
re Cuius voce omnes cog-
noſcebant mortis reum eſſe
Veſpe igitur veniēte miſit
rex buccinā mortis tubici
nare ante ianuam fratrꝭ ſui
Quam cū audiſſet ille de ſa
lute deſperās tota nocte ſua
diſponit ac ſummo dilucu-
lo nigrꝭ ⁊ lugubribꝫ indutꝰ
ueſtibꝫ cū vxore ⁊ filijs ꝑgit
ad fores palacij flēs ⁊ lugēs
Quē rex ad ſe ingredi fecit ⁊
vidēs eū lugētē ait. O ſtul
te ⁊ inſipiens ſi tu ſic timu-
iſti ꝑconē germani fr̄is tui
aduerſus quē te nihil deli-
quiſſe ꝯgnoſcis. quō mihi
rep̄hensionē ītuliſti q̄ī hu
militate ſalutaui ⁊ oſculatꝰ
ſum ꝑcones dei mei ſonora
biliꝰ tuba mortē mihi ſigni
ficātes ⁊ terribilem dn̄i oc-
curſum cui multa ⁊ magna
meipm peccaſſe cōſcius ſū
Ecce deniqꝫ tuā arguēs īſi
piētiam iſto vſus ſū modo
Nūc vero ⁊ illorū q̄ te miſe-
runt ad mei rep̄hēſionē ſtul
ticiā arguere curabo ⁊ ita
frēm īſtructū remiſit domū
ꝑcepit aūt fieri de lignis q̄t
tuor arcellas ⁊ duas q̄dem
vndiqꝫ auro coop̄tas oſſa-
qꝫ mortuorū putētia mittēs
in eis aureis obſerauit ſerꝭ.
Alias vero duas pice ⁊ bi-
tumine liniens repleuit la-
pidibꝫ ꝑcioſis ⁊ īeſtimabili
bꝫ margaritis ⁊ ōniū vngē
torū odoribꝫ funiculiſqꝫ cilici
nis aſtrixit: deiñ accerſiri fe
cit rep̄hēſores ſuos magna

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

tes ſcȝ illos ⁊ proceres ⁊ po
ſuit añ eos q̄ttuor ip̄as ar//
cellas vt eſtimaret quãto q̇
dẽ iſte quãto ꝟo illo p̄cio ſit
ꝯdigne. Illi ꝟo de auratas
magni p̄cij iudicauerūt Ex//
pedit em̄ iquiūt regalia dia
demata poni Que ꝟo illini
te pice ⁊ bitumīe erãt vili q̄
dam ⁊ exili p̄cio dignas dix
erunt Rex ãt dixit ad illos.
Sciebã ⁊ ego talia vos dic
turos exterioribꝫ em̄ oculis
exteriora cernit̄. ⁊ t̄ñ nõ ita
oporteret facere. ſȝ internis
ocul' intrinſecꝰ repoſita ex//
pedire ſiue honorẽ ſiue ꝯtu
meliã At mox p̄cepit vt ape
rirent̄ arcelle deaurate ex q̇bꝫ
reſeratis dirꝰ fetor exalauit
⁊ fetidiſſimꝰ viſꝰ ẽ aſpectꝰ
ait ğ rex. Iſte typꝰ ẽ eoꝝ qui
ſplendidis q̇dẽ gl'oſis iduūt
tur veſtibꝫ ⁊ potentia elati
ſūt ſȝ itrinſecꝰ mortuis ma
ligniſqꝫ operibꝫ referti ſunt
Deinde picatas bitumina
taſqꝫ precipiẽs diſſolui ⁊ a//
periri ⁊ cūctos q̇ aderãt leti
ficauit eoꝝ que itꝰ erãt ſplẽ
dore ⁊ odore. tc̄ ait ad illos
Scit̄ q̇bꝫ ſimilia ſunt iſta
Humilibꝫ ill' q̇ vilibꝫ opti
erãt veſtimēt̄ q̇ꝝ vos exteri
orem attẽdentes habitū cõ
tumeliaȝ putatis meã ante
faciẽ coꝝ i terra adorationẽ
Ego ꝟo intellectualibꝫ ocu
lis reuerẽtiaȝ illoꝝ ⁊ decorẽ
cõſiderãs aĩaꝝ glorificatꝰ q̇
dem coꝝ tactu oĩ corona et
regali vniuerſa purpura p̄//
cioſiores iſtos exiſtimaui
Illos igit̄ ꝯfundẽs docuit
ne errarẽt i his q̄ foris appa
rerẽt ſȝ iterna attẽderẽt
¶ Aliud ex libro apū.
Mgr̄ ſimõ de tornaco pari
ſiꝰ i theologia regebat Ete
rat excellens doctor ille ſuo
tp̄e ſȝ ꝯ̄ decẽtiã tal' officij in
cõtinẽs ⁊ ſup̄bꝫ Hic cū ſup
oẽs doctores ciuitat̄ audi//
tores haberet ⁊ i ſchola co//
ram oĩbꝫ de huĩlitate altiſſi
me doctr̄ne xp̄i q̄oeȝ diſputa
tõe p̄hibita t̄miaret i fine tã
deȝ i reprobū ſenſū i' execrã
da contra chriſtum blaſphe
mie verba prorupit. Tres
ſunt inquit qui mūdū ſect̄
ſuis ⁊ dogmatibus ſubiu//
garūt. Moyſes chriſtus ⁊
machometꝰ Moyſes p̄mo
iudaicū populuȝ i fatuauit
¶ Secundo chriſtus a ſuo
nomine chriſtianos Ter
cio gentilem populum ma
chometus. Nec mora euer
ſis oculis ſcilicet pro hu//
mana voce horribilem. mu
gitum emiſit et epilentia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ſtatim eliſus in terram die tercio eiuſdē morbi mortez accepit. plaga ꝙ̄ īſanabili ꝑcuſſit eū omnipotēs. ⁊ ōni ſciētia vſqꝫ ad ꝑma litteraꝝ elementa priuauit. ſꝫ grauiori in anima cum hac plaga ꝑcuſſus ē. Nū vſqꝫ ī diē mortꝭ ſue quaſi mutꝰ cōparatus eſt iumētꝭ incipiētibus ⁊ in luxurie feditate ꝑmāſit. Et vide ſumme āmirationis miraculū. Aleydem fornicariam cōcubinam ſuam nominare poterat et ſciebat Boecium ꝟo de trinitate ꝗ̄ iuxta eñ ad ſpectaculuz ponebat quez olim cordetenꝰ ſcierat poſt inditaz plagam nec nominare nouerat nec valebat Non trāſgrediaris ergo terminos ꝯſtitutos et pium modum ſemꝑ habeas in ſcripturis

Aliud ex libro apū.

Juuenis ꝗdā in teutonie ꝑtibꝫ ex ſanguine principū pleniſſime generoſus ſꝫ moribꝫ ⁊ vita degēter epiſcopatū male functꝰ accepit Qui rapinis ⁊ luxuriȷ̃s verecunde ꝑmo ſꝫ inuerecūdiſſime poſtmodū operā dedit Caſtigauit aūt eū dominꝰ flagello multiplici ſed cum abuteret eo in ſuꝑbiam. dedit eum dñs in mortem reprobam Qua in hora venerabilis conradus deo dignꝰ hildemēſis epiſcopus ad matutinas intēpeſte noctis ſilentio ſurrexerat illiſqꝫ dictꝭ reſederat ad ſtudium facturus in die ſermonē Nec mora raptꝰ in ſpiritu videre ſe viſus eſt epiſcopū quēdam velata facie ſed infalis īſignitū ad tribunal iudicis rapi Mox aſſunt truci vultu ſatellites accuſāt epm. vnꝰ in rapina alius in cede hoīz atqꝫ alȷ̃ in luxuriȷ̃s lubricā tem Tunc iudex aſſeſſoribꝫ ſuis ait. Accuſate diſcutite liberate iudiciū ferte ſentenciaz nec mora aſſeſſores parāt iudici ferunt in cōmune ſentētiaz iudex approbat lataz. Accedūt miniſtri ſupra fuliginem nigriores ⁊ ablata mitra de capite anulū caſulam dalmaticam ac reliꝗ̄ epiſcopalia īdumēta detracta. ad pedes iudicis deponunt. nudumqꝫ relictuz cū clamore rapiunt eiulātem ⁊ a facie iudicis trahūt ad tartara nihil ſecū ꝑter peccata portātem. Mox aſſeſſores iudicis ſurgūt ⁊ cū cātu ſonoro ſubiūgunt Dum tēpꝰ habemꝰ bonum ad oēs ope

remur. His viſis in ſpū dic
tus hildemenſis eps in ſe r̄
uerſus cogitare cepit: q̄ſnā
fuerit ille miſerabilis pſul.
Tum ecce q̄dam ad oſtium
pulſans intromiſſus ē cum
lachrymis: clamans talem
epm in proxima villa veniſ
ſe de veſpe. ꝛ ſub eadem no
ctis hora veſptina morte ſb
tractum. Quo audito ſcūs
preſul miſerrio illo defūcto
condoluit ꝛ licet ianiter q̄n
tum ad ſubuētionem ꝑ pie
tate tn̄ lachrymas amariſſi
mas fudit

Ex ceſario.

¶ Ante ānos paucos rome
q̄dam cardinalis defunct⁹
eſt noīe iordanus. q̄ quon-
dam de ordīe ciſtercienſi aſ
ſumptus. ſꝫ vita ordini ī eo
minime ꝯcordabat. Erat e
nim auarus valde. ſicut a q̄
dam abbate audiui. Habe
bat āt notarium quēdaꝫ no
mie pandolphū. Hūc cum
ꝑ quodā negocio (neſcio q̄)
miſiſſet interim expirauit
Eadē hora cum ille expleto
negocio rediret mane āte lu
cem cateruam miſerabilem
ī agro ꝯtemplatus eſt. Se
debant hoīes ī iumentis in
ore caudas hn̄tes verſ dor
ſis ad capita illoruꝫ Quos
iordanus cardinalis cucul
la īdutus nudis pedibꝫ ꝯſe
q̄batur duobꝫ demonibꝫ ſe
ducentibus. In q̄ꝝ aſpectu
dum notarius nimis horre
ret clamauit cardial. Pan
dolphe pādolphe? Sbſiſtē
te clerico ꝛ dicēte. q̄s es aut
q̄d clamas? Rn̄dit ille. Ego
ſum iordanus dn̄s tuus: ꝛ
mortu⁹ ſum. Dicēte illo. q̄
ducimini? Ille rn̄t. Ad tri-
bunal criſti Et ille Noſcitꝭ
q̄d de vobis ſit futuꝝ? Non
noui īq̄t deus ſcit. ſꝫ cum il
lic venero btūs petr⁹ de car
dinalatu meo ꝑ me redditu
rus ē rōnem. ſcūs vero bn̄-
dictus de cucullla. q̄ ſi illaꝫ
inde obtinere poterit ſalua
bor: ſin autem damnabor.
Sicqꝫ oculis eius ſubtrac
tus eſt.

¶ Sūt ibi tortores ſerpēti
bꝫ horridiores. Deformes
nigri ſꝫ nō ad verbera pigri
Nunqꝫ laſſantꝭ ſed ſemꝑ ad
hec renouantꝭ.

¶ Chriſoſtimus. q̄ꝫ amaꝝ
erit in iudicio ſepari a viſio
ne dei. Si mille mihi iehen
nas proponas: non tātum
reputo ſicut ab illius glori
oſe iocunditatꝭ ſocietate ex
pelli ꝛ exoſum fieri creato-
ri.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Idem ad demetriadē ponamus ante oculos.

¶ Autoritates ſcōꝝ de iudicio extremo ¶ Grego. Penſate frēs chariſſimi añ ꝯſpectum tāti iudicis. q̄s in illo die terror erit qñ iam in pēa remedium nō erit. Que illa cōfuſio cum reatu ſuo exigē te ꝯtinget in conuentu oīm hoīm angeloꝝ. qꝫ erubeſcere Quis eum pauor quē ꝛ trāquillum mens corpore non valet etiam iratum videre. quē bñ Sophonias deſcribit dicens. Dies ire dies illa dies tribulatiōis ꝛ anguſtie. dies calamitatis ꝛ miſerie. dies tenebraꝝ ꝛ caliginis: dies nebule ꝛ turbinis dies tube ꝛ clangoris. Penſate frēs extremi diē iudicij ſup corda reproboꝝ. q̄ aſperitate ꝓpheta vidit amareſcere quē tot appellationibꝫ non valet explicare

¶ Idem. Que mens erit hominis eterni iudicis pñtiā non formidans. ibi enim tunc ſimul oīa pctā ante oculos redeunt. ibi cuncta q̄ cū delectacōne acta ſunt cū pudore ad memoriā reuocant ¶ Bernardus Ve mihi miſero. cum venerit dies illa iudicij. ꝛ aperti fuerint libri in q̄bus omnes reatuſ mei ꝛ cogitationes dño pñte recitabuntur ¶ Hieronimus. Siue comedam ſiue bibā. ſiue aliud quid faciā ſp inſonare videtur auribꝫ meis illa terribil' tuba Surgite mortui venite ad iudicium. qꝛ quotiens diem illum cogito toto corpore cōtremiſco ¶ Chriſoſtomus Dicet autem chriſtus damnatis Ego ꝓpter vos homo factus ſum. ꝓpter vos alligatus ꝛ illuſus ſum. ꝛ ceſuſ ſum ꝛ crucifixus ſum. Ubi tantaꝝ iniuriaruꝫ mearum fructus Ecce preciuꝫ ſāguinis mei. quē dedi pro redēptione aīaꝝ veſtrarū. vbi ē ſeruitus veſtra quā pro precio ſanguinis mei dediſtis. Ego ſup gloriam meā vos habui cū eſſem deus apparens homo. ꝛ viliorez me ōnibus rebus vrīs feciſtis. Nā rem viliſſimā terre amplius dilexiſtis q̄ꝫ iuſticiaꝫ meam ꝛ fidem.

Grego. O q̄ꝫ anguſte erunt vndiqꝫ vie reprobis Supius erit iudex iratus. Inferius horrēdum chaos. A dextris pctā accuſantia. a ſiniſtris infinita demonia ad īfernū trahētia. Intus con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ſcientia vrens. extra mun-
dus ardens. Miſer pctoꝛ
quo ibit. ⁊ ſic deprehenſus
quo fugiet: latere em̄ erit im
poſſibile apparere intollera
bile. ¶ Auguſtinus Mal-
lent reprobi oē tormentum
ſuſtinere inferni q̄ faciē ira
ti iudicis cernere. Et dicēt
montibus ⁊ petris. Cadite
ſup̄ nos ⁊ abſcōdite a facie
ſedentis ſuper thronū ⁊ ab
ira agni. ¶ In diebus illis
q̄rent hoīes mortem. ⁊ non
inuenient eam. ⁊ deſidera-
bunt mori ⁊ fugiet mors ab
eis. ber. Quid tā pauēduʒ
quid tam plenū vehemētiſ
ſime ſollicitudinis excogi-
tari poteſt q̄ iudicād aſtare
illi taʒ terrifico tꝛibunali ſub
tā diſtricto iudice expectare
ſnīā Ancell. O lignū aridū
⁊ eternis ignibus dignum
quid reſpōdebis in illa die
cū exigetur a te vſq; ad ictū
oculi oē tempus viuendi ti
bi impēſum qualiter fuerit
a te expenſum Ve quot pec
cata ꝓuēt tibi ex imꝓui-
ſo quaſi ex incidijs que non
vides ⁊ foꝛtaſſis terribilio
ra his que vides tūc quippe
ꝯdēnabit̄ quid fuerit ī te in
uentum. operis vel ocij vel
ſermonis vſq; ad minimaʒ

cogitationem. etiam q̄ vir
iſti ſi non fuerit ad dei volū
tatem directū. Penſa cuius
ſit formidinis et horroris
tuū atq; omniū ꝯtempſiſſe
creatorē offendiſſe dominū
maieſtatis ¶ Ambroſius
O anima nūq̄ excidat a me
moria tua Ite maledicti in
ignem eternum. Venite be
nedicti ꝑcipite regnū. Quid
poteſt lamētabilius ⁊ terri-
bilius cogitari q̄ ite male-
dicti in ignem eternū Et q̄d
poteſt delectabilius cogita
ri q̄ venite bn̄dicti ꝑcipite
regnum due voces quaruʒ
nihil terribilius vna ⁊ nihil
iocundiꝰ altera īueniri po-
teſt ¶ Bernardꝰ in medita
tionibꝰ ſuis. Quis putas tē
meroꝛ erit. quis luctus que
triſticia cū ſeperabūt impij
a conſortio iuſtoꝝ ⁊ a viſio
ne dei ⁊ traditi ī poteſtatem
demonum ibunt cū ipſis in
ignem eternū. ibiq; ſemper
erunt ſine fine in luctu ⁊ ge
mitu. ꝓcul q̄ppe a beata pa
diſi patria exulati cruciā-
buntur ī iehenna perpetua
nunq̄ lucem viſuri nūq̄ re
frigerium adepturi Sed ꝑ
milia milium annoꝝ infer-
no cruciandi nec inde vnq̄
liberandi. vbi nec qui toꝛ-

quent aliquando fatigātur Nec q̄ torquentur aliquando moriuntur. Nihil aliud audietur ibi niſi flet⁹ ꝛ planctus gemitus ꝛ vlulat⁹ merores ꝛ ſtridores dentium. Nihilqꝫ ibi videbitur: niſi vermes ꝛ lervales facies. Tortores atqꝫ tenerria mōſtra demonioꝝ. Ardebuntz miſeri in igne eterno in eternum ꝛ vltra. In carne cruciabuntur ꝑ ignem. In ſpū per conſcie vermem. Ibi erit dolor ītolerabilis. fetor incompabilis. timor horribilis. mors corꝑis ꝛ anime ſine ſpe. venie ꝛ mīe. Sic tū morienꝰ vt ſꝑ viuāt. ꝛ ſic viuēt vt ſꝑ morianꝰ Ita aīa pctōris in īferno cruciabiꝰ ſine fine ꝓ pctīs. ꝛ aīa iuſti pro bonis meritis ī padyſo collocabitur. Nunc āt alterum e duob⁹ eligamus aut ſꝑ cruciari cum impijs. aut ꝑpetualiter letari cum ſcīs: bonum ſiquidem ꝛ malum mors ꝛ vita āte nos ſunt poſita vt ad q̄ voluerimus manū extendamus. Si tormēta nos non terrent ſaltem p̄mia inuitēt

Finiunt empla de extremo iudicio Scdō nouiſſimoꝝ

Incipit tercium nouiſſimoꝝ de inferno

Terciū nouiſſimoꝝ cuius ſalubrꝫ recordatio a pctīs prohibet: eſt īfernus ſeu iehenna Unde narrat Athanaſius: de ſcō Anthonio heremita Qꝫ cum diabolus eum tēptaret de aliquo peccato ipſe penas eterni incēdij peccato debitas rememorans eidem apponebat. Et ſic tandem vicit diabolum. ꝛ liberatur a temptationibus ꝑmanens immunis a peccato. Circa quam materiam inter cetera ſunt tria ſpecialiter conſideranda. Primū eſt diuerſimoda nominatō penalium locorū. Secundū eſt multimoda afflictio ſodalium infernorum. Terciū eſt varia conditio infernalium tormentoꝝ quoruꝫ memoria valde p̄ſeruat hominem ne cadat in peccata

Quod multimoda ē nominatio infernalium locorum

De superius poſitꝭ pri-
mū principaliter de-
clarandū est diuerſimoda
nominatio penaliū locorū
Igitur ſciendū ē q̄ īfernus
eſt locus igneꝰ ab infero ſic
dictun Nam aīe reorꝫ ibi in
ferūt ad eternaliter puniendum
Vn̄ iob vij. Qui deſ-
cenderit ad infernū nō aſcē
det nec reuertet vltra in do
mū ſuā. Et ſic infernꝰ appel
lat iehēna ignis. vn̄ Grigo
in iiij dialogorꝫ Vnꝰ quidē
iehēne ignis credēdꝰ ē ſꝫ nō
vno modo oēs cruciat pec-
catores Vnuſq̄ſqꝫ eīn iquā
tū exigit culpa tm̄ illic re-
cipiet de pena Itē yſido. li
primo de ſummo bono. Ig
nis iehēne ⁊ lucebit miſeris
ad augmētū pene ⁊ videāt
vn̄ doleāt ⁊ nō lucebit ad ꝯ
ſolationē ne videāt vn̄ gau
deāt ¶ Item ibidē In
iehenna duplex ē dāpnato-
rū pena q̄ꝫ ⁊ mentē affligit
triſtitia ⁊ corpꝰ ꝯburit flam
ma. Ignis iſte iehēnalis ief
fabilit cruciat peccatores.
De q̄bꝫ ſic dr̄ in ps Cadent
ſuper eos carbones in ignē
deijcies eos in miſerija non
ſubſiſtēt. Itē dn̄s in ira ſua
cōturbabit eos et deuora-
bit eos igīs Qua propt ſcri

bitur eſa yie ix. Igni erit ci-
bus Itē hieremie xv. Dicit
dn̄s ad dānatos. Ignis ſuc
cēſus ī furore meo ſup vos
ardebit Iſte ignis inflāma
tꝰ ē ⁊ ab ira iudicꝭ ſuccēſus
q̄ nouo incēdio nō īdigebit
āmodo ⁊ vſqꝫ īn ſempit̄nū
Hinc eſt q̄ dr̄ iob xx. Deuo
rabit eos ignis q̄ nō ſuccen
det D q̄ꝫ dure vindicabit ſe
tunc dn̄s de miſerꝭ pctōribꝫ
ꝯdēnatis. Vn̄ eccī. vij. Vi
dicta carnis īpij. ignis ⁊ v̄
mis. Dr̄t āt ille ignis infer
nalis ab iſto igne materiali
p̄cipue in tribꝫ P̄rio in acer
bitate. Eſt eīn acerbior q̄ſi
in infinitū Vn̄ dixit ſcūs ſe
baſtianus cui āgelus ad au
rē ſtabat. q̄ iſte ignis ſenſi-
bilis ita ſe h̄rēt ad ignē iehē
nalē. ſicut ignis in pariete
depictus ad iſtū ſenſibilem
Scd̄o in duratōe. nā iſte ig
nis p̄t extingui. ille vero nō
Vn̄ Iſa. vl. Ignis eorꝫ nō
extinguet. It̄ Mat. iij. Pa
leas āt ꝯburet igni iextigui
bili. paleas. i. pctōres Ter
cio in ꝯſumptōe. Nā iſte ig
nis p̄t oīa ꝯſumere. Nā ſ̄m
ph̄m. Qia ꝯſumit materia
ignis. Ille v̄o nō p̄t ꝯſume
re. nec corpa nec ſpūs quos
vrit Vn̄ de pctōre ꝯſtituto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

in inferno dicit iob xx. Luet
omnia q̄ fecit: tñ nō ꝯſumet
Hinc eſt ꝺt chriſoſtomꝰ in
libꝛo de repatione lapſi Ig
nis iſte qui in preſenti vita
eſt ꝯſumit cūcta que recipit
Ille vero quos ſuſcipit ſem
per cruciat ꝛ pene ſue ſp̄ in//
tegros reſeruat. ꝓpterea ꝛ in
extinguibil' dicit̄. Nō ſoluꝫ
qꝛ ipſe non extinguetur ſꝫ qꝛ
nec eos quos ſuſcipit peri//
mit ꝛ extinguit. Scriptura
eīn dicit Quia peccatores i
duent in corruptionē. ſꝫ nō
ad honorē vite ſꝫ ad diutur
nitatem ſupplicij ꝓfuturam
Huius āt pene vim ꝛ ignis
illius potētiaꝫ. nulla vox ex
ponere. ꝛ nullus ſermo po//
terit explicare: Ibi q̄d age//
mus: q̄d rñdebimꝰ: Nihil e
rit ibi niſi ſtridor dentiuꝫ ni
ſi vlulatus ꝛ fletꝰ ꝛ ſeua pe//
nitētia ceſſātib; vndiqꝫ aux
ilijs ꝛ vndiqꝫ inualeſcenti//
b; penis Et ignis ille ſicut ñ
hꝫ naturā ꝯſumendi ſic nec
illuminādi ſꝫ ē ignis obſcu
rus ꝛ flāma tenebroſa
Tercio infernus dicitur lo
cus inq̄etus. Vñ in reꝝ na
tura q̄dam locus ſp̄ eſt quie
tus. vt ſupior pars mundi.
Quidem q̄nqꝫ q̄etus ꝛ q̄nꝫ
turbatus vt p̄s eius media

Sic ꝓbabile ē terciā ptē. ſ.
inferiorē ſp̄ eſſe turbataꝫ. ꝛ
iō dꝛ tartarus Nā ſm papi
am. Tartarus dꝛ turbatus
Prouenit āt inq̄es ſiue tur
batio ibi ſpēaliter in trib;.
Primo ex penaꝝ varietate.
ſicut tp̄s dꝛ eſſe turbatū q̄ñ
mixtū eſt cū pluuia grādine
niue ꝛ hm̄ōi. q̄d dñr eſſe in in
ferno. Vñ ps. Pluit ſuper
pctōres laqueos ignis. ſul
phur ꝛ ſpūs ꝓcellaꝝ ps cali
cis eoꝝ. Scda ex miniſtro
rū vexatōe. Hiere. vi. Ser
uietis dijs alienis q̄ nō da//
bunt vobis req̄eꝫ die ac no
cte Tercio ex mutuo clamo
re. Iſa. xlv.. Vos clamabi
tis p̄ dolore ꝛ pre ꝯtritione
ſpūs vlulabitis. Certe tūc
cuilibet vlulāti et ſic clamā
ti. rñdebit dñs illud hiere.
xxx. Quid clamas ſup ꝯtri
tione tua iſanabilis ē dolor
tuꝰ ꝓpter multitudinē iniq̄
tatis tue. ꝓpt̄ dura pctā feci
hec tibi. Tercio dꝛ ifernꝰ lo
cꝰ intpatiſſimꝰ Vñ dꝛ auer
nꝰ q̄ſi ſine vere. i. ſine tpan
tia.. Nā pene nō ſunt ibi in
aliq̄ tpate ſꝫ in ſummo ḡdu
ꝛ exceſſu maxio. Sunt eīn
ibi tenebre vltra moduꝫ ex//
ceſſiue. ꝓpt̄ q̄d mat. xxij dñr
tenebre exteriores. Exinde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ptꝫ Exodi. x. de tenebriſ pal
pabilibꝫ q̄ fuerūt in egypto
q̄ſtomagis erūt ibi grauio//
res. Vn̄ Job. xx. Des tene
bre abſcōdite ſunt in oculiſ
eꝰ. Nūc pctōr dicet illō p̄s
Poſueīt me in lacu inferio
ri in tenebroſis ꝛ in vmbra
mortiſ. Itē. Collocauit me ī
obſcuris ſicut mortuos ſcl'i
ꝛ anxiatꝰ ē ſup me ſpūs me
us. Silr̄ ꝛ illō lamētatōis
Hiere. iij. In tenebroꝛ col
locauit me q̄ſi mortuos ſē//
piternos Itē ē ibi ſummus
calor. Vn̄ Job. xxxiij.. Ca
lor nimiꝰ Ætrō illius ē qꝛ n̄
exaltatꝛ: ſꝫ incluſus ē ſicꝫ ca//
lor in fornace. Pſal. Pones
eos vt clibanū ignis in tpe
vultus tui. dn̄s in ira ſua ꝯ
turbabit eos. ꝛ deuorabit e
os ignis. Ibi ē ſummū fri//
gꝰ, ꝑtꝫ qō. iob. xxiij. Aque
illi dn̄r aq̄ niuiū q̄ pre ceterꝭ
aq̄ꝝ ſubſtātijs ſunt frigidi//
ores. ꝛ hmōi ſignum: ꝛ ſtri
dor dentiū q̄ eſt ſignuꝫ mag
ni frigoris ꝛ algorꝭ. vn̄ Ful
gētius in epl'a Duo ſunt p̄n
cipalia in inferno tormenta
ſcꝫ frigꝰ ītolerabile. ꝛ calor
ignis inextiguibilis. Ideo
ſcribit Mat. xxij. ꝙ ibi erit
fletus ꝛ ſtridor dentiū. Fle
tus nāq̄ꝫ in liq̄factione ocu

loꝝ de calore naſcit. ſtridor
vero dentiū ex frigore cau//
ſat. Vn̄ iob. xxiij Ad nimi
um caloris tranſeat ab aq̄s
niuiū. Vn̄ in libello metco
de vita ꝛ geſtis Alexandri.
Attritus glacie niuiū de fri
gore trāſit Ad penas o ſup
pliciū miſerabile ſp. ꝛ nūq̄ꝫ
morit quē carcer torq̄t auer
ni. Quarto dr̄ infernus lo//
cus deſolatiſſimꝰ Hinc eſt
ꝙ ſm papiā acheron vocat
ab a qō ē ſine: ꝛ cherōta gau
diū q̄ſi ſine gaudio. ꝛ hoc q̄
ad carētiam oīs boni.. Vn̄
ꝯmētator auerrois. ij. Poe
trie. In inferno ꝯtinuo ē tri
ſticia et meror ſine ꝯſolati
one. Non em̄ habent dān̄a
ti retro aliquā cōſolationeꝫ
a mundo. qꝛ non valent eis
ſuffragia. nec deſuper de ce
lo. nam ex hoc non fluit ſup
eos aliq̄ miſericordia. Nec
ſperant gratiam de futuro.
Sic enim nulla erit eis re//
demptionis venia. ꝛ ſic erīt
triſtiſſimi in deſolatiōe ſem
pitna. Et ergo ſapiētie. iiij
dicitur ꝙ vſq̄ꝫ ad ſupremuꝫ
deſolabuntur. Unde Are
noꝝ primo dicit anima dā//
nata. Poſuit me deſolataꝫ
tota die merore confectam.
Item Eſaie. xxxiiij. Pecca

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

toꝛ deſolabitur in ſcl'a ſclo//
rū. Heu doloꝛ o pena vach
deſolatio plena.. Omni toꝛ
mento ſuꝑ hoc homo coꝛde
memento

¶ Qꝫ multimoda eſt afflic//
tio ſodaliū infernoꝝ

ORdine debito nūc ſe
qtur exponēdum. ꝙ
multimoda ē afflictio ſoda
liū infernoꝝ. Tales em̄ ſo//
dales ſcꝫ diaboli ſunt aſpe//
ctu hoꝛribiles. effcū crude//
les ac toꝛtoꝛes īfatigabiles
Primo ergo dico ꝙ diabo//
li ſiue demones ſunt aſpcū
multū hoꝛribiles. ⁊ ꝑpterea
foꝛmis hoꝛribilibus depin
gunt in eccleſijs. Unde le//
git ꝙ qdam religioſus ꝺ no
cte in doꝛmitoꝛio iacens ce
pit terribiliter clamare. Et
cū veniſſent ad eum alij fra
tres videbāt eum fixis ocu
lis ad parietē immobiliter
reſpiciētem: nec ad aliquid
rn̄dentem. ſed mirabili hoꝛ
roꝛe ꝯcuſſum ⁊ timoꝛe. Ma
ne āt a prioꝛe interrogatus
qd in nocte habuiſſꝫ. rn̄dit
ſe diabolū vidiſſe. Reqſit⁹
cuius eſſet foꝛme: rn̄t. Hāc
faciliter nō poſſuꝫ deſcribe
re. Sed hoc inqd dico Si
eſſet ex vna parte furnus ar
dens: ⁊ figura ei⁹ ex alia ꝑ//
te magis eligerē intrare fur
num qꝫ videre illā hoꝛribiliſ
ſimā demonis figurā. Hic
eſt ꝙ btūs Ber. ſuꝑ pſ. Qui
habitat: ſic ꝺt. Quid puta
tis frēs: ſi alicui vnus ex tā
multis pꝛincipibꝫ tenebra//
rū in medium nrm̄ irrueret
in tota feritate ſua ac tene//
bꝛoſi coꝛpoꝛis enoꝛmitate
apparere liceret qs illuꝫ poſ
ſit vel coꝛpis ſenſu ſuſtine//
re vel coꝛdis? Et ideo ſicut
in vitaſpatꝝ legit̄ quidā ſe
nex dixit. Credo ꝙ ſi aliqs
videret demones in ea foꝛ//
ma q̄ damnati eos ſunt viſu
ri: non poſſet viuere: ſed ſta
tim moꝛeret̄. Unde ꝺt bea
tus Grego. de criſoꝛio ꝙ cū
infirmaret̄. ⁊ videret multi
tudinē demonū ſibi aſtanti
um. cepit altius clamare. i//
ducias vſqꝫ mane. Et cum
hec dicēs ꝟteret ſe huc atqꝫ
illuc ne videret eos. pꝛe ni//
mio timoꝛe vehemētiſſime
ꝯturbatus ſtatim moꝛieba
tur: Conturbati em̄ ſunt q
videbant eos. ⁊ timuit oīs
hō. Ecce qꝫ hoꝛribiles erūt
in afflictu q taliter occidūt
cum ſolo aſpectu: Unē iob.
xx. Uadēt ⁊ veniēt ſuꝑ eos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

horribiles. Et hoc eſt ꝙ in//
nuit Bernar. vbi dt. O aīa
mea q̃s erit tibi pauor cum
dimiſſis oībus. quorū̃ tibi
pn̄tia tam iocunda. tam g̃//
tus aſpectus. cohabitatio
tam familiaris: ſola pauēs
ignotam ingredieris regio
nē cuꝫ tibi cateruatim deter
rentia illa monſtra deterria
occurrent. O q̃ꝫta erit dmo
num horribilitas in formiſ
aīalium crudeliſſimoꝝ ap//
pentium. Vn̄ Sapie. xi.
Pro eo ꝙ errātes colebant
mutos ſerpētes ⁊ beſtias ſu
ꝑuacuas: īmiſiſti eis multi
tudinem mutoꝝ aīalium in
vindictā: vt ſcirent ꝙ ꝑ que
peccat q̃s. per hec ⁊ torque
tur. Non em̄ impoſſibilis
erat oṗs manus tua. q̃ crea
uit orbeꝫ terraꝝ ex materia
inuiſa immittere illis mul//
titudinem vrſoꝝ. aut auda
ces leones vel noui generis
beſtias ira plenas. Aut va
poreꝫ igneum ſpirātes. aut
odorem fumi ꝓferētes. aut
horrēdas ab oculis ſcintil//
las emittētes. quoꝝ nō ſolū
leſura poterat illos extermi
nare. ſꝫ ⁊ aſpectus ꝑ timorē
occidere. Hic ibidem. Vn̄
Iob. xvi. Hoſtis meus ter
ribilibꝫ oculis me ītuitus ē

Item eiuſdē vltimo. Ster
nutatio eius ſplēdor ignis.
⁊ oculi eius vt palpebre di
luculi. de ore eiꝰ lampades
procedunt ſicut tede ignis
ſuccenſe. de naribꝫ eius ꝓce
dit fumus ſicut olle ſuccēſe
atqꝫ feruētis. Vn̄ poeta re
fert. Sunt ibi ſerpētes flā//
mas ex ore vomētes. De fla
tu quoꝝ perennt aīe miſero
rū̃. Scd̃o in effectu ſūt cru
deles. Vn̄ iob: xvi. Colle//
git furorē ſuum in me ⁊ ꝯmi
nās mihi. infremuit contra
me dētibꝫ ſuis. Vn̄ ṗs. Ape
ruerunt ſuꝑ me os ſuum: ſi
cut leo rapiēs ⁊ rugiens. Itꝫ
tētauerunt me. ſubſannaue
rūt me ſubſannatōie. fren//
duerūt ſuꝑ me dētibꝫ ſuis.
Vn̄ Ecci. xxi. Dentes illiꝰ
dētes leonis: interficientis
aīas hoīꝫ. Hinc dr̄ ṗ. petri
v. Q. diabolus tanq̃ꝫ leo ru
giens circuit querēs quem
deuoret. In die em̄ nouiſſi
mo imitabūtur diaboli ad
deuorādum pctōres. Iſaie
lvi. Omēs beſtie agri ⁊ vni
uerſe beſtie ſilue veite ad de
uorādum. Itꝫ Hiere. xii:
Venite ꝯgregamini oēs be
ſtie terre. ꝓperate ad deuorā
dum. De iſto refert exēpluꝫ
beatus Grego. in libro dya

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

logoꝝ. Vnū ðt q̄ erat q̇dam
dorus noīe. non re ſʒ tm̄ no
mīe monachus cui nimiū g̃
ue erat ſi q̇s ꝑ ſalute ſua ei a
liq̇d loqueret̃. Nō ſolum āt
bona nō fecerat ſʒ etiam nō
poterat audire Hic cum ex
tremū ageret ſpm̄. ꝯuenerīt
frēs vt egreſſum illius aīe o
rādo ꝓtegerent. Tunc repē
te cepit eiſdem frīb; ibidem
exñtib; acclamare. necnon
magnis vocib; orōnes eoꝝ
interrumpe ita dicēs. Rece
dite recedite. ego datus ſuʒ
draconi ad deuorandum: q̇
ꝓpter vrām pñtiam me non
p̄t deuorare. Caput meum
iā ori ſuo abſorbuit. date lo
cuʒ ne āplius me cruciet. ſʒ
faciat qđ futuꝝ eſt. Tunc
frēs ceperūt ei dicere Quid
eſt qđ loq̄ris? Signum tibi
ſcē crucis imp̄me. Rñdit il
le cū magnis clamorib; di=
cēs. Volo me ſignare ſʒ nō
poſſum. q2 ſquamis hꝰ dra
conis ſtimulor ⁊ p̄mor. Cū
qꝫ frēs hec audiſſent: ꝓſtra
ti in terrā cū lachrymis ce=
perūt ꝑ redemptione illius
exorare. At ecce cepit eger
ſubito cum magnis vocib;
clamare dicēs Grās ago deo
ecce draco q̇ me ad deuorā=
dū accepat orōnib; vrīs ex

pulſus ē ⁊ omnino receſſit.
¶ Itē in q̄rto libro dyalo=
goꝝ. refert idem Grego. ali
ud exēplum Ait em̄ q̄ ꝑtib;
ytonie ī quodā monaſterio
tongalaton noīe ðr accidiſ
ſe. q̄ q̇dam fuit monachus
ſcūs reputatus in cōſpectu
hoīm qualis non fuerat īuē
tus apud deum. Nam cuʒ
fratres eum eſtimabāt ieiu
nare: latenter ꝯſueuerat co
medere. Hic in agone ꝯſti=
tus fecit ad ſe fratres gene=
raliter cōuocari: q̇bus ipſe
dixit. Ecce nunc ad deuorā
dum traditus ſum draconi
q̇ cauda ſua genua mea pe=
deſqꝫ meos fortiter colliga
uit. caput vero ſuum in os
meū mittēs ſpm̄ meum ebi
bens extraxit. q̇bus dictis
expirauit. Et ſicut videtur
ſunt verba ꝯdēnati pctōris
que ſcribūtur Hiere. li. Co
medit me. abſorbuit me ſi=
cut draco. Iſte eſt draco ma
gnus ⁊ rufus hñs ſeptē ca=
pita ⁊ decē cornua in capi=
te ſuo. de quo ðr Apoca. xij
Factum ē p̄lium magnū in
celo Michael ⁊ āgeli eius
p̄liabantur cum dracone. ⁊
draco pugnauit ⁊ āgeli eiꝰ
⁊ non p̄ualuerūt. neqꝫ locꝰ
eoꝝ inuētus ē ampliꝰ in ce=

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

lo. Et piect⁹ ē draco ille ma
gnus ſerpens antiquus: q̄
vocatˀ diabolus ꝛ ſathanas
q̄ ſeducit vniuerſum orbez
Et ergo dicitur ibidez. Ve
terre ꝛ mari: quia deſcēdit
ad vos diabolus. Diabol⁹
enī zelo nimio bonis inui-
det qui conantur locum ei⁹
poſſidere in celo. de quo ip
ſe mirabiliter proiectus eſt
in penis Et quantū magis
appꝛoquinquat dies vltia:
tanto ardentius temptat ꝛ
feruet inuidia. O quanta
erit demonum auſteritas ꝛ
malicia. De quibus Ber-
nardus ſic ait in pſa. O q̄s
ipſi tortores tunc torq̄bunt
pctōres ꝛ terribiles vltores
vindicabunt malos mores
Hoꝝ āt crudelitas ꝛ mali-
cia diuerſimode ꝯfortatˀ. p
mo q2 plures ſunt ꝛ multi.
Vñ ps. Multiplicati ſunt
q̄ tribulant me: multi inſur
gūt aduerſum me. Hinc eſt
qđ dr Job xxi. Obſederunt
in giro tabernaculū meum
Vñ legitur in vitas patrū.
q̄ quidam ſenex vidit ōmo
nes circumſtantes homīes
ſicut apes Et ergo dr in ps
Circumdederūt me ſicut a
pes: ꝛ exarſerūt ſicut ignis
in ſpinis. Scđo q2 fortes

ſunt ꝛ potētes. quia Apl's i
nuit ad ephe. vi. vbi vocat
eos pncipes ꝛ ptātes. ꝛ mū
di rectores Et quia tam po
tentes ſunt ꝛ tam fortes ad
nocēdum. Jdeo dr in pſal.
Vim faciebant q̄ q̄rebant
aiam meā. Et alibi: Jrrue-
rūt in me fortes. De hac eti
am potētia dr Job. xl. Non
eſt ptās ſup terram q̄ ꝯpare
tur ei q̄ factus eſt vt nulluz
timeret. Omne ſublime vi
det ipſe eſt rex ſup omnes ꝛ
filios ſuperbie. Hmōi āt
potentiam ꝛ ſuperbiaz ma
xime exercebunt in punitio
ne maloꝛuz ipſos crudeliſſi
me affligēdo Vñ ecci. xxxix
Sunt ſpūs qui ad vindic
tam creati ſunt. ꝛ in furoꝛe
ſuo ꝯfirmauerunt toꝛmēta
ꝛ in tempoꝛe ꝯſūmationis
effudēt virtutem ꝛ furoꝛem
eius qui fecit illos Nam fu
roꝛ illis ſcđm ſimilitudinez
ſerpentis. Et ſicut aſpidis
ſurde obturantis aures ſu
as. Jtem Jſa. liij. Ego cre
aui fabꝛꝫ ſufflantē in ignem
pꝛunas ꝛ pferentē vas in o
pus ſuū. ꝛ ego creaui inter
fectoꝛē ad diſperdendū. De
hoc crudeli interfectoꝛe pec
catoꝛ ꝯdēnat⁹. ſic loqtˀ Joā
xvi. Circumdederūt me lā

ceis ſuis vulnerauit lūbos meos ꝛ nō pepcit. effudit in terra viſcera mea: conſcidit me vulnere ſup vuln⁹. irruit in me q̄ſi gigas ¶ Tercio ſunt demones in torquēdo infatigabiles. Vñ Daniel iij. Nō ceſſabāt miniſtri regis ſuccēdere fornacez Vñ q̄dam. Sunt ibi tortores ꝑ pētib⁹ horridiores. Defor-mes nigri. ſ; non ad v̄bera pigri. Nuſquā laſſant. ſ; ſp ad hec renouātur. Ad mala ferētes ſunt ad penaſq; recētes. Semp triſtati ſp ferire parati. Semp inardeſcunt nec ceſſant nec req̄eſcunt Hinc ē q̄ Deutronomij. xxviij. cuilibet pctōri d̄r Seruies inimico tuo quem immittz dn̄s tibi in fame. ſiti. ꝛ nuditate. ꝛ in oī penuria. ꝛ augebit dn̄s plagas peſſimas ꝛ ꝑpetuas. O q̄ꝫta erit tūc damnatoꝝ pena q̄ ſine itermiſſione ſp erit ꝯtinua ſine pace ꝛ requie ī miſeria ꝛ anguſtia. Vñ de pctōrib⁹ d̄r Eze. vij Anguſtia ſupueniente req̄rent pacem ꝛ non erit. ꝯturbatio veniet ſuper ꝯturbatōem. Itē Apocal. xiiij. Non hn̄t req̄em die ac nocte q̄ adorauerunt beſtiā ꝛ imaginez eius. Tunc peccator bn̄ poſſ; dicere hoc q̄ ſcribit. Iſa. xxxviij. Nō videbo dn̄m deum in terra uiuētium nec aſpiciam hoīez vltra ꝛ hītatorem quietis. Silr̄ ꝛ illud hiere: xlv. Ve mihi miſero q2 addidit dn̄s dolorem dolori meo. ꝛ re-q̄em non inueni. Certe tūc conuertet dolor eius in ca-put eius ꝛ in v̄ticem illi⁹ iniq̄tas eius dn̄det

¶ Q varia eſt ꝯditio pena-rum infernoꝝ

NUnc reſtat mēbroꝝ terciū d̄ hac materia ꝑtinus declarādum. q̄d eſt varia ꝯditio infernaliū tormētoꝝ. Sunt em̄ plures ꝯditiones ſpēaliter faciētes ad aggrauatōem pene infernalis. Prima eſt acerbitas q̄d p; ex fletu ꝛ ſtridore dentium ex planctu ꝛ deſiderio mortis. ex manducatōe linguaꝝ ꝛ blaſphemia creato-ris. ꝛ ex multis alijs his ſi-milib⁹: que oīa ibidem ſunt ventura. vt pt; ex locis va-rijs ſcripturaꝝ. Apoca. xvi Comederunt linguas ſuas pre dolore. ꝛ blaſphemaue rūt deum celi ꝑ doloribus ꝛ vulneribus ſuis. Hinc gre

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

gorius dt Nō hic ſuſpicari
nō potuit illic cruciatui de
ditus inuenit Item hiero..
Tāta erit in inferno vis do
loris ꝙ mens ad aliud diri
gi non poterit. niſi ad quod
vis dolorꝭ īpellit. Dicet em̄
tunc peccator illud Hiere.
viij Dolor meus ſup dolo//
rem Tanta em̄ erit acerbi//
tas penaꝝ ꝙ peccatores vi
ta quam oēs appetūt ſpreta
ꝛ ↄtempta morte quā ōnes
fugiūt ardenti deſiderio ſe
pius affectabūt. Uñ apo.
ix. In dieb illis querēt ho//
mines morte ꝛ nō inuenient
eam. ꝛ deſiderabunt mori ꝛ
fugiet mors ab eis Acerbi//
tatem vero pene infernalis
teſtatur dñs. Hieremie ix.
vbi dt Ego cibabo populū
iſtum abſintheo. ꝛ potū da
bo eis aquam fellis. ꝑ hec a
maritudinem deſignans in
fernalium tormentoꝝ. Con
ſideratio huiuſmōi acerbi//
tatis fecit quēdaꝫ iuuenem
delicate nutrituꝫ intrare or
dinem predicatoꝝ.. Quo in
greſſo cū quidam ſapiens a
parentib eius miſſus vt ei
ꝑſuaderet egreſſuꝫ anteꝗ̄ ꝓ
fiteret dicens Delicate nu//
nutritus es: non poteris ſu
ſtinere rigorem ordinis ꝛ aſ
ſperitatez Reſpondit iuue//
nis. Magiſter ꝓpter hoc or
dinē intraui. qꝛ ſciui me de
licatū ꝛ nihil aſperitatꝭ poſ
ſe ſuſtinere. cogitās ꝙ acer//
biſſima pena inferni mihi ī
tollerabilis eſſet. ꝛ ideo ele
gi potius hanc penam ordi
nis ꝗ̄ illaꝫ ſuſtinere nam ſi
cut ſcriptuꝫ eſt iob vi. Qui
timet pruinā irruit ſup euꝫ
nix Hec etiā ↄſideratio mo
uit quēdam petꝝ heremitā
ad mirabilez penitētiā quā
fecit De q̄ narrat btūs gre//
gori⁹ in iiij. libro dyalogoꝝ
Ait em̄ ꝙ q̄dam petrus mo
nachus ex regione hibernie
ortus priuſꝗ̄ heremuꝫ pe//
teret moleſtia corporis int//
ueniente defunctus eſt. Sꝫ
ꝓtinus corpi reſtitut⁹ infer
ni ſupplicia atqꝫ innumera
flammaꝝ loca ſe vidiſſe at//
teſtabat. Qui etiam q̄ſdam
huius ſeculi potētes in hu//
iuſmodi flāma ſuſpenſos ſe
vidiſſe narrauit Qui cuꝫ iā
deduct⁹ eſſꝫ vt in illis ꝛ ip̄e
mergeretur. ſubito angeluꝫ
choruſci habit⁹ apparuiſſe
fatebat. qui ipꝫ in ignē mit
ti ꝓhibuit. qui etiam dixit
Egredere. ꝛ qualiter tibi p⁹
hoc viuendū ſit cautiſſime
attende. poſtquam vocem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

excalescētibꝫ mēbris ab eter
ne mortis ſomno euigilās:
cuncta q̄ circa eū geſta fue/
rāt oībꝫ narrauit. tantiſq; ſe
poſtmodū vigilijs ⁊ ieiuni
is ↄſtrinxit vt inferni eū vi
diſſe tormēta. etiā ſi lingua
taceret: ↄuerſatio acclama
ret ¶ Scđa ↄditio eſt torm̄
torꝝ multiplicitas. Eſt eī pe
narꝝ numerus q̄ſi infinitus
Vñ dr in pſal. Circumde/
derūt me mala: q̄rꝝ non ē nu
merus Et ergo dr Deutro.
xxxij. Congregabo ſup eos
mala: ⁊ ſagittas meas ↄple
bo in eis. Vere ſcribit Iſa.
v. Sagitte ei⁹ acute: ⁊ oēs
arcus eius extēti. Multas
hꝫ dñs ſagittas ī pharetra
ſua: q̄s nōdum oēs extraxit
q̄ poſt finale iudiciū pctōri
bus immittent. He ſagitte
ſunt pene varie: q̄bꝫ multi/
pliciter tūc miſeri torq̄bun
tur. Vñ pſal. Sagitte po/
tentis acute: cū carbonibꝫ
deſolatorijs Itē dr dñs deu
tro. xxxij. Inebriabo ſagit
tas meas ſanguīe. ⁊ gladi⁹
meus deuorabit carnes. fo
ris deuorabit eos gladi⁹ in
tus pauor. ↄſument fame ⁊
deuorabūt eos aues morſu
amariſſiō. dentes beſtiarꝫ ī
mittā in eos cū furore trahē
tiū ſup terrā atq; ſerpentiū.
De hac penarꝫ multiplicita
te ſic dt Grego. ſup illō ma
thei. viij. Eijcient in tēbras
exteriores. In iferno frigus
inſupabile. ignis iextingui
bilis vmis imortalis. fetor
itolerabilis. tenebre palpa
biles. flagella cedētiū. hor/
rida viſio demonū. ↄfuſio
pctōrꝝ. ⁊ dſpatio oīm bono
rū. Vñ q̄dā: Infernus ē fo
uea mortifera penis oībꝫ: ⁊
miſerijs referta.: Hinc dr ī
pſal. Pluit ſup pctōres laq̄
os ignis: ſulphur ⁊ ſpūs p/
cellarꝫ pars calicis eorꝫ. Et
notāter dt (pars) q2 nō ſolū
in dictis: ſꝫ nec etiā in mille
ↄſimilibꝫ poſſit pene itegri
tas pfecte explicari. Nā q̄c
q̄d de penis hic dixerim⁹ eſt
tanq; minima ps vnius fe/
ſtuce reſpectu magnitudīs
infinite. Ut āt hec penarū
multiplicitas expſſi⁹ decla
ret Notādū ē q dānati erūt
pleni miſeria ⁊ dolore. habe
bunt em̄ fletū in oculis. ſtri
dorē in dentibꝫ. fetorē in na
ribꝫ. gemitū in vocibꝫ. terro
rē in auribꝫ vīcula ī maībꝫ ⁊
pedibꝫ. igniſq; ardorē ī mē
bris oībꝫ.: Ecce q̄ repleta ē
penis atq; plagis aīa pctō/
ris in infernū dñdentis. Et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ergo de dānatis dr̄ Ecci. xv
Tenebit eū tribulatio ꝛ an
gustia vallabit eū. Et eiuſ-
dē. xx. Oīs dolor irruit ſup
euȝ. Itē dr̄ Iſa. xiij. Oē cor
hoīs tabeſcet ꝛ ↄterent torti
onē ꝛ dolorē tenebunt. q̄ſi p
turiēs dolebūt vnuſquiſq̄ȝ
ad ꝓximū ſuuȝ ſtupebit. faci
es cōbuſte uultus eoꝝ. Vñ
Baruch. vi. Nigre ſunt fa
cies eoꝝ. Nā oēs pctōres re
digent in ollā. vt hēt Io. ij.
Et dolores pturiētis veni-
ent ei. vt ſcribit Oȝee: xiij.
O q̄ȝ multa flagella pctōris
Nunc eīn pt dicere cum ps
Circūdederūt me dolores
mortis nō tpalis ſȝ ꝑpetue.
ꝛ ꝑicula inferni īuenerūt me
Recte dr̄ (circūdederūt) quia
abiſſus ſicut veſtimētū ami
ct⁹ e⁹. Nā induit maledicti
onē ſicut veſtimētuȝ ꝛ intra
uit aq̄ in interiora ei⁹. ꝛ ſicut
oleū in oſſib⁹ e⁹: fietq̄ȝ ei ſicut
veſtimētum q̄ operit. ꝛ ſicut
zona q̄ ſp ꝑcingit. O q̄le ve
ſtimētū de filis penarū tam
mltiplicium ſic fortit ↄtextū
q̄ ꝑpetuis tpib⁹ nunq̄ȝ erit
detexēdum ſeu etiā deponē
dum. Nā funiculo eternita
tis erit pctōr inſepabilit col
ligatus. O q̄ȝ aſperū ꝛ mor-
doſuȝ ſentiet illud tegumē

tū. Vñ Iſa. xiiij. Oꝑimētū
tuū erūt vmes. Tā mltipli
cis pene cōſideratio reuoca
uit ipm dauid a morte pctī
ad pniaȝ ꝑagendā. vñ dixit
ad dñȝ. q̄tas oñdiſti mihi t
bulatōes mltas ꝛ malas: ꝛ
ↄuerſus viuificaſti me. H⁹
etiā multiplicis pene ↄſidera
tō mouit quēdā heremitā ſi
cut legit ī vita ꝓatꝝ ad aſꝑ
rimā pniaȝ: quā ī heremo ꝑ
agebat. a q̄ cuȝ q̄reret cur ſe
ita inficeret: rn̄it Totus la
bor vite mee n̄ ē idone⁹ ↄꝑa
ri ad vnum diem tormento
rum qui peccatoribus in fu
turo ſeculo preparantur

¶ Item narratur in geſtis
angeloꝝ: quod tēpore Con
ſtantini minoris quidā mi
les defunctus. circa annos
domini . D .ccc. vi. q̄ poſt
modum vite reſtitutus pe-
nis territus quas viderat:
ad heremū fugit. Fecitque
cellulā iuxta quēdam fluui
um: in quo veſtib⁹ indutus
ſepe balneabat permittens
veſtimēta ſic ad carnem cō
gelari. Poſtea vero balneū
calidiſſimuȝ intrabat. ꝛ ſic
continuo fecit quouſq̄ȝ mo
reret. Et cum ſuper iſto a vi
dentibus argueretur: talit
rn̄debat. Si vidiſſetis que

ego vidi. eadem vel maiora
mecū faceret. Nā ꝑm gre.
ſuꝑ iob Suꝑ oīa ꝓuocat ꝯ
pūctionē viſio pene īfernal'
Tercia ꝯdicio penaꝝ iehen
ne aggrauās ē eternitas vñ
ſapi. iiij. Illos videlicꝫ pec
catores deridebit: ⁊ erūt pꝰ
hoc decidētes ſine honore
inter mortuos in ꝑpetuum
Et mathei. xxv. Ibūt hi in
ſupplicīū eťnū Item iudith
xvi. Dabit dñs ignē ⁊ ver//
mē in carnē eoꝝ. ⁊ vrāť ⁊ vi
uant. ⁊ ſentiāt vſqꝫ in ſēpi//
ťnuꝫ Idē dr̄ eſa. vltio Ver
mis eoꝝ nō extingueť. Vñ
dr̄ dñs deutrono. xxxij. Ig
nis ſuccēſus ē ī furore meo
⁊ ardebit vſqꝫ ad inferni no
uiſſima ħ eſt ī ꝑpetuū ſine fi
ne Itē eſa. xxxij. Q qs de vo
bis poterit habitare cum ig
ne deuorāte. aut qs habita
bit ex voƀ cū ardoribꝫ ſēpiť
nis Et eiuſdꝫ xxxiij Et ter
raꝫ in pice ardentē nocte ac
die nō extiguet ī ſempiťnuꝫ
Aſcēdet fumus eiꝰ a genera
tione ī generationē. deſola//
biť in ſcl'a ſcl'oꝝ Vñ apo. xx
Diabolus miſſus ē in ſtag//
nū ignis ⁊ ſulphuris. vbi ⁊
beſtia ⁊ pſeudo cruciabun
tur nocte ac die ī ſecula ſecu
loꝝ: Et q nō ē īuētus in li

bro vite ſcriptꝰ miſſus eſt in
ſtagnum ignis vbi erit vm
bra mortis ⁊ nullꝰ ordo. ſꝫ
ſempiťnꝰ horror inhabitat
vt habeť iob. x. Vñ gre. in
moralibꝫ ſic dr̄. Horrendo
mō tūc erit miſer dolor cuꝫ
fortitudine. flāma cū obſcu
ritate. ⁊ mors ſine morte. fi
nis ſine fine. defectꝰ ſine de
fectu. Quia ⁊ mors ſꝑ viuit
⁊ finis ſꝑ īcipit. ⁊ defectꝰ de
ficere neſcit Vñ poeta r̄fert
Nō venit ad metas mortis
miſerabil' etas Neſcit fini//
ri ſempqꝫ videtur oriri Sē
per vexādo ſꝑ gemitꝰ reno//
uādo Hinc petrꝰ bleſenſ in
quadam epl'a ſic ait Ibi nō
eſt ſuppliciorū modꝰ nec inť
miſſio ſiue finis nā ibi finis
ſemꝑ incipiet. mors nō mo
ritur nec defectus deficiet.
vt dānati hoīs cōdicio ſꝑ in
doloris materiaꝫ ⁊ mortis
eterne pabuluꝫ. miſerabili
ter r̄cidiuet Quare dr̄ ī pſal
Sicut oues ī inferno poſi//
ti ſunt. mors de paſcet eos.
Et ſi morte paſcētur impij
quid potabūt illi. ſi mors ē
paſtus qualis erit potus
Audi ꝓphetam Vua eorꝫ
vua fellis ⁊ botrus amariſ//
ſimus. fel draconū. vinum
eorum venenum aſpidum ī

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ſanabile Ita ſcribit̃ deutro no.xxxij..O quale pctõꝝ nutrimẽtum viz mortis ꝑ// petue tam crudele ſupplicium viuent tũc morti. qꝛ vite ſtꝫ mortui. Hinc ẽ qꝺ Ber. ꝺt libro.v.de conſideratõe ad eugenium papã. Horreo ꝟ mem mordacẽ ꝛ mortem vi uacẽ.horreo incidere in ma nus mortis viuentis ꝛ vite morientis. vñ Grego. Mor te ĩmortali moriẽtur impij. O dus eterne q̃re me poſui ſti ꝯtrariũ tibi: ꝛ factus ſuꝫ mihimetipſi grauis: Cur ñ tollis pctm̃ meum: vt hoc ꝑ petuũ poſſim euadere torm̃ tũ. O q̃ꝫ felix ꝛ beatus q̃ pec catoꝝ ſordib⁊ nequaq̃ꝫ fue// rit ĩfectus. q̃ poſt mũdi gau dia nõ abijt nec in vaitates ꝛ inſanias falſas reſpexit. Nos ãt miſeri errauimus a via veritatis. ꝛ iuſticie lu men nõ illuxit nobis. laſſa// ti ſum⁹ in via iniq̃tatis ꝛ ꝑ ditionis. ꝛ ãbulauimus vi as difficiles. vias ĝues ꝛ iu tiles. ꝑ viaꝫ ãt dñ noluim⁹ ambulare. Uere ſic ꝺꝛ Iſa ie. xlix. Inuacuuꝫ laboraui m⁹ ſine cã. ꝛ vane fortitudi nem nrãm ꝯſũpſim⁹ Quid em̃ nobis ꝓfuit ſupbia. qꝺ diuitiaꝝ pompa ꝛ iactãtia.

qꝺ pcioſa corpis indumẽta qꝺ ꝯmeſſationes ꝛ crapule qꝺ riſus ꝛ leticie: Quid hec oĩa nobis ꝓfuerunt: in q̃b⁊ vane ꝛ iutiliter. imo potius dãnabiliter tꝑs nr̃m expẽdi mus. Prochdolor ſine frcũ trãſierunt hec oĩa tanq̃ꝫ fu// mus ſeu aura matura. tran ſijt quod tꝑale fuit. ſꝫ heu re mãſit qꝺ in eternum crucia bit. Tunc dicet dñs de q̃li bet damnato illud iob.xx: Iuxta multitudinẽ adiuen tionuꝫ ſuaꝝ ſic ꝛ ſuſtinebit Et illud apoca.xviij Quã// tum glorificauit ſe ꝛ in deli cijs fuit tantũ date illi tor// mẽtuꝫ ꝛ luctum q̃b⁊ eterna liter ſine fine torqueatur O quãta eſt hoĩs demẽtia pro delicijs aut diuitijs ſeu ꝓ a liqua re terrena huiuſmodi ꝑpetua corpis ꝛ anime ſub ire tormẽta Uñ chriſoſto. ĩ libro de reparatõe lapſi ſic inq̃t Dic quãta tꝑa luxurie q̃ deliciarũ ſpacia compari vis penis ſempitnis Cen// tuꝫ ſi placet annos delicijs demus adde ꝛ alios centuꝫ adde ꝛ decies centum: que erit ex his ad eternitatẽ ꝯpẽ ſatio. Nõne omne tꝑs vite huius quo delicijs frui vi// demur ꝛ indulgere libidini

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

quaſi noctis vnius ſomnũ
ad eternitatis ꝯparationez
videt. ē igit aliquis qui vt
vna nocte delectabile vide//
at ſomnium eternas eligat
ſubire penas: ⁊ illud ꝓ his
recipere. vel ꝓ illis iſtud ꝯ//
mutare Quid dicemus ad
repoſitas penas. quid dice
mus ad hoc ꝙ delicie velut
vmbra trãſeunt: pene vero
eternaliter ꝑmanẽt. etiã ſi e
quale temꝑ ⁊ idem ſpaciũ
delicijs eſſet poſituz ⁊ pene
eſſꝫ aliquis ita ſtultus ⁊ de
mẽs vt eligeret pro vna die
deliciaꝝ vnum diem ſubire
penaꝝ cũ ſoleat dolor vniꝰ
hore ⁊ quilibet corꝑis cru//
ciatus in obliuionez mitte
re ante preteritũ tẽpus ĩ vo
luptate trãſactum Hec oĩa
chriſoſtomꝰ vbi ſupra Et
num nũꝗ̃ finem habiturũ
corporis ⁊ aĩe tã grãde ſup
pliciũ. O mortis ꝑpetue in
dicibile tormẽtum Quid ei
referam de te neſcio: Nõ ei
poteris verbis exꝓmi. nec
intellectu concipi. nec cor//
de ꝯprehendi Poſito eñ ꝙ
eſſꝫ vnus lapis de arena co
agulatꝰ ⁊ ꝯpactus tãte quã
titatis ſicut infra cõcauita
tem octaue ſpere poſſꝫ ꝯti//
neri ⁊ ꝙ pꝰ milleſies mille ã

nos ꝑ diuiñaꝫ potẽtiã vna a
renula tolleret Et deiñ poſt
milleſies mille ãnos ad huc
vna. ⁊ ſic ꝯñt donec totꝰ la//
pis ĩ nihilũ redigeret nũꝗd
ꝯſumpto lapide etñitas p̃//
dicta erit reuoluta. ſic ꝙ dã
natoꝝ aĩe tũc a penis libera
bunt Rñdeo tibi ⁊ dico ꝙ ꝑ
petuitas illa tũc erit ĩchoa
ta Nã finiti ad infinitũ nul
la ē ꝓportio. vt dr̃ phũs viij
phiſicoꝝ Si eñ hoc ꝯgnoſ
cerẽt ⁊ ꝑcierẽt pctõres ꝯdẽ
nati ꝙ dicto lapide cõſump
to ab illis ĩtolorabilibus q̃ſ
ſuſtinent inferni cruciatibꝫ
deberent eripi et totaliter li
berari. miſerabilit ſuꝑ hoc
redemptionis die deberent
ſperare ĩmo quodãmõ ſpe//
rando ꝯgaudere. ex q̃ ſcirẽt
finem ſuoꝝ tormentoꝝ pꝰ ĩ
nũerabiles. ĩmo poſt ĩcõ//
ꝑhenſibiles ⁊ infinitos fo//
re ãnos ꝗ̃uis tardiſſime ad
uentuꝝ Illa eñ eſt maxima
oĩm penaꝝ deſolatio ⁊ carẽ
tia omnis ſpei nũꝗ̃ a penis
redimi ſiue liberari Nam ſi
cut dr̃. Eſa ye xx iiij. Pctõr
deſolabit in ſcl'a ſeculorum
Uñ dicit trenoꝝ iiij Perijt
finis meꝰ ⁊ ſpes mea a deo
Itꝫ q̃rit pctõr hie: xv. Qua
re factꝰ eſt dolor meus ꝑpe//

tuus ⁊ plaga mea deſpera-
bil': Sup ꝙ puer. xi. ſapiēs
ſic rn̄dz Mortuo hoīe ipio
nulla erit ſpes vltra Intelli
gite hec ꝗ obliuiſcimī deuz
ne infernꝰ aliqn̄ vos rapiat
⁊ nō ſit ꝗ eripiat Ecce iā pla
ne vido ꝙ ī inferno nulla eſt
redēptio pctōꝝ. Chariſſie ī
telligꝭ tu ꝟbuz. ſapis ꝯſiliū
de lapide ſupiꝰ tibi dictum
Dic mihi ꝗd de illo ſentꝭ ꝗd
iudicas. ꝗd diffinis: puto
ꝑaciter ꝙ ratio nō p̄t diſſen
tire ꝗnimo vt dꝛ ſit in rei ve
ritate. Cogita ergo varias
terraꝝ ꝓuincias ⁊ imagina
re regiones ſingulas. ꝑpen
de fluuios ⁊ maria mūdum
mēte circui ⁊ totū perabulā
Aſcēde vſqꝫ ad celū ⁊ oīa ſic
trāſuola Iteꝝ deſcēde in a-
biſſuz. ꝓfunditatez ꝯſidera
Ex ꝗbꝫ oībꝫ que celi ābitu
ꝯtinent̄ cōpone lapidez. ⁊ i
maginare magnitudīs eiꝰ
quātitatez. ꝙ cordialiter in
tellecta. Dic mihi chariſſie
quid ſentis tūc de lapide im
mo potius quid ſapis de ꝑ
petuis. quid de īfinitꝭ pctō
ruz penis ⁊ morte: Eſtimo
ꝙ taliter rn̄deb̄. Vere vere
loꝗ neſcio. Audiui ⁊ ꝯtur-
batꝰ ē venter meus A voce
cōtremuerūt labia mea gran

dem rem intelligo. ⁊ verita
tem ꝓpoſitaz video. Vn̄ ā-
mirari nō ſufficioꝛ ſz pauo
re nimio mēte contremiſco
Nāꝫ certiſſime timoꝛ ⁊ tre-
moꝛ venerūt ſup me multi-
plicꝭ horroris. ꝯtexerūt me
tn̄bꝛe. Quis ei n̄ metueret
ꝗs nō expaueſceret. ꝗs anx
ietate cordꝭ penitꝰ non defi
ceret. qui mētetenꝰ hūc lapi
dē diligēter ruminaret. īfi-
nitas pctōꝝ penas meōrit̄
reuoluēdo Pone ergo eum
velut ſignaculū ſup coꝛ tuū
Valde eī vtile ē ⁊ ꝓficuū
tibi huiuſmōi lapidis nun
ꝗ̄ꝫ obliuiſci. quatenꝰ ſi diui
nus amoꝛ te non coꝛripit ⁊
reuocat a malicia huiuſce-
modi ſpeculū pene intermi
nabilis ſaltē te cohibeat ali
quādo a pctīs O graue ſup
pliciū miſerabile ꝗ̄ꝫ fugien-
dū o ſtigꝭ exitiuz lachꝛyma
bile quā metuēdū Quod ſti
ge toꝛquet̄ ſꝑ nūꝗ̄ꝫ moriet̄.
Semꝑ plectet̄ ⁊ nūꝗ̄ꝫ finis
habet̄. Ex p̄dictis clare ptꝫ
ꝙ penaꝝ incremētuz ꝑ infi
nita ſecula nunꝗ̄ꝫ finiet̄ Hu
iuſmōi cōſideratio eternita
tꝭ pene infernal' cōuertit ful
conem marſilieſez qui cum
eſſz excellēs ioculatoꝛ ⁊ va-
nitatibꝫ mundi deditꝰ. vna

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

dierꝝ cepit cogitare de eter//
nitate iehēnalis pene. ⁊ dix
it in corde ſuo Si tibi pro//
poneret iacere in lecto molli ⁊
bene ſtrato ita q̄ nulla neceſ
citate cogēte inde recederes
hoc non poſſes ſuſtinere in
eternū iacere in tali lecto de
licato. quō ergo poteris ſuſti
nere ſempiternā infernalez
penam. ſi ↄtingat te in per//
petuum illaz fore paſſurum
Hac ꝟo ↄſideratione pter//
ritus reliquit oīa ⁊ fact⁹ eſt
monach⁹. poſtea epūs tho
loſanus et vir eximie ſanc//
titatis Itez ↄſideratio ppe
tuitatis pene infernalis ↄfor
tat hominē ⁊ īducit ad pug
nādū cōtra diabolū. Quis
eñ cōſiderās q̄ ſi deuictus
fuerit ab eodem duceret ad
tormentū ſempiternum nō vi
riliter pugnet ne vincatur.
Vñ narrat egeſipp⁹ de cla//
dibus iudeorum q̄ cū qui//
daz de ſocijs alexandri qui
ꝑ erat magno exercitui vide
ret cōtra eū innumerabilez
exercitum ad bellandū ꝑpa
ratū ⁊ ſui cibū ſumerēt ⁊ ad
cōfortationē vinū ipe in q̄//
dam ſolatio quaſi iocando
eis dixit Prandeamus nūc
O viri ſtrennui. nam apud
inferos ſum⁹ cenaturi Quo
verbo ſunt oēs animati ad
fugiendū illam cenam q̄ tā
viriliter pugnauerūt. ſic q̄
de cunctis hoſtibꝫ ſuis ho//
norifice triumpharūt. Itez
a delectationibꝫ mūdi retra
hit ⁊ auellitur Vñ legit in vi
tas patrꝝ quēdam ſenem di
xeſſe. Nutrix cū vult puerū
ablactare. et a dulcedīe la//
ctis abducere ad mamillaz
ponit ſinapium vel quicq̄d
aliud amarꝝ. qd puer lactēs
guſtans ⁊ ꝑcipiēs ſtatim re
trahit ad dulcedīe lactis. Et
ſic tu iūge amaritudinem ꝑ
petuā inferni. delectationi
bꝫ hui⁹ mūdi. ⁊ pculdubio
retraheris ab eiſdez. Unde
iob v. Nūquid guſtare pōt
quis qd guſtatū affert mor
tem amariſſimā hoc eſt pe//
nam ſempiternā Ideo dicit
pſper in preſenti vita. Deli
cie tpales dulces ſunt ⁊ tri//
bulationes amare Sed q̄s
nō libenter bibit tribulatio
nis poculuz metuēs ignem
ppetuum iehēne. Aut quis
non cōtemnit dulcedinē ſe//
culi inhians bonis ſempit//
ne vite Vñ legit in legenda
bti ioānis euāgeliſte. q̄ q̄dā
diuites ad p̄dicationem ei⁹
cōuerſi oīa reliquerūt poſte
a videtes ſeruos ſuos ī glo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ria mundi ꝯſtitutos penitu
it eos ſua bona reliquiſſe. :
qđ btūs Joannes ꝑ ſpm̄ in
telligens. ꝟgulas in auꝝ. ⁊
ſilices in gēmas orando cō
mutauit. ſicqꝫ eis oīa reſti/
tuit derelicta. Poſtmoduꝫ
q̇dam iuuenis a btō Joāne
reſuſcitatus narrauit eis đ
gl'a quam amiſerūt. ⁊ de pe
nis infernalibꝫ q̄ eos expcā
uerunt. q̇bꝫ intellectis plu/
rimū territi ⁊ aīo ꝯſternati
oīa ꝯtemnētes ad pauꝑtatē
priſtinā reuerſi ſunt. ac mū
dum cū ſuis delicijs penitꝰ
dereliq̄runt. Itē accidiaꝫ ꝓ
fugat ⁊ repellit ¶ Vn̄ legiṫ
in vitas patꝝ. ꝙ q̇dam fraṫ
dixit ſeni. Pr̄ nimium acci
dior ſic ꝯtinuo ſedēdo ī hac
cella. Senex rn̄dit. Modū
vidiſti futura tormēta ꝑpe/
tuo duratura. nā ſi illa ī cor
de tuo poſuiſſes ꝙ ſi cella tu
a vſqꝫ ad colluꝫ eſſet vermi
bꝫ repleta ſuſtineres patien
ter ⁊ nō accidiareris. Et er
go cum opꝫ pctōrem. aut eṫ
nā. aut purgatorij acerbiſſi
mā ſuſtinere penā. vel in pn̄
ti cōdignā agere pn̄iam q̇s
non p̄elegit hic ſuſtinere pe
nitētiam ⁊ pati potius q̄m
ibi: niſi omnino fuerit men
te alienatus. Vn̄ Iſidorus
in ſinodo. Intende aīo do/
lores q̄ſcunqꝫ tormētoꝝ. q̄ſ
cunqꝫ ſcl'i penas. q̄ſcunque
dolorū acerbitates: compa
hoc totū iehenne ⁊ leue erit
omne qđ pateris ¶ Itē ber
nar. in epl'a. Vigilias tīes
⁊ ieiunia. manuūqꝫ labores
Sed hec leuia ſunt flāmas
ꝑpetuas meditanti. Recor
datio tenebraꝝ facit nō hor
rere ſolitudinē. Si futuraꝫ
de ꝟbis cogitas diſcuſſioēꝫ
nō diſplicebit ſilentiū. fletꝰ
⁊ ſtridor dentiū. faciles tibi
reddit ⁊ culcitrā ⁊ mattam.
Itē Augꝰ in ſermone Mēs
humana mundi huiꝰ illece
bris ⁊ ꝯcupiſcētijs deuicta
fugit laborem. expetit volu
ptatē. Et vix ad hec deduci
tur vt ſe a ṗoris vite ꝯſuetu
dine excludat. Sed cū ince
perit cogitare iudicij nccīta
tem ac penaꝝ eternaliū cru
delitatem voluntarium bel
lum inducit paſſionibꝫ mo
tu vel ſpe p̄mij vel tīore ſup
plicij vim facit ṗſtinis deſi
derijs. ⁊ violenter ipſa ſeip
ſam vincere ꝯtendit. Jō dr̄
Abacuc. iij. Ingrediaṫ pu
tredo in oſſibꝫ meis. vt ſub
ter me ſcateat tꝑe videlicꝫ p̄
ſentis vite. ⁊ poſtea requieſ
cā in die tribulationis. Ec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ce q̄m fructuoſa ꝛ ſalubris ē
meditatio pene infernalis.
Vñ pſal. Cōuertāt pctōreſ
in infernū. hoc ē ſup medita
tiones illuc ſe trāſferāt viuē
tes. ne poſtmoduꝫ illuc dñ
dāt ꝑpetue moriētes. Ater
go dꝛ bñ Danielis. iij. Bea
tꝰ q̄ intueris abiſſos videli
cet ꝑ ꝯtinuā ꝛ iugē memori
am interne ꝯtēplatonis tor
mēta īfernalia cordialit̄ in//
tuēdo. Patet ergo ſufficien
ter ꝑ p̄dicta q̄ multiplex ē ꝛ
varia īfernalis pena. ꝛ q̄ꝫ v
tilis ꝛ pficua ē ipſiꝰ mēoria
At ergo. Erit hō vere q̄ cuꝫ
bona poſſit hrē ſpōte ſub
it penas: infernaleſq̄ꝫ cathe
nas. Ignibꝫ arſurus ex his
nunq̄ꝫ reditur

Finit terciū nouiſſimoꝝ
Sequunt̄ exēpla. de penis
inferni.

Ex horologio eterne ſapi
entie de penis īferni

Factū eſt āt poſt hec: ꝛ ec
ce diſcipulus cepit cogitare
dies ātiquos ꝛ ānos et̄nos
mente hrē. Dñq̄ꝫ cum pfun
de ſe colligeret: ꝛ a ſenſibili
bꝫ put potuit intellectū ab//
ſtraxiſſet. apparuit in viſiōe
fidei oculis a longe q̄ſi q̄dā
regio vmbroſa ignota ꝛ mł
tū terribilis. Cūq̄ꝫ tremefa
ctus q̄dnā hoc eſſet inq̄rerꝫ
rñſum ē ei. Regio hec vt vi
des diſtincta. locus ē pena//
rum futuraꝝ quē diuerſe aīꝰ
me poſt egreſſum a corꝑe p
diuerſitate culpaꝝ in penaꝫ
ſortiunt̄. q̄daꝫ ad ipſaꝝ pur
gatōem. quedā vero ad eter
nam dānatōnem. ꝛ put ſibi
ea tunc demrāta fuerint
Hec āt ꝛ his ſimilia tā hor//
rēda ꝛ immania fuerint tor
mentoꝝ gña: vt nulla ſuffi//
ceret hec lingua narrare aut
nullꝰ ſenſus mortaliū poſſꝫ
ea plene eſtimare. Cū āt ad
ſe rediſſet. ꝛ q̄ſi de alio mun
do (vt ſibi videbat̄) ex moti
ua viſionis pñtia veniſſet:
nimio terrore ꝛ errore velut
hō ſemiuiuꝰ aliq̄ꝫdiu iacēs
in ſeipſo ꝯtabuit. Quedam
aūt ex his ſolū fidei cōibus
oculis ꝯſpexit. Reſpexit igi
tur. ꝛ ecce de p̄dictis locꝭ fe
tor intolerabilis exoriebat̄
Vallei reſonātes audiebā
tur tenebre pfundiſſime dē
ſabāt̄. ꝛ videbant̄ ibi facies
demonum horribiles Ibi e
rat planctꝰ ꝛ gemitꝰ ꝛ alter
nātia mala. īpios ſine pieta
te diſcerpebāt. ab aq̄s niui
um trāſibāt ad caloreꝫ nimi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

rum. Cõſiderabat iter hec
q̃tatẽ ⁊ magnitudinẽ iudici
oꝝ dei ⁊ inť cordis ſe ꝑmetꝫ
ãguſtias. ac ſudoris guttaſ
q̃ ipſuꝫ ex horrore viſionis
penetrauerant aduertebat.
qm̃ ꝓ q̃ peccauerat q̇s. ꝓ hec
⁊ torq̃baſ. Un̄ ⁊ illi q̇ in vi
ta ſua ĩſenſate ⁊ iniuſte vixe
rãt. ꝓ hec q̃ coluerãt tormen
ta recipiebãt. Raptores nã
qꝫ ⁊ p̃dones ac eoꝝ ꝯplices
⁊ hi q̇ paupes ⁊ amicos dei
duꝫ adhuc viuerẽt ſpoliaue
rũt vel ꝑ exactiones ĩdebite
inflixerũt. ad patibula q̃dã
infernalia: ſupra humanaꝫ
eſtimatiõem penalia. rapti
violẽter ſuſpẽdebãtur ⁊ ibi
dem torquebantur: nec ta//
men moriebantur. ſed mo//
do indicibili cruciabantur
Nõnulli etiã q̇ ſub habitu
agnino mẽtẽ occultauerant
leoninã q̇ velut canes rabi/
di ſeruos dei ꝑ obprobria ⁊
maledica aut v̄ba turbatĩa
moleſtnaerãt ⁊ ꝯfratres ſu//
os iniq̃ ꝑſecutõe leſerãt ibi
dẽ a canibꝫ infernalibꝫ ama
riſſimis morſibꝫ corrodebã
tur. Ibi ſupbi ſepultura a
ſini in ĩferno deſpectĩe: ſepe
liebãſ. ⁊ tanq̄ꝫ cadauera pu
trida ignita ꝓiecti obꝓbrio
ſempiťno qđ nunq̄ꝫ delebiť

adiciebãſ. Et ꝓ glĩa tꝑali ⁊
mẽtꝫ elatiõe q̃ ceteros ĩflati
p̃ire ãbiebãt tãta penaꝝ mo
le ac põdere p̄mebãſ q̄ꝫtũ q̇ſ
p̄mi poſſit q̇ maximaꝫ turrĩ
ſup̄ ſe hr̄ẽt. Bibuli v̄o ⁊ cra
puloſi q̇ vẽtri ſuo ſuierãt ve
lut lupi famelici fame incre
dibili ac ſiti ĩtolerabili affli
gebãſ cupiẽtes guttã mĩmã
aq̃ frigide ꝓ refrigerio lĩgue
ſue flãmaꝝ ĩcẽdio aduſte re
cipe ⁊ nẽo illꝰ dabat. Sꝫ de
moẽs tetrimi cũ ſitulꝰ arden
tibꝫ iuxta eos ſtabãt ⁊ potũ
quẽdã ſulphureũ plũbo liq̃
facto ſiľeꝫ nimio calore eſtu
ãte ꝑ os eoꝝ ĩ vẽtrẽ ꝓfuſum
fortiť ĩfundebãt Luxurioſi
q̄ꝫ ⁊ q̇ in delitiȷs carnẽ ſuã e
nutriuerãt ⁊ ĩ obſtĩatõe ſua
ꝑdurauerãt a ſpẽtibꝫ deuo
rabãſ ⁊ a bufoĩbꝫ ignitꝫ acu
leis vſqꝫ ad viſcera torq̃bãſ
Qui carnali ac ťreno amori
dediti fuerãt vťuſqꝫ ſexꝰ ťrã
ĩfernalẽ p̄ dolore mordebãt
qm̃ eos demões nimiũ affli
gebãt. nã ſpicula ignea hñ//
tes: ⁊ eſtu vehementiſſimo
eos ĩſequentes vulneribus
eos ſeuiſſimis repleuerunt
Sed ⁊ ſocios in culpa ſoci
os habuerunt in pena. Su
pra modum auteꝫ cupidi ⁊
auari ac q̃ſtuariȷ male tor//

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

quebant naz in foueis me//
tallis bullientibꝫ plenis bal
neabant. ⁊ exilire cupiẽtes
abſqꝫ mia reinpingebantur
Iudiciũ duriſſimũ his q̄ p̄
erant fiebat fortioribꝫ autẽ
fortior inſtabat cruciatio ⁊
potẽtes ibi tormenta patie
bant potẽter O q̄s dicere q̄
at q̄ntum ibi iudices impij
rectores iniq̄. clerici turpiſ
lucri. cupidi monachi laſci
ui. laici violenti. mulieres
procaces ſaltatrices ⁊ ãbi//
cioſe ⁊ diuerſe q̄ qꝫ falſi chri
ſtiani penas varias habue//
re Heu q̄z miſerabiles rugi
tus ⁊ clamores dabãt lamẽ
tabiles: ita vt ſola viſionis
hꝰ afflictio oẽm penam mũ
di q̄dammodo excedere vi//
deret Nam ⁊ multitudo vr
ſoꝝ infernalium ⁊ audaces
leones ⁊ noui generis ania
lia ira plena. ignoteqꝫ beſtie
vaporẽ igneum ſpirantes.
odorẽ fumi ꝓferẽtes. ⁊ hor
rendas ſcintillas ab oculis
emittẽtes morſu amariſſiõ
eos dilaniauerant. Tandẽ
multi ex his in puteũ abyſſi
de q̄ fumus horribilis ⁊ fe//
tor intolerabilis exibat ꝓij
ciebant. aſpectus eoꝝ velut
ferꝝ candens in modum fa
uillaꝝ exardebant. ⁊ a d̄mo
nibꝫ reinpingebant ꝯman
ducantes linguas ſuas pre
dolore. ⁊ blaſphemabãt de
um celi p̄ doloribus ſuis ⁊
vulneribꝫ. ⁊ nõ egerũt pñiaz
ex operibꝫ ſuis. vinculis te
nebraꝝ ⁊ longe noctis ꝯpe//
diti. in obſcuro ac tenebro
ſo obliuionis velamẽto te//
nebant. Sonitus dñdens
ꝯturbabat eos. ⁊ ꝑſone tri//
ſtes apparẽtes pauorez eis
incutiebãt. nec ſideꝝ limpi
de flamme illuiare poterãt
noctem illã horrendaz vna
eñ cathena tenebraꝝ õnes
colligati erãt. Omnis orb
terraꝝ limpido illuiabatur
luïe ſolis. illis ãt ſuppoſita
erat grauis nox imago tene//
braꝝ. Ipſi ãt ſibi erãt graui
ores tenebris fumus tormẽ
toꝝ ipſoꝝ aſcenſurus eſt in
ſecula ſcloꝝ.. Poſt hec vox
q̄daz deſup̱ quaſi tonitruũ
audiebat q̄ inſultando ⁊ q̄
ſi exprobrãdo dicebat Ubi
nunc ſunt hi q̄ ab initio a di
ebꝫ antiq̄s mũdo huic toto
ſeruierũt deſiderio. q̄ volu
ptuoſe viuẽtes varijs deſi//
derijs ſe ſubdiderũt. Eia q̄d
ꝓfuit illis nunc oia q̄ tanq̄z
vmbra velociter ꝯtranſierũt
q̄z breuis delectatio tam lõ
gã reſtem poſt ſe trahit etne

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

miſerie. O ſtulti ꝛ vecordeſ
vbi nunc ꝟba illa q̄ cum leti
cia tanta ꝛ cordis tripudio
dicere ſolebatis. veīte ꝛ fru
amur boīs q̄ ſunt ꝛ vtamur
creatura tanq̄ȝ in iuuētute
celeriter. Quid iuuant nūc
dulcia vniuerſa q̇bꝫ tam ce
leriter pfruiti eſtis. Si q̇dē
nunc a ꝯtrario plāgere vob̄
ꝯuenit ꝛ plangēdo exclama
re ac dicere. ve ve nobis iaȝ
nūc ꝛ in eternū qꝛ nati ſumꝰ
nec vltra mori valemꝰ. Ve
qꝛ male torq̄muꝛ nec a torm̄
tis vnq̄ꝫ liberabimur O q̇s
eſt q̇ iſta recogitet ſupplicia
ꝛ nrā ad cor ponat tormēta
Nec en̄ talia ſunt vt q̇cq̇d
in mūdo horribile excogita
ri poſſet his ꝯpari ñ valeret
O q̄ꝫ felix incoinq̇natus: q̇
poſt gaudia hꝰ mundi ñ a//
bijt q̇ nō reſpexit in vanita//
tes ꝛ inſanias ſlāſ. nos īſen
ſati vitā illoꝝ eſtimabamꝰ ī
ſaniā ꝛ finē illoꝝ ſine hōre:
q̄uo ꝯputati ſunt īter filios
dei ꝛ inter electos ſors eoꝝ
eſt. Ergo errauimꝰ a via ve
ritatis ꝛ iuſticie. lumē nō lu
xit nobis ꝛ ſol intelligētie ñ
ē ortus nobis. laſſati ſumꝰ a
via iniq̇tatis ꝛ pditionis ꝛ
āmbulauimus vias difficileſ
viam aūt dn̄i ignorauimus.

Quid nob̄ pfuit ſupbia aut
q̇d diuitiaꝝ iactantia ꝯtu//
lit nobis: trāſierunt oīa illa
tanq̄ꝫ vmbra. tranſijt quod
tpale fuit. ſȝ proch dolor nē
remāſit qđ in eternū mane//
bit. O eternū nunq̄ꝫ finē ha
bituꝝ ppetuū mortis ſuppli//
ciū. O finis ſine fine. mors
grauior oī morte ſp mori: et
tn̄ non mori poſſe. O mi pr̄
dilecte q̇ me in hūc mundū
genuiſti. o dulcis mr̄ q̄ mr̄//
nis vberibꝫ me lactaſti. O
vos oēs amici mei ꝛ ſocij di
lecti. valete nūc viſcera mea
qꝛ hec ē hora illius ſepatōiſ
amariſſiē q̄ amarior ē omni
morte. vale tellꝰ valete ſocij
q̄s tam benigno fauore co//
lui. en ducimur ad horrēdū
īfernale ſuſpēdiū. ad suppli
ciū trahimur metuēdū. nū
q̄ꝫ vos de cetero cū gaudio
viſuri O lachryme īceſſant
pfluite. ocli plorate ꝛ oīa vi
ſcera mea vlulate ſup hac ī
feliciſſiā ſepatōe. q̄ ē a ſūmo
bono a facie illa gl'oſa. ꝛ a ꝯ
ſortio āgelico necnō illo feli
ciſſimo elcōꝝ numero ponē
diq̄ꝫ ſūꝰ ad illā miſerā ꝛ ma
ledcām ac crudelē dānatoꝝ
turbam ſine fine cruciandā
O manuum ꝯploſus ſoni//
tꝰ O cordiū mltoꝝ gemitus

intimi. o ſtridor dētiū. z fremitus ſpirituū imenſus. o ploratus z vlulatus multꝰ O in eternū pmāſurus clamor q̄ ſp durabit z nunq̄ꝫ finem habebit. q̄ ſp renouabitur z nunq̄ꝫ exaudietꝛ. oculi noſtri miſeri nunq̄ꝫ aliud videbunt niſi miſeriā. Aures nihil aliud audiēt niſi ve ve atq̄ꝫ triſticiā O pia corda iſtud interminabile z crudele ac eternū ve reſpicite lugete z flete. O montes cadite ſup nos: colles cooperite nos q̄d ſuſtinetis: q̄d expectatis abſcōdite nos a facie illa terribili furorꝫ dn̄i. a vultu ire glīe dei. Heu heu cur nō hec maxima mala futura nobiſ pueniṁus cū robur affuit. cū tp̄s aderat oportunū. vtinā de illo tp̄e toto inutiliter expenſo ſupeſſet nobis vna horula tāte pene in remedium pceſſa. Sed heu ſententiā te diuina iuſticia precluſa ē nobis ſalutis via negata mia ſpes oīs ablata O dolores z miſerie z in eternum pmanſure. anguſtie in terra hac obliuionis vbi nullus ordo ſꝫ ſempiternꝰ horror inhabitat. Quid plura nos miſeri z miſerabiles tātū affligimur z dolemus de

illo ve eterno. vt q̄liſcūq̄ꝫ terminꝰ excogitatus dūmodo finitꝰ eſſꝫ nobis ſolacioſus Vnū poſito p impoſſibile q̄ eſſꝫ aliq̄s lapis molaris adeo magnus q̄ vbiq̄ꝫ circūferentiā celi ptingeret z q̄ aliq̄ auicula minime quantitatis poſt cētum millia āno rum veniēs de lapide p̄dicto ſolummō tm̄ p roſtꝝ ſuū auelleret q̄ꝫtum eſt pars decima miliꝫ.: Et iteꝝ poſt cētum millia ānoꝝ curricula ſicut prius ſcꝫ vnā pticulaꝫ de decem. z ſic p ſingulas ptes. Itaq̄ꝫ in decies centeīs millibus ānis non plꝰ diminueretur quātitas lapidis. niſi quātum hꝫ in magnitudine granū vnius miliꝫ. En proch dolor nos miſeri multū grati eſſemus q̄ poſt talē longā z plenā pſumptionem totius lapidis. finem hrēt ſīia noſtre eterne dānationis. ſꝫ heu hec eadem cōſolatio miſeris a dīna iuſticia penitus ē negata Huc uſq̄ꝫ miſeroꝝ verba dānatorum.: Taliter igitꝛ o fili ibi flagellabuntꝛ q̄ hic a flagellis filioꝝ excipiuntꝛ

¶ Diſcipulus

O iudex tremende ecce nūc aīa mea ex hac q̄ꝫ viſione

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

horribili territa ꝓſtrata eſt. ⁊ genua diſſoluta vt vix ſub ſiſtere poſſum. O deus me⁹ adiutor meus. o mi d̄s eter ne: auerte obſecro furorē tu um a me.: Abſit a me hec eť na damnationis ſn̄ia formi doloſa Quod ſi aduerſa me opꝫ ſuſtinere fiat voluntas tua hīc in me. huius a me li centiā pleniſſimam habeto nec querulosum diſcipuluꝫ d̄ cetero in me habebis hoc ſolū facias vt me a te in eter num ſepari nō ꝑmittas

¶ Inferni penas vidēs pe trus monach⁹ grauiſſimaꝫ pn̄iam peregit.

¶ Petrus q̄dam monach⁹ ex regione ortus hibernie lo co vaſte ſolitudīs cui euaſ// ſa nomen eſt: inherebat hic priusq̄m heremum peteret moleſtia corporis īterueni// ente defunctus ē:. Sed ꝑti nus corpori reſtitutus īfer// ni ſe ſupplicia atq̈ innume// ra loca flāmaꝝ vidiſſe teſta// bať. Qui etiam quoſdā hu ius ſeculi potentes in eiſdē flammis ſuſpenſos ſe vidiſ ſe narrauit.: Qui cum iā de ductus eſſet vt in illo iam ⁊ ipſe mergereť. ſubito ange// lū choruſci habitus aꝑparu iſſe fatebať q̄ eum in ignem mergi ꝓhiberet. cui etiaꝫ di xit. Egredere. ⁊ q̄liter tibi poſt hec viuēdum ſit cautiſ ſime attēde. Poſt quā vocē paulatim recaleſcentib⁹ mē bris ab eterno mortis ſōno euigilās cuncta q̄ circa illū fuerāt geſta narrauit. factiſ q̈ poſtmodū ſe vigilijs ieiu nijſq̈ ꝯſtrinxit vt inferni eū vidiſſe ⁊ ꝑtinuiſſe tormēta: ⁊ ſi taceret lingua conuerſa tio loquereť

¶ Infernales penas diuer ſi diuerſimode ꝓ meritoꝝ q̄ litate patiunť

¶ Dicebāt de eodem ab// bate maiore Machario. qꝛ dum ambularet aliquādo in heremum: inuenit caput hoīs in terra iacens Quod cuꝫ moueret virga palmea quā habebat in manu: locu tum eſt caput illud ad eum Cui dixit Senex. Quis es tu? Reſpondit caput illud ad ſenem dicens. Ego eraꝫ ſacerdos gentilium qui ali quando commanebant in loco hoc Tu vero es abbas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

macharius q̄ habes ſpiritū ſcm̄ dei Quacūqꝫ ergo hora miſertus fueris eorū qui ſunt in tormentis ⁊ orauerꝭ pro eis tunc ꝯſolantꝰ puſillum Dicit ei ſenex. Et que ē iſta ꝯſolatio? Rn̄dit illud caput Quātū diſtat celū a terra tantū ē ignis ſub pedibꝫ noſtris ⁊ ſup caput nrm̄. Stātibꝫ autem nob in medio ignis non eſt vt quis facie ad faciem videat p̱ximū ſuum Ait ergo ſenex cū fletu. Ve illi diei in quo natus ē hō ſi eſt hec ꝯſolatio ſupplicij. Rurſus dt ſenex. Eſt peius tormentuꝫ ab his? Rn̄dit caput illud. Maior pena ſubtus nos ē Dicit ei ſenex. Et q̄ ſunt in ipſa? Dicit illi caput illud Nos qui ignorauimus deuꝫ vel aliquid modicuꝫ miſericordie habemꝰ q̄ vero ꝯgnoneruntdeū ⁊ negauerūt eum nec fecerūt volūtatem eius. hi ſunt q̄ ſubtus nos ſunt Et poſt hec ſumens ille ſenex caput illud ſepeliuit.

¶ Infernales penas ſentiens clericus mūdo relicto monaſteriū intrauit

¶ In nannetis ciuitate tempore henrici quarti imperatoris erant duo clerici nondū parietibꝫ annis preſbiteri ſancti litteris affatiꝫ inſtructi inter ſe multū amici Hi pactū inierūt inter ſe vt vtꝰ eoꝝ q̄ prior moreretꝰ alij vigilāti vl' dormienti appareret infra triginta dies. Data acceptaqꝫ corporali fide non multuꝫ poſt vnꝰ obijt ⁊ triceſima die alteri vigilanti aſtitit. neſcio quid operis mollienti ⁊ vultu exāgui ⁊ pallido ad euꝫ ait Agnoſcis ne me? Agnoſco ille ait. ⁊ miror quid tā diu moratus fueris Ille prius moram excuſans tandē ait: Et aduentus meus ſi volueris tibi fiet cōmodus mihi omnino iufructuoſus Nā ſempiternis damnatus ſū ſupplicijs: Ego ait alter iuuabo te precibꝫ. ieiunijs. ⁊ elemoſinis multis At ille rn̄t Sine penitētia ſunt iudicia dei in inferno. Dū rotat aſtra polus dū pulſat littora pontꝰ pro crinibꝫ meis puniar. ſi totꝰ mūdus mihi remedia exq̄reret eterna tamē ⁊ innumera penarū genera patiar Et vt aliquā ex meis irreuocabilibꝫ penis cognoſcas. en vna. Protenditqꝫ

manum ſanioſo vlcere ſtil/
lantem. Uidez ne ait tibi le
uis? Cum ille leuem ſibi re/
ferret videri ipſe mortuus
curuatis in volā digitiſ tres
guttas defluētis tabi ſuper
euz iaculatus eſt quaꝝ due
tempora vna frontem ꝯtin
gentes cutez ſicut ignito ia
culo penetrauerūt foramen
nucis capax efficientes. il/
lo magnam penam eſſe do/
loris proteſtante clamore
Hoc inquit mortuus erit ſi
q̄z diu vixeris ⁊ penaꝝ mea
ruz graue documētuz ⁊ niſi
neglexeris ſalutis tue ſingu
lare monumētum. Uade ḡ
dum licet muta habitum ſi
mul ⁊ animuz. ⁊ eſto mona
chus redonis apud ſanctū
melaniū Cumq; viuus ad
hoc reſpondere nollet. mor
tuus eū oculi vigore ꝯſtrin
gens Si dubitas inquit ꝯ
uerti miſer lege litteras iſ/
tas Et hoc dicens manum
protendit tetris notis īſcri
ptam q̄bꝫ ſathanas ⁊ oē ſa/
telliciū infernoꝝ omni eccle
ſiaſtico cetui gratias de tar
taro emittebant Quod cuz
ipi in nullo ſuis voluptati/
bꝫ deeſſent. tātum numeruz
ſubditarum aīarum paterē
tur ad inferna deſcendere p̄
dicationis incuria quātuz
nunq̄z viderāt retroacta ſe/
cula His dictis loquētis aſ/
pectus diſparuit. Audiens
hec omnia vendens ⁊ dans
pauperibꝫ ſcm̄ melanium a
dijt: ⁊ monachus ibi fact⁹
optime ꝯuerſat⁹ eſt

¶ Infernalis ignis q̄z acer
bꝫ ſit ⁊ de waltero cui appa
ruit diabolus..

IN villa que interrito/
rio bunnēſi eſt ſita miles q̄/
dā nobil' ⁊ deuot⁹ walter⁹
nomine habitans erat tam
dn̄e noſtre q̄z ordini ſatis obſe
q̄oſus Hic cū tpe quodam
infirmaret ſolus q̄z iaceret.
diabol⁹ illi ad pedes lectu
li viſibiliter apparuit. Erat
āt ſicut ipſe nobis retulit fa
cies eius ad inſtar ſimee diſ
poſita cornua habens cap/
na In cuius aſpectu cū trē
ret poſtea cōfortatus ait.
Quis vel quid es vnde ve/
nis vel quid queris? Reſpō
dit monſtrum Diabolus ſū
animam tuam tolllere veni
dicente milite. Recede lec/
cator aīam meam nō tolles
chriſto me cōmendo. ſubiū
xit ille: waltere ſi mihi ꝯſē/
ſeris homagiumq; feceris nō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ſolū incolumitati te reſtitu
am. quin etiā ſup oēm tuaꝫ
progeniē te ditabo. Rn̄t mi
les. Satis habeo de diuiti
is tuis fallacibus non curo
Vn̄ ergo tibi theſauri.: In
fra terminos inq̄t curie tue
infiniti occultant̄. Cum q̄
cū miles iam loq̄ delectaret̄
ait. Dic mihi vbi eſt aīa dm̄
mei wilhelmi comitis iuli=
acenſis nup̱ defuncti? Tūc
rn̄t diabolꝰ militi ⁊ dixit il=
li. Noſti caſtra vicina wol
kenburch ⁊ drakenvelt?
Noui inq̄t. Et ille. p̱ fidem
meā dico tibi ſi ferrea eſſent
tam caſtra q̄ꝫ eoꝝ montana
Et in illo loco mitterent̄ v=
bi aīa wilhelmi eſt anteq̄m
ſup̱cilicium ſupius īferiori
iungi poſſꝫ liq̄fierent. Quo
dicto mox cachinnādo ſub
iunxit. Ardor iſte balneū la
cteum ē ei. In futuro qn̄ cor
pus ſuū aīa reſumet: tunc p̄
mum penā debitā recipiet.
Req̄ſitus de aīa henrici co
mitis ſeynenſis: rn̄dit. Cer
te illā hēmus. De pena tn̄ il
lius nihil exp̄ſſit. Adiecit e
tiā interrogare illū de patre
ſuo. Ad qđ rn̄dit ille. Vigi
ti annis ⁊ vno illū habuimꝰ
Sꝫ monocula illa ⁊ caluuſ
ille atq̄ꝫ pediculoſus q̄ in ſo

lario iacet nob̄ eū abſtulerīt
Monoculā vocauit vxorē
eius iugiter lachrymādo o
culū vnum p̱diderat. Cal=
uum dixit filiū eius theode
ricuꝫ monachum nr̄m q̄ ad
videnduꝫ germanū eodem
tp̱e aduenerat. Interroga=
tus ſ̄o de p̄dicta matrona:
Rn̄dit. Nunq̄ꝫ p̄tāti noſtre
addita eſt. eo ꝙ mulier eſſet
bona ac ſcā. Fratrem āt tuū
lābertum ſic ſellauimus: vt
nr̄m ius euadere nō poſſit.
q̄ ante paucos ānos defunc
tus ē vir auarus ⁊ pecunio=
ſus. Dicēte iteꝝ milite Dic
mihi de q̄ loco veniſti nunc
ad me? Rn̄dit demon. Ego
⁊ ſocij mei eramꝰ in exequi
is cuiuſdaꝫ abbatiſſe nigri
ordinis egreſſum anīe eius
preſtolantes. Tunc miles.
quot eratis ibi? Rn̄dit de=
mon. Noſti nemus in Cot
tenforſt? Optime inq̄t noui
Et ille.: Non ſunt tot folia
in arboribꝫ quot illic fuimꝰ
congregati. non eſt tam grā
dis ſilua in p̱uincia noſtra.
Et q̄d obtinuiſtis ibi? Rn̄t
Heu nihil.: Femina fuit re
ligioſa. ſed ⁊ michael archā
gelus ſupueniens cuꝫ fuſte
ferreo ſic nos cecidit: ⁊ cedē
do fugauit. vt diſp̱geremur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

quemadmodū puluis. qui
a turbine impellit. Requiſi
tus etiā ſi eſſet in obitu dn̄i
gerardi abbatis nr̄i tunc re
center mortui. R̄ndit Non
eſt tm̄ harene in littore ma//
ris q̄t tibi fuimus Sꝫ modi
cū ibi obtinuimus: qꝛ pedi
culoſi illi more porcoꝝ ī hu
mo iacēdo grunniētes nō ſi
nebant ꝓpius nos accedere
Habent p̄terea domū quā
dam ſuſurrij capitulum no
tās: in q̄ oīa nobis quecūqꝫ
delinquunt ſubtrahūt. Et
dixit miles Quō ſtultiſſime
auſus fuiſti ad obitum viri
tam iuſti venire? Auſus in//
q̄t? Ego pn̄s fui, vbi dei fili//
us expirauit ſedēs ſup bra//
chium crucis. Hoc v̄bum
a demone ꝓlatum ⁊ a laico
recitatū maxime mihi fideꝫ
fecit dictoꝝ. eo qꝛ in gloſa le
gat ſuper Thobiā Dicente
waltero Que fuit porcio ve
ſtra in chriſti morte? R̄ndit.
Nulla. Malo nr̄o illuc ve
nimus: qꝛ v̄tute morientis
turbati ⁊ exagitati. detruſi
ſumus in īfernum. Multa
alia cū demone q̄tiens ſolꝰ
erat conferebat. q̄ poſtqꝫ cō
ualuit multꝰ recitauit Nis
nunc audire q̄lis p̄dicti co//
mitis wilhelmi finis fuerit

⁊ pene.

¶ Infirmatus in caſtro
ſuo nithiecke pro quadam
contumelia ſibi illata venit
coloniam. Qui cum rediret
in via defectum cordis in//
currit ⁊ anime. Oh nunq̄ꝫ
de cetero videbo coloniam
Cui in terram depoſito: cū
medicus eius diceret mor//
tem eſſe in ianuis ſubiecit.
Conſulo tibi vt vxorem tu
am recipias. Reſpondente
illo. non faciam: Supplica
uit ei pro quodā milite quē
diu incarcerauerat Nequa
quam inquit egredietur me
viuente. Tūc medicus. Er
go ante diem craſtinuꝫ egre
dietur. Quod ita factum ē.
Cum vero moriturus eſſet
in ſinu cuiuſdam matrone
quam viro proprio tulerat
iacebat. Cui cum illa dice//
ret. Domine quid faciam
poſt mortem veſtram: Iuue
ni inquit nubere debes mi//
liti. Hec enī v̄ba vltia fuere

¶ Eadē nocte ſic mihi retu
lit abbas q̄daꝫ ordinis nr̄i.
ſanctimonialis quedam ſā
cti mauricij colonie in loca
penaꝝ trauſpoſita eſt. in q̄//
bꝫ puteum magni horroris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

igneo tectuȝ operculo īterflā
mas vidit ſulphureas.
De quo cum ſuum ductorē
interrogaſſet. reſpōdit ille
Due tm̄ anime in illo ſunt a
nima videlicet maxēcij īpe
ratorꝫ ꝛ aīa wilhelmi comi
tis iuliacenſis. Mane viſū
recitans cum eadem die ru
mor inſonuiſſet colonie de
morte eiuſdem comitis viſi
onem fuiſſe verā intellexit.
Propter ſimilem culpam
iuſtum fuit vt qui pares e
rant in culpa conformes fi
erent in pena. vtruſqȝ vitā
noui. Maxencij ex lctōne:
wilhelmi ex multoꝝ relatōe
Vterqȝ tirān⁹ vtqȝ ſup̄ mo
dum luxurioſus Sicut le
giť in chronicis nulla fuit
ī vrbe romana ſiue extra vr
bem matrona tam nobilꝭ tā
pudica. dummodo oculis
maxēcij placeret: quī de do
mo mariti ſublatam corrū
peret. Similia faciebat de
virginibꝫ ꝛ viduis Viderūt
iſta viri ꝛ ingemuerūt. parē
tes ꝛ tacuerunt Tāta erat il
li⁹ crudelitas vt cū nimio
dolore cordis afficereť triſ
ticiam tamen diſſimilaret:
Tanta eius extitit tyrānis
vt paſſiȝ ſenatores ciues mi
lites occideret. de quibus a
liq̄ habebať ſuſpicio wilhel
mus vero nō diſſimilia opa
batur his ꝛ ſi non pari po
teſtate nō tamen impari vo
lūtate ſicut audiui ita dedi
tus erat luxurie ꝛ īceſtui vt
vix aliquem haberet miſte
rialium cuius vxorē aut fi
liam non attemptaret viola
re. nullam hn̄s differentiaȝ
inť matrē ꝛ filiam. inter le
gitimā ꝛ abſolutam Quā
te fuerit circa ſubiectos ſiue
cōprouinciales crudelitatꝫ
omnis nouit epiſcopat⁹ co
loniēſis Maxēcius vxorē
ꝓpriā occidit iſte incluſit Il
le pſecutus eſt eccīam mul
tos p fidē occidēdo Iſte tpe
ſciſmatis īperij romani pſe
cut⁹ eſt ſedi apoſtolice obe
dientes ſacerdotes de ſuis
ſedibꝫ eijciēdo q̄ſdaȝ muti
lando ꝛ bona eccīaꝝ diripi
endo. Hec acta ſunt ī tpibꝫ
Innocētij pape

¶ Infernales ꝛ horrēdiſ
ſimas penas q̄daȝ diues ſu
ſtinuit vt p qualitate dele
ctationū q̄litates penarum
reciperet

¶ Refert petrus cluniacē

ſis ꝙ monachus q̄dā cuȝ in extremis vite ſue eſſet aīma ſua ducta ſit añ infernalem portā. q̄ cū ibi tot diuerſitates penaꝝ cōſpiceret: vltra q̄ꝫ dici pt tremere cepit. Ne dōne faceret āgelus prohibuit. Ibi ꝟo aliq̄ꝫdiu morante eo vidit demones q̄ſdam p̄curentes ⁊ nimiū cachinnantes de pditione aīe cuiuſdā diuitis quā ſocij ſui ſecū in barathꝝ dānationis attraxerunt. Venientes āt ad principem demonioꝝ dixerūt ſe animā amici ſui: cuȝ gaudio magno attrahere. Quibus congaudēs ſi gaudiū infelicitas dici pt ait. Accipite ⁊ pompoſe (ſicut ſolit⁹ erat) ī cathedra ſua ſedere facite induentes eū (ſicut ſolit⁹ erat) veſte honorifica. Et ſedere eū fecerunt ſup ſedē ita inextinguibiliter ardētem. q̄ꝫ ſi totuȝ mare ſupfunderet nullatenus extingueret. palliū vero q̄ eum circumdederūt non minoris flagrātie erat. Illo in ſede miſerabilit collocato infelicius veſtito pnceps ad ſuos ſeruientes ait Iter ſicut decēs eſt tali amico nrō poculum nrē delectationis ppinate. Tunc tanq̄ꝫ creum liquorē candētem oīgn̄e fetoris mixtum ori eiuſ appoſuerūt. ⁊ appoſitus p ōnia membra eius in flāmas diffuſus effundebat. q̄ potato ioculatores demōes q̄ ei iocularent admiſit. Qui accipiētes duo cornua ignibus plena auribȝ e⁹ appoſuerunt. ⁊ corniculari incipiētes ſcintillas p oculos ei⁹ ⁊ per nares: ⁊ p oīa foramina eius emittebāt. Deinde ī camerā miſit vbi ꝯtra delectatio nes carnales q̄s ſolebat cum puellis dū adhuc viueret exercere infernales paterent amaritudines. q̄ oīm ſꝑpētium gn̄ib⁹ erat repleta. Et ita nimio calore incenſa ꝙ candētis ferri ſatis euinceret ardorem. a q̄bȝ exceptus q̄ꝫ horribiliter āplexat⁹ quāq̄ꝫ decoroſe oſculatus: quāq̄ꝫ miſerabiliter ſic ꝯtrectatus ⁊ per oīa membra diſcerptus a nobis pius pr̄ remoueat ꝙ nunq̄ꝫ expiamur Et ꝯtra queq̄ꝫ oblectamēta carnalia: q̄ prius habuerat viuens ſingula tormēta infernalia inferebāt. Hoc viſo aīa monachi ad corp⁹ redijt. ⁊ quod viderat ob vtilitatem audientium pluris enarrauit

¶ Aliud.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

¶ Erāt ī ſchola duo inſolē-
tiſſimi ſcholares adoleſcen
tes q̇ non ſolū non pati vo-
lebāt correctiones mgr̄i. ve
rumetiā ⁊ ad īſolētias ⁊ diſ
ſolutōes alios ſtudere volē
tes ſepiſſime ↄpellebāt. ⁊ h̄
q̇dem mgr̄ emendare nō po
terat nec audebat. Cōtigit
ergo mgr̄z mori ⁊ tercio die
aut q̄rto in media ſchola in
effigie mgr̄i diabolum cum
v̓ga ferrea coraz oīb⁹ appare
re. Nec mora cuz nigro vul
tu in adoleſcētes dictos ex-
urgēs. ⁊ cum v̓ga illis mor
tem intemptās repente diſ
paruit. Morꝗ illi p̄ pauo
re in furiā verſi poſt dies ali
quot obierūt. Ex hinc ḡ ſcho
lares diuinum aduertāt iu
dicium. ⁊ mgr̄is ſuis ſubdi
diſcāt: nec vnq̄ꝫ refugiāt cor
rigi nec eis ↄtingat poſtmo
dū cuz v̓ga ferrea vapulare

¶ Refert petrus cluniacēſ
ꝙ apud caſtꝝ lizimacū q̄d ī
pictauiēſi pago ē ſituatum
nuꝑ q̇dam p̄ſbyter erat qui
ſacerdotalis ordinis ſuꝑ ce
leſtē dignitatē miſerrime vi
te ↄuerſatione deturpans n̄
ad aīaꝝ q̇bus p̄erat curam.
ſꝫ ad carnis voluptatem ex
plendā ſacro miniſterio v-
tebat̄. Territus tn̄ ↄſciētie
malo ſicut aliq̄n : ⁊ mali ad
horā ↄpungunt̄ familiari-
tatē quorundā bonoꝝ viro
rum expetijt. ⁊ abbati bone
uallis ⁊ frib⁹ eiuſdez mona
ſterij ſe in amicicia ſpeciete
nus copulauit. Qui longo
tꝑe eum de vite emendatiōe
ↄmouentes. ⁊ vt cedulo re-
nunciare. aſſidue exhortan
tes nihil ab eo impetrare p̄t
inanem ſpem potuerūt. Naz
libenter q̄ dicebāt audire ſe
fingēs. ⁊ ſꝑ eos de ↄuerſiōe
ſuſpendens de ſocietate ſcō
rum illoꝝ gloriabat̄. nec ā-
monitione vel exempl' eoꝝ
a malis retrahebat̄. In his
itaꝗ ꝑdite vite ſue actib⁹ ꝑ
durans. ⁊ obſtinatione im
pia irā ſibi in die ire theſau
riſans in morbum incidit.
Qui poſt aliq̄t dies ingue-
ſcente ad extrema ꝑueit. Adi
erat eum p̄or viſitionis grā
iam dicti monaſterij atꝫ cū
eo ꝑ aliq̄ꝫtum diei ſpaciū ip
ſo quoꝗ rogāte ꝑmanſerat
Et nocte ſuꝑueniēte cū cun
ctis dn̄dentibus ſolus lec-
to e⁹ aſſideret. clamare ter-
ribiliter eger ille ad p̄orez ce
pit. Succurre ſuccurre ait
ſuccurre Ecce duo ſuꝑ oēm
feritatez leones expauēdi in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

me impetũ faciũt. ꝛ hianti
ore ac rictu feroci per fruſta
me decerpunt. totũq꜡ ꝯſu//
mere volunt. Depcare cito
dñm vt ab his eripiar añq꜡
eoꝝ morſibꝫ ꝯſumar. Dice
bat hoc ꝛ tremebat. ꝛ velut
deuoraturos fugiẽs timore
defecto corꝑi vires addẽte
retro ſedebat. Prior vocis
ac geſtus illiꝰ turbatus ter
rore nõ ſine multo ꝛ ipſe tio
re erat. ad p̃ces tñ ipſe nccĩ//
tate impellẽte ꝯuerſus ꝑ mi
ſero illo (vt poterat) deũ exo
rabat. Quo orãte mutata vo
ce eger. Bñ inq̇t bñ receſſe
rũt crudeles beſtie. ꝛ ꝑ orõ
nes tuas iã nuſq꜡ apparent:
Et qꝛ vſq꜡ ad vltimũ ſpũm
ſꝑ ꝯpos ſui extitit. nec vt q̇
dã morientium ſolẽt vel ĩ mo
dico ſenſu ĩminutus fuit cõ
uerſus ad priorẽ loq̇ cũ ipſo
de q̇buſdã vt ſaĩſſimꝰ cepit.
Nũq꜡ tam de his q̃ de aliĳs
multa int̃ ſe ṽba ꝯferrẽt. ho
re fere vniꝰ ſpacio elapſo rur
ſus ĩclamare longe t̃ribiliꝰ
q̃ ꝓus exorſus ẽ. En inq̇t en
ignis de celo vt torrẽs inun
dãs dñdit: ꝛ ſuꝑ hunc lectũ
veniẽs iamiãq꜡ me in fauil
lã vſq꜡ ꝯburit. Feſtĩa. adiu
ua. ora. ſi forte ab hac mor//
te eripi valeã. Et hec dicẽs

manibꝫ ꝛ brachĳs oꝑtoria
ſubleuabat. ꝛ ea velut aliq̇d
iuuare poſſent inuiſibilibꝫ
ignibꝫ turbatus oppõnebat
Sed nequaq꜡. Non eñi cor
poralia tegmina ab ſpirita
libꝫ incẽdĳs tegere poterãt.
quẽ celeſti vindicte impia o
pera exponebãt. Prior ad//
aucto timore denuo ad orõ
nem ꝯuertit̃ ꝛ q̃tum in tali
caſu poſſibile erat dñm miaꝫ
pro eo depcabat̃. Jllo vt ſu
pra orõni inſtãte poſt paulu
lũ patiẽs gratulationis vo//
cibꝫ p̃ces eꝰ interrupit dicẽſ
Jã ab igne tutus ſum. nam
dũ ſuꝑ me (vt dixi) cũ impe
tu dñderet: interpoſitus eſt
lintheus vſq꜡ ad queꝫ ignis
ꝑuenit ſꝫ eũ trãſire ñ potuit
Jamiã ab iſto ꝑiculo ereptꝰ
oro ne a me diſcedas quouſ
q꜡ q̇s illoꝝ finis futuru s ſit
agnoſcas. Tunc ꝓor q̇ tam
tiore q̃ hoſpitandi ĩnccĩtate
recedere nolebat ſubſtitit. ꝛ
ab orõne ſurgens rurſum ei
aſſedit. Nũq꜡ eum tãtis tro
ribꝫ anxium ꝯſularet̃. ꝛ vt//
q꜡ ad inuicem (vt ꝓus collo
q̃ret̃) ſubito egrotꝰ ad ĩuiſi
bilia ereptꝰ obmutuit. eũ ꝓ
or raptũ ab huãnis ĩtelligẽſ
rei exitum p̃ſtolabat̃. Tum
ecce poſt multuꝫ noctis ſpa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

cium hõ ad ſe redijt ⁊ miſe//
rabiliter ingemiſcẽs ait. ha
. ha . ad iudicium eternũ ra
ptus ſum. ⁊ heu miſer etña
morte dãnatus ſum Tradi
tus ſum horrẽdis tortorib
igne inextinguibili : cuꝫ dia
bolo ⁊ angelis eius ꝑpetuo
cruciãdus. Ecce ecce igni//
ta ſartago plena buliẽti adi
pe quã corã me tormentorũ
miniſtri detulerunt. eamqꝫ
ad me frigẽdum vndiqꝫ ſuc
cẽderunt. Et cũ ſepe noĩat⁹
prior orõni ſicut iam bis fe
cerat tercio qꝫ incubuiſſet il
le ait. Ceſſa ceſſa oro ꝓ me
orare. ne ꝓ illo vltra fatige//
ris ꝓ quo nullatenus exau/
dieris. Priore ãt dicẽte frat
redi ad cor ⁊ miam dum ad
huc viuis a deo require. ille
adiecit. Putas ait me vt in
ſanum loq̇? Non ait ĩſanio.
ſed ſana mente ea q̄ dixi ꝯfir
mo. Et cucullã prioris ma
nu tenẽs eũ ĩterrogaui Nõ
ne hoc quod manu teneo cu
culla tua ẽ quo rñdente ẽ ad
iunxit. Sicut hec veſtis cu
culla ẽ. ⁊ ſicut hoc quod ſub
ſtratuꝫ eſt mihi palea ẽ: ſic ⁊
hoc quod corã cerno ignita
ſartago ẽ. Et dum hec loq̄//
ret gutta inuiſibil' ignis de
illa quã videbat ſartagĩe ex

iliẽs in manu eius priore vi
dente cecidit. ⁊ mirabile di
ctu cutem ⁊ carnẽ vſqꝫ ad in
tima oſſis ꝯſumpſit. Tunc
ille acri cum gemitu. En in
q̇t indubia rei ꝓbatio. Nã
ſicut iſta quã vides de ſarta
gine ꝓlapſa gutta carnis ꝑ
teꝫ ꝯſumpſit ſic ꝯfeſtim me
igne ⁊ vorago ꝯſumet. prio
re ad iſta ſtupente iteꝝ dixit
Ecce ſartaginẽ ipſam mini
ſtri infernales ꝓpius afferũt
⁊ vt me in illaꝫ inijciãt iam
iãqꝫ manus adaptãt. Et p⁹
modicuꝫ. Ecce lintheũ in q̄
iaceo vndiqꝫ ꝯcurrentes ac
cipiunt. ⁊ in igneã ſartagi//
nẽ eternãqꝫ fixurã ꝓijciunt.
Hec velut vltimũ vale mox
vt priori atqꝫ his q̇ ad h̄ ſpe
ctaculũ horrendũ ꝯuenerãt
dixit. ſubtracta voce ⁊ refle
xa ceruice puniẽdum ſpũm
ꝯdemnatis ſpiritib tradi//
dit. Tantus ꝓ̄o terror oẽs ĩ
uaſit vt oẽs aufugerẽt. nec
aliq̇ in domo vbi mortui ca
dauer remãſerat remanere:
auderent. Facto mane miſe
rum cadauer ſepulture tra//
ditum ẽ. Poſt aliquot ãt di
es cũ ad vniuerſos circa po
ſitos hec tã terribilis fama
ꝑueniſſet rei veritatẽ ꝓbare
volẽtes tumulum aꝑuerũt

⁊ foſſaʒ illā quā in manu ad
huc viuētis pſbyteri gutta
ꝑnūcia dānatōis fecerat in
mortuo cadauere inuenerīt
ꝙ oīa ſicut beat⁹ Grego. dt.
nullo mō ꝓpter ſe ifelix pſbr
vidit cui nihil ipſa viſio cō
tulit. ſʒ q̄ʒta cautela ſacdota
le officiū āminiſtrāduʒ q̄ʒ re
uerent diuina myſteria ſint
tractāda. ſupna ſup eum di
ſpoſitio demrāuit

¶ Duo clerici vno corde in
trabāt monaſteriuʒ. ⁊ tā exē
plarit viuebant vt oēs eos
diligerent Poſt. xij. annos
vnus morit. Cui minor ait
Tecum ꝓ deo parētes ⁊ pa//
triā reliqui. ſolare ḡ meū ex
ilium tuo reditu: vt ſciā qd
meruimus oīa relinquētes
Faciā inq̄t o dimidium cor
dis mei deo ꝓpicio Tu āt di
lige mortuuʒ. qꝫ viuus te ef
ficaciter ſicut mrēm dilexi.
Moritur ḡ q̄ſi dulciter dor
miēs Et ecce die ſeptimo re
dit mortu⁹ iocunda ⁊ ſplen
dēte facie dicēs. Mi fr hen
rice ſicut audiuim⁹ ſic vidi
m⁹ in ciuitate dñi ꝟtutum.
Dudū iā centuplū recepi. ⁊
ecce vitā eternam poſſideo
Preferebat āt in dextera e⁹
eccliam aureā miri artificij
⁊ decoris. ſiniſtra ꝟo cordis
locū tegebat Ille ꝟo viuus
ſupra q̄ʒ dici pōt exhilarat⁹
ait. Cur mi dulcis fr gherar
de in manu tua ita reuerent
geris ecciam: q̄re etiam cor
tuū celes ſolita dilectōe edi
cito: Intrepid⁹ ait audi qꝫ
ꝯſolari te reuerſus ſum No
ſti qꝫ ecciam a meis mihi ſū
ptuoſe ꝓcuratam cum eius
honore ⁊ ꝯmodo amore ꝑfe
ctionis euāgelice ⁊ tiore pe
riculi qd ē in cura aīaꝝ reli
q̄. Quare ſup oēs reges ter
re ⁊ cunctas ſcli diuitias cū
beatis etnaliter exulto Cui
āt amore cor meū celo. qꝫ ip
ſum ꝑcioſo lapide tāti ſplē//
doris decorat. vt viſus tu⁹
mox ex illo ſecaret qd ꝯſecu
tus ſum a dño meo ieſu chri
ſto. qꝫ ei⁹ paſſionis ⁊ icarna
tionis bñficiū q̄tidie deuo
tus ruminari ſolebā Si me
diligis inq̄t tolle cito manū
libenter ꝓ hoc vidēdo vnuʒ
oclm expēdā. qd dixit ⁊ fecit
Cū āt nimis ardent ꝓ tāto
gaudio etiā altero ꝑuari de
ſiderabat ait illi btūs Mea
interuentione triceſima die
mihi iungeris ⁊ gaudiū no
ſtꝝ nemo tollet a nobis. In
terim dic fratribus: qꝫ mag
na eos ꝑmia manent nemo
tepeſcat. Frater vero ſic diſ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ponebat domui ſue id ē con
ſcīe vt nihil liberet niſi cibꝰ
aīe. Flentibꝰ aūt pre amore
fribꝰ eꝰ tricesima die iocūde
eiſdē valedixit atqꝫ migrauit.

¶ De qrto nouiſſimoꝝ qđ eſt regnuꝫ celoꝝ.

Quartū nouiſſimoꝝ
qđ valde ⁊ pcipue
dꝫ hoīes a pctis re-
trahere eſt glīa celeſtis. Si
hō ſe rfrenat ab homicidio
vel ꝯſimili oꝑe criminoſo:
ne ꝑdat tꝑalia. qntomagis
dꝫ ſe cohercere ab oī actu il-
licito ne amittat gaudia ſē-
piterna. Vn̄ Augꝰ. in li. cō
feſſionū. Et gaudiū qđ nō
datꝰ impijs: ſꝫ eis q̄ te colūt
qꝝ gaudium tu ipſe es. Et ğ
ſcribitꝰ pmo ad chorin. vi.
Iniq̄ regnū dei non poſſide
bunt. imo cū maxima ꝯfuſi
one repellentꝰ ab eodē. ſicut
goliardi ⁊ nebulones viliſſi
mi indignantꝰ repelli ſolent
ab imꝑatoris curia nec illic
ſedeāt cū regibꝰ ⁊ pncipibꝰ i
tam excellēti ⁊ ſolēni menſa
Dicit em̄ caſſiodorus ſuꝑ il
lud pſal. Expelle eos qm̄ ir
ritauerūt te dn̄e. Hic diſci-
mus q tm̄ vnuſquiſqꝫ repel
litꝰ q̄tum eius pctā cumulā

tur. q̄ꝫtitas em̄ dilecti menſu
ra ē crepudij. Nunq̄d ğ qui
libet pctā vitabit. ⁊ tq̄ꝫ mor
tiferꝝ celerius abhorrebit: q̄
per decce eſt e gaudiū ſe no-
uerit amiſſuꝝ. De hac āt in
comp̄henſibili glīa. ego pau
per ingenio q̄d loq̄ndo pfe-
rā? Si em̄ oculus non vidit
nec aures audiuit nec in cor
hoīs aſcēdit: q̄ pparauit de
us diligētibꝰ ſe. Sicut ſcri
bitꝰ pmo ad corin. ij. de illis
q̄ tunc referā. Certe q̄ſi bal
buciēdo ſicut cecus natꝰ di
ſputās de coloribꝰ non ꝯſi-
derās de ſenſu ꝓprio. ſꝫ mul
tiplici ſcripturaꝝ teſtimoni
o pauliſper inde dicā
¶ Eſt igitꝰ notādum. q quā
uis in regno dei ſunt valde
mlta: immo innumerabilia
eius felicitatē tangentia ⁊
glām pleniſſime atteſtantia
Ipſum tn̄ quo ad pn̄s ſpeci
aliter a tribꝰ ꝯmendatꝰ. Pri
mo a ſumma pulchritudīe:
ſiue claritate. Secūdo a bo
noꝝ oīm copioſitate. Ter-
cio a maxima leticia iugiter
durante in eternitate. Nam
ibi eſt immenſa pulchritu-
do ſiue claritas. bonoꝝ infi
nita copioſitas. ſummmu
gaudium ⁊ ſtabilis eterni-
tas. De quibus hic per or-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

dinem breuiter dicetur

¶ De pulchritudine regni celoꝝ

IN primis igit̃ regnū
dei commendatur a
ſumma pulchritudine ſiue
claritate. Nam vt dr̃ ſapie.
v. Ipſum dr̃ regnum deco//
ris. Hinc eſt quod pſalmi//
ſta dr̃:. Dn̄e dilexi decorem
domus tue. Unde Thobie
xiij. Beatus ero ſi fuerint r̄
liquie ſeminis mei ad vidē//
dam claritatē hieruſalem..
Porte eius ex ſaphiro ⁊ ſma
ragdo edificabunt̃ ⁊ ex lapi
de p̄cioſo. Dis circuit⁹ mu
roꝝ eius ex lapide candido
⁊ auro mundo omēs platee
eius ſternent̃. It̃ apoca. xxi
Ipſa ciuitas auꝝ munduz
ſimile vitro mundo funda//
mēta muri ciuitatis ſunt la
pide precioſo ornata. ⁊ duo
decim porte duodecim mar
garite ſunt ꝑ ſingulas. ⁊ ſin
gule porte erant ex ſingulis
margaritis. ⁊ platee ciuita
tis auꝝ mūdum tanq̄ vitꝝ
perlucidū: ⁊ templū non vi
di in ea. Dn̄s em̄ deus op̄s
templum eius eſt ⁊ agnus.
Et ciuitas non eget ſole ne
q̄z luna vt luceant in ea. Nā
claritas dei illuminabit eā
In lucerna eius eſt agnus ⁊
ambulabunt gētes in lumi
ne eius. Item apoca. Nox
vltra non erit ⁊ non egebūt
lumine lucerne neq̄z lumine
ſolis. qm̄ deus illuminabit
illos: ⁊ regnabunt in ſecula
ſeculoꝝ. Cum quo videtur
concordare illud Iſaye. xl.
Non erit tibi āplius ſol ad
lucendum per diē: nec ſplen
dor lune illuminabit te. ſed
erit tibi dn̄s in lucem ſempi
ternam. Ipſe em̄ eſt ſpecu//
luz ſine macula ⁊ candor lu
cis eterne. Sicut ſcribit̃ ſa
pientie. vij. ¶ Item ſplen//
dor glorie vt habet̃ ad He//
breos p̄mo. Nam ſplēdor
eius vt lux erit. Abacuc. iij
Ab hoc ſplendore omnes ſā
cti in regno celoꝝ recipiunt
lucem ⁊ fulgorem ſempiter
nū quo aſſidue felices letan
tur. Un̄ Iudicum. v. Qui
diligunt te ſicut ſol in hortu
ſuo ſplendet ita rutilent Et
ergo dr̃ Sapientie. iij. Ful
gebunt iuſti: ⁊ tanq̄ ſancti
illi in arundineto diſcurrēt
Mathei. xiij Fulgebunt iu
ſti ſicut ſol in regno patris
eorum. O q̄ glorioſum eſt
hoc regnum. ⁊ q̄ dilecta ta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

bernacula tua dñe ꝟtutum ꝙ̃ magnus decor. ꝙ̃ ingenſ ſplendor in ciuitate dñi. ꝗ̃ mira claritas. ⁊ ꝙ̃m ſumma amenitas in celeſti patria. Vñ Aug⁹. de libero arbi- trio ſic inq̇t. Tanta eſt pul chritudo iuſticie. tãta eſt io cunditas lucis etne: vt etiã ſi non liceret ãplius in ea de lectari ꝙ̃ vnius diei hora ꝑ pter hoc ſolũ innumerabi- les h⁹ vite dies pleni delici- is ⁊ affluẽtia bonoꝝ tpaliũ recte ⁊ merito deſpicerẽtur Non em̃ falſo aut ꝑuo affe ctu dcm̃ eſt. Q̇m̃ melior ẽ di es vna in atrijs tuis ſuꝑ mi lia. Quare idem Aug⁹ in li. de ciui. dei exclamãs ita dt O celeſtis hierl'm domus il luminoſa ad te ſuſpirat pe- regrinatio mea ⁊ poſſidz me in te q̄ fecit ⁊ me ⁊ te Vnde Bernardus in omelia terci a ſuꝑ miſſus eſt. O ꝙ̃ glori oſum ẽ regnum illud in q̄ re ges ꝯgregati ꝯuenerunt in vnum ad laudandum ſcꝫ ⁊ glorificandum eum q̄ ſuper oẽs eſt rex regum ⁊ dñs do- minãtium. de cuius ſplẽdi diſſima ꝯtemplatõne fulge bunt iuſti ſicut ſol in regno patris eoꝝ. Hinc ꝓpheta dt Adimplebis me leticia cuꝫ vultu tuo. Vñ iob. xiij Vi debit faciem ei⁹ in iubilati one. Hãc faciem oẽs inſpi cient q̄ dño fideliter ſeruie- runt in humilitate cordis. ⁊ laboribꝫ plurimis ac operi busꝟtuoſis Unde apoca. vltimo. Serui eius ſeruiẽt illi ⁊ videbunt faciem eius Et ideo dr Yſaie. xxxiij. Re gem in decore ſuo videbũt. O ꝙ̃ pium ⁊ ꝙ̃ gratum: ꝗ̃ ſuaue ꝙ̃ beatum erit tunc ie ſum videre his q̄ eum dile- xere Tunc certe exclamãdo dices illud abacuc. iij. Ego aũt in dño gaudebo: ⁊ exul tabo in deo ieſu meo. O q̄̃n tum gaudebunt q̄s gaudia ſumma replebunt. Quos il luſtrabit. quos ſꝑ glorifica bit. Viſio ſcã dei. ſplendor ꝙ ſue faciei

¶ De copioſitate omnium bonoꝝ regni celeſtis

Regnũ celeſte ꝯmẽde tur ſecundo a bonoꝝ omnium copioſita- te. Unde Auguſtinus in li bro de ciuitate dei ſic dicit. Q̇d deus ꝑpauit diligẽtibꝫ ſe. ſpe non attingitur. char

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

tate non ꝯphendit̄. deſide//
ria ⁊ vota trāſgredit̄. Acq̇//
ri p̄t: eſtimari non p̄t. Item
Bernar. Merces ſcōꝝ tam
magna ꝙ non p̄t menſurari
tam multa ꝙ non p̄t nume//
rari. tam copioſa: ꝙ non p̄t
eſtimari. De his ſupabun//
dātibꝫ bonis ⁊ diuitijs ipſi
us regni celeſtis ita ſcribit̄:
Deutro. viij. Dn̄s deus tu
us introducit te in terrā bo
nā terrā viuoꝝ aq̄ꝝqꝫ ⁊ fon//
tium. in cuius cāpis ⁊ mon
tibꝫ erumpent fluuioꝝ abyſ
ſi. Terraꝫ frumenti ordei ⁊
vineaꝝ in q̄ ficus mala gra
nata ⁊ oliueta naſcunt̄ terrā
olei ⁊ mellis. vbi abſqꝫ vlla
penuria comedes panē tuū
⁊ rerū oīm abundātia ꝑfrue
ris. Certe hec terra fertilis
copioſiſſime fluens lacte ac
dulcedine mellis. Hec ē ter
ra ad quā explorādam miſſi
ſunt filij dan ſicut ſcribitur
Judicū. xviij. Qui redeun
tes dixerunt. vidimus t̄raꝫ
valde opulentā ⁊ vberē: no
lite negligere. nolite ceſſare
eamus ⁊ poſſideamus eam
nullus erit labor Tradetqꝫ
dn̄s nobis locuꝫ in quo nul
lius rei ē penuria Nā oē qd̄
moleſtat ibi deeſt Auguſti.
Eterna btītudo ꝯſiſtit ī du

obꝫ ſcꝫ in neccāria abſentia ō
nis mali ⁊ neccāria pn̄tia oīſ
boni. Si em̄ q̄ris q̇d ibi eſt
Aliter non p̄t rn̄deri niſi q̇c
q̇d boni eſt. ⁊ quicq̇d mali ē
nuſquā eſt. Et ergo d̄t bea//
tus Grego. Nihil exterius
qd̄ ibi appetat̄. ⁊ nihil inte//
rius qd̄ ibi faſtidiat̄ Jō ſcri
bit̄ apoca. vltimo. : Nō eſu
rient neqꝫ ſitiēt āplius. ⁊ n̄
cadet ſup eos ſol: neqꝫ vlluſ
eſtus qm̄ agnus dei q̇ in me
dio throni ē reget eos: ⁊ de
ducet eos ad vite fontes aq̄
rum. Et ibidem on̄dit mihi
flumen aque vite. q̇ ſitit ve
niat. q̇ vult accipiat vite a//
quā gratis. : Qui āt biberit
ex hac aq̄ non ſitiet iteꝝ ſed
fiet in eo fons aque ſalientꝭ
in vitā eternā. vt habet̄ Joā
iiij. O q̄ꝫ felix patria. q̄ꝫ bea
ta terra vbi deꝰ erit oīa erit
oīa in oībꝫ ⁊ nullius rei ē pe
nuria ſeu aliq̇s defectꝰ Cer
te hec patria locus ē paſcue
celeſtis vbi nihil deerit. in q̄
fideles ſuos dn̄s reficiet ſu
auiter ac ꝑpetue collocabit
Vn̄ Ezechie. xxxiiij. Indu
cā eas in terrā ſuā ⁊ paſcam
eas in montibꝫ iſrahel. in ri
uis. in cunctis terre. in pa//
ſcuis vberrimis paſcā eas
⁊ in montibꝫ excelſis erun

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

paſcue eaꝝ. ibi requieſcent in
herbis virentibꝫ ⁊ in paſcu
is pinguibꝫ paſcent̄ ſup mō
tes iſrahel. Ipſi em̄ ſcī paſ-
cent̄ in cognitiōe ſumme ve
ritatꝭ. ⁊ illa erunt paſcua v-
berrima ſiue ingrediant̄ ad
ↄtemplādum diuinitatē: ſi
ue egrediāt̄ ad ↄſiderādum
humanitatē. vtrobiqꝫ inue
nient plenā ſocietatem Vn̄
Ioā. x. Ingredient̄ ⁊ egredi
ent̄ ⁊ paſcua inueniēt Item
paſcent̄ in delectatōe ⁊ frui
tione ſumme ſuauitatis. ⁊ il-
la erūt paſcua pinguia Vn̄
dr̄ in ps̄. Ex adipe frumēti
ſatiat te. Adeps h' frumēti
ē delectatio. ⁊ ſuauitas que
cauſat̄ ex amore dei. Hoc ḡ
amore ſicut adipe ⁊ pingue
dine repleat̄ aīa mea. Paſcē
tur etiaꝫ in et̄nitate ꝑpetue
ſecuritatis. ⁊ illa paſcua e-
runt virētia. nunqꝫ em̄ are-
ſcent ſꝫ ſꝑ vireſcent ⁊ in pul
chritudine ꝑpetua durabūt
Ecce q̄lis patria: ⁊ qꝫ bona
terra. vbi tam vberria pin-
guia ⁊ virētia erunt paſcua
btōꝝ. Hec ē vere terra viuen
tium in q̄ credimus tot ⁊ tā
ta videre bona dn̄i. Vn̄ dr̄
in ps̄. Replebimur in bōis
domus tue. ⁊ q̄ ſunt in illa
bona q̄bus ſcī replebuntur

niſi illa incomꝑhenſibil' glo
ria beatoꝝ. Nam vt dt̄ ber
nardus in ſermone de dedi
catione. Ad imaginē dei fa
cta eſt anima rōnalis. cete-
ris omībus occupari p̄t: re
pleri non p̄t. Capacitatem
em̄ dei quicq̄d deo minus ē
non implebit. Hac ineffa-
bili gloria non ſolum īplebi
mur: veꝝ etiam vſqꝫ ad ſum
mū inebriamur. Vn̄ Hie-
re. xxxij. Inebriabo ſacerdo
tum aīas cum pinguedine
hoc faciet in cena magna fi
delibus p̄ꝑata. Tunc em̄ ꝑ̄
cinget ſe ⁊ faciet illos diſcū
bere. ⁊ trāſiens miniſtrabit
illis ferculuꝫ ſue glorie: ⁊ vi
num mire ſuauitatis ⁊ leti-
cie eis exhibendo. Tunc di
cet̄ illud diſcumbētibꝫ Can
ticoꝝ. v. Comedite ⁊ bibite
amici ⁊ inebriamini chariſ
ſimi. Hinc ſcribit̄ Iſa. xxix.
Inebriamini ⁊ non in vino
Et vn̄ tunc inebriabuntur?
Certe a gaudio mł'tiplici: ⁊
gloria celeſti O deus eter
ne qꝫ dulciter ⁊ plene tunc fi
deles tui inebriabunt̄ ab v
bertate domus tue: ⁊ torrē
te voluptatis tue Qm̄ apd̄
te eſt fons vite: fons indefi-
ciens btītudinis ⁊ gl'e Vti
qꝫ hāc domum decet ſcitu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

do in longitudine dieꝝ. Ip
ſa ei eſt domus dn̄i diuitijs
referta: ꝛ ciuitas dei nr̄i oī
bꝰ bonis adimpleta. Qua-
ꝓpter ſcribit Iſa. xxxiij. O-
culi tui videbunt hieruſalē
opulentā ciuitatē. Huius
ciuitatis opulētia ſeu bono
rū maxima abundātia non
ſolū pꝫ ex p̄dictis. ſed etiaꝫ
ſpecialiter ex multitudine e
ius pacis in q̄ delectabunt
manſueti q̄ hereditabunt il
lam terrā ſupius exp̄ſſam.
Iſa. lv. In leticia egredieī-
ni ꝛ in pace deducemini. O
quāta ipſius hieruſalē abū
dantia pacis eius in ꝑpetu
um nunq̄ꝫ erit finis. Sicut
ſcribit Iſa. ix. Itē eiuſdem
xxxij. Sedebit pp̄ls meus ī
pulchritudine pacis. in tab
naculis fiducie. in req̄e epu
lēto Et ergo bene dꝛ thobie
xiij. Hierl'm ciuitas dei: be
ati oēs q̄ diligunt te ꝛ gau-
dent ſuꝑ pacem tuā. Naꝫ ſi
cut habet Ezechie. xiij. In
te vident ſcī viſiones pacis
ibi pax ſuꝑ oēm pacem: ibi
pax ſumma que exuꝑat oēꝫ
ſenſum: nec nō antecedit hu
manum ītellectum. Qui tā
te pacis voluerit eſſe parti-
ceps cuꝫ ſcīs in celis diſcat
nunc humiliter pati in tris

Nā vt ſcribit in Aurora ad
tam p̄claram regem patien
do ꝑuenit. Nec niſi ꝑ penā
ſapiens hac luce potitur

De maxima ꝛ ſtabili leti
cia regni celeſtis

Poſtremo regnū dei cō
mendat a maxima leticia iu
giter durāte in eternitate Vn̄
Grego. in omelia. Que lin
gua dicere vel q̄s intellectꝰ
caꝑe ſufficit illa ſuꝑne ciui-
tatis q̄nta ſint gaudia ange
loꝝ choris intereſſe cū btīſ-
ſimis ſpiritibꝫ gl'e ꝯditoris
aſſiſtere. pn̄tem dei vultum
cernere. incircumſcꝑtum lu
men videre. nullo mortis me
tu affici incorruptionis ꝑ-
petuitate letari. Certe hec ē
ciuitas dei nr̄i hierl'm vrbs
btā hieruſalem que vt ciui-
tas edificatur. O ciuitas ci
uitatum: in qua ſunt tanta
gaudia ꝛ leticie btōꝝ. Iſa.
vltimo. Letamini cū hieru
ſalem: ꝛ exultate in ea ōnes
qui diligitis eam. gaudete
cum ea gaudio vniuerſi qui
lugebatis ſuper eam ꝛ fugi
ebatis ꝛ repleamini ab vbere
ꝯſolationis eiꝰ a vt mulge

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

atis ⁊ ꝺlicijs affluatis ab ō
nimoda gl'a e⁹. De immēſa
huius ciuitatis gl'a ſic dicit
Aug⁹ in li. de ci. dei. Quan
ta erit illa felicitas vbi nul/
lū erit malū. nullum latebit
bonū vacabit dei laudibꝫ q̇
erit oīa in oībꝫ. Iſaie. lxiij.
Oculus non vidit de⁹ abs
te que p̄paſti expectātibꝫ te.
q̄ ſcis donaturus es in ma/
xima leticia ꝑpetua poſſidē
da. Et eiuſdem. xxxv. Ue/
nient in ſyon cū laude ⁊ leti
cia ſempit̄na ſuꝑ capita eo
rum. Hinc eſt ꝙ p̄s ꝺt. No
uit dn̄s dies immaculatoꝝ
⁊ hereditas eoꝝ in eternum
erit Uere ſicut ſcribit Tho
bie. xiij. Magnus es dn̄e ī
eternū ⁊ in oīa ſecula regnū
tuum. Aug⁹ in li. de ci. dei.
Uacabimus ⁊ videbimus
amabimus ⁊ laudabimus
ecce q̇d erit in fine ſine fine.
Nam q̇s noſter alius erit fi
nis: niſi ꝑuenire ad regnuꝫ
cuius nullus erit finis. Ue
riſſime regnū tuum dn̄e re/
gnum oīm ſcl'orū: ⁊ dn̄atio
tua in oī generatione ⁊ gn̄a
tionem. Et ideo ſcribit tho
bie. xiij. Benedictus dn̄s q̇
exaltauit hieruſalē vt ſit re/
gnū eius in ſcl'a ſcl'oꝝ ſuꝑ eā
O q̄ꝫ gl'oſum eſt hoc regnuꝫ
in q̇ cum chriſto gaudent ō
nes ſci. amictiqꝫ ſtolis albiſ
ſequunt agnum q̇cūqꝫ ierit
De quo regno ꝺt beat⁹ Au.
in li. de ꝯflictu vicioꝝ ⁊ vir
tutuꝫ. Recedat amoꝛ pn̄tis
ſeculi in q̇ nullus ita naſcit
vt non moriat. ⁊ ſuccedat a
moꝛ futuri ſeculi in quo om
nes viuificant vt non moꝛi
ant deinceps. vbi nulla ad
uerſitas turbat. nulla neci/
tas anguſtat. nl'la moleſtia
inq̇etat. ſꝫ pennis leticia ibi
regnat. Hinc eſt ꝙ ꝺꝛ in p̄s
Iuſti epulent ⁊ exultent in
ꝯſpectu dei: ⁊ delectētur in
leticia. Itē Iſa. xxxv. Gau/
dium ⁊ leticiā obtinebunt ⁊
fugient doloꝛ ⁊ gemit⁹ Itē
apoca. xxi. Abſterget deus
oēm lachꝛymā ab oculis ſā
ctoꝝ. ⁊ moꝛs vltra non erit
neqꝫ luctus neqꝫ clamoꝛ ne
qꝫ doloꝛ erit vltra. qm̄ ꝓma
abierunt. Itē Iſa. xxv. Au
fert deus oēm lachꝛymā ab
oī facie. ⁊ obpꝛobꝛium ꝑpl'i
ſui auferret de vniuerſa t̄ra
Et dicent in illa die. Ecce
deus nr̄ expectauimus euꝫ.
exultabimus ⁊ letabimur ī
ſalutari eius. O q̄ꝫta leticia
qn̄ non ſolum in aīa ſꝫ etiaꝫ
in coꝛpoꝛe fuerit gloꝛiādus
Iſa. lxi.. In terra ſua dupli

cia poſſidebunt. Et. puerbi
oꝝ. vltimo. Oēs domeſtici
e⁹ amicti ſunt duplicibꝫ. id
ē duabꝫ ſtolis q̄ꝝ vnā ſcꝫ aīe
iam poſſidēt. ⁊ reliq̄ꝫ. ſ. cor/
poꝛꝭ expectāt accepturi Itē
qm̄ nō ſoluꝫ erit eis gaudiū
de bonis opibꝫ ꝓꝛijs: ſꝫ eti
am de meritis ſingulis oīm
btōꝝ. Vñ dr̄ dñs hiere. xxx
ij. Habitare eos faciam ꝯfi
dēter: ⁊ erunt mihi in ꝑpl'm
⁊ ero eis in deum ⁊ dabo eis
coꝛ vnū. non vnitate ſubſtā
tie: ſꝫ vinculo charitatꝭ Ec
ce chariſſime ſi aīa martyꝛiſ
ꝯfeſſoꝛis vel ꝟginis ⁊ aīma
tua tunc erunt vna. ꝯſeq̄ns
videt̄ qꝫ illoꝝ gaudiū etiam
erit ⁊ tuū Simile eſt de aīa
apl'i vel cuiuſlibet alterius
ſci. Hinc grego. dr̄. Tanta
eſt vis charitatis. oīa ſoci/
at vt bonum qđ q̇s in ſe nō
ſuſcipit: in alio gaudeat ac
cepiſſe. Certe illud admirā
dum ⁊ multiplex gaudiū in
coꝛ hoīs non aſcēdit. Et ḡ q̇
libet totus ipſum gaudiuꝫ
introibit. ⁊ ſic gaudiū ſuuꝫ
plenū erit Nam int⁹ ⁊ extra
ſubtus ⁊ ſupꝛa. īmo circum
q̄ qꝫ mirabiliter gaudebit. i
tus de puritate cōſcie. extra
de coꝛꝑis glificatione. ſub/
tus de celo ⁊ aliaꝝ creatura
rum pulchritudine ⁊ inno/
catione. ſupꝛa de dei viſiōe
⁊ circūcirca de angeloꝝ ⁊ ō
nium ſcōꝝ iocunditate ⁊. de
lectabili aſſociatōne. Vere
vere vere nemo pt̄ cogitare
q̄ꝫtum erit exultare tunc ī ce
lis hītare ⁊ cum āgelis reḡ/
re. Et ḡ bene dr̄ Mat. xxv.
Intra in gaudium dn̄i tui. ī
tra in hoſpitiū gaudij. nam
non poterit intrare coꝛ tuuꝫ
de immēſitate gaudioꝝ cele
ſtiū. Sic dr̄ beatus Ber. ī
li. meditationuꝫ ſuaꝝ. Ibi
totuꝫ leticia. totū exultatio
poſſidet. hoīeſqꝫ angelis ſo
ciati ſine vlla carnis īfirmi
tate imꝑpetuū manebūt. io
cunditas infinita. btītudo
ſempiterna. in q̄ q̇ ſemel ſu
ſcipit̄: ſꝑ tenetur ibi req̇es a
laboꝛibꝫ. pax ab hoſtibꝫ. a/
menitas de nouitate. ſecuri
tas de eternitate. dulcedo ⁊
ſuauitas de dei viſione. Et
q̇s illic hītare vehement̄ nō
deſiderat. ⁊ ꝓpter pacē ⁊ ꝓpt
amenitatē ⁊ ꝓpter eternitatē
⁊ ꝓpter dei viſionē. Ita dr̄ a
libi adhuc idē bernard⁹ Tā
ta eſt iocunditas ⁊ ſuauitaſ
illius patrie celeſtis qꝫ ſi nō
liceret ibi eſſe niſi ꝑ vni⁹ ho
re ſpacium oēs dies h⁹ vite
pleni delicijs merito ꝯtēne

renť. Cui ꝯpata oīs aliūde
ſuauitas dolorē. oīs iocun
ditas meror. oē dulce ama/
rum. oē decoꝝ fedū. ꝛ oē ali
ud quicq̇d delectare poſſet
moleſtū: cum dei bonitas ī
infinitū excedat oēm aliam
bonitatē. O bone deus: q̇d
mihi eſt in celo. ꝛ a te q̇d vo
lui ſuꝑ terrā. cum hec oīa ſiꝫ
deſiderabilia ſuꝑ auꝝ ꝛ lapi
dem p̄cioſum multū: ꝛ dul
ciora ſuꝑ mel ꝛ fauū. O q̇d
dicemus de hac patria. q̇d
de hieruſalē vrbe tam btā.
Per hos em̄ viros ſicut ſcri
biť Thobie. xiij. Inceſſanť
iocunde ꝛ dulciter cantatur
all'a. Vn̄ Iſa. li. Gaudiū ꝛ
leticia inuenieť in ea. grāꝝ/
actio. ꝛ vox laudis in tēplo
eius oēs dicent gl'am. Et ve
re merito vox exultationis
ꝛ ſalutis reſonet in taberna
culis iuſtoꝝ. Nam in ciui/
tate dn̄i ibi ſonāt iugiter or
gana ſcōꝝ q̇ tribulationū ꝛ
penaꝝ laboꝝqꝫ ꝛ oīm miſe/
riaꝝ penitus iam obliti per
fruunť ꝛ iubilo celeſti. O q̄ꝫ
letabunde. q̄ꝫ ſuauiter ꝛ pre
clare tunc canet in D la ſol.
q̇ in gama vt fleuit ꝛ are.
De hac ciuitate loquiť ad/
huc Bernar. in li. de medi/
tationibꝰ. O ciuitas celeſt̄

mā̄ſio ſecura. patria totum
ꝯtinēs qđ delectat. ibi inco
le quietis ꝑpl's ſine murmu
re. q̄ꝫ glorioſa dicta ſunt de
te ciuitas dei. ſicut letā̄t iuꝫ
oīm habitatio eſt in te. Ibi
Pax. pietas. boītas. lux. v̄
tus. ſplēdor. honeſtas. Glo
ria. laus. requies. amor: ꝛ
concordia dulcis. Gaudiū
leticia. dulcedo. vita peren
nis De hac āt perenni vi
ta certi erunt ꝛ ſecuri q̄ nun
q̄ꝫ imꝑꝑetuum erit amitten
da. Iſaie. xxxij. Securitas
erit vſqꝫ in ſempiternū. Itē
Ezechi. xxxiiij. Habitabūt
confidenter abſqꝫ vllo tīore
Et Prouer. p̄. Qui me au/
dierit abſqꝫ terrore req̇eſcet
ꝛ abundantia ꝑfrueť malo
rum timore ſublato Unde
Augꝰ. Beatitudinem oīm
bonorū celeſtiū ꝑficit ſecuri
tas eterna: q̇ ſi ſola deeſſet
oīa bona celeſtia q̄ꝫtumcun
qꝫ dulcia vaneſcerent ꝛ vile
ſcerent ex timore amittendi
Et ergo aſſecurādo dt dn̄s
Ioan. viij. Gaudium vr̄m
nemo tollet a vobis. O do
mus dei. ciuitas regis ma/
gni q̄ꝫ innumerabilia quaꝫ
grādia ꝛ eternalia ſunt cun
cta tua gaudia. q̄ꝫ multe tue
leticie. q̄ꝫ felices tui incole

Uere vere beati q̄ hĩtant ĩ
domo tua dñe: nam in ſecu
la ſcloꝝ laudabunt te Quiſ
eñi ignorat compos mentiſ
ſue. ꝙ cet⁹ in excelſis te lau⸗
dat celicus oĩs. Huius ãt
leticie ſeu celeſtis gl'e ꝑpetu
itas indeficiens ex hoc ꝑpẽ
ditur qꝛ oliue ꝯꝑatur. Uñ
Ozee. xiiij Erit q̄ſi oliua glo
ria eius. Oliua eñi indefici
enter tam in hyeme q̄ꝫ ĩ eſta
te ſꝑ vireſcit. Et ideo inde⸗
fectibilẽ eternã iſtius gl'ie ꝑ
manentiã deſignat. q̄ ex di⸗
uturnitate nõ deficit: ſꝫ ma
gis innouat̃. ¶ De hac eter
na gl'a ſic dĩt Chriſoſtimus
in li. de repatõne lapſi Que
erit voluptas que leticia eſt
cum chriſto cum aĩa ad pro
priã gñoſitatem regreſſa cũ
fiducia iam ceperit dñm ſu
um videre.: Explicari non
poteſt illius leticie magni⸗
tudo. Non eñi ſolum ꝓ his
exultat: quibus perfruitur
tunc in preſenti. Sed mul
to magis ꝓ eo gaudet · ꝙ bo
noꝝ ſuoꝝ ſcit nullum finem
futurum. Et quis erit par⸗
ticeps tante glorie ſine fine
permanſure: Certe gloria
hec eſt omnibus ſanctis ſuis
Nam ſancti exultabunt in
gl'a: letabuntur in cubilib⁹
ſuis. Unde q̄ chriſti veſti⸗
gia ſecuti fuerunt in terris.
cum ipſo regnabunt in gl'ia
⁊ honore coronati eternalit̃
in celis. O dilecte mi q̄ꝫ in⸗
effabiliter tunc gaudebis ſi
ad illa gaudia in eterna gl'a
fueris tranſlatus. Tũc vti
q̄ꝫ dices exclamando illud
Iſaie. lxi. Gaudens gaude
bo in domino: ⁊ exultabit a
nima mea in deo meo. qꝛ in
duit me veſtimẽtis ſalutis.
Ueriſſime ſicut ſcribit̃ iob
xxij. Tunc ſuper omnipotẽ
tem delicijs affflues. ⁊ eleua
bis ad deum faciem tuam:
⁊ in vijs tuis lumen ſplẽde
bit. De quo habetur Eccle
ſiaſtici. xi. Dulce lumẽ ⁊ de
lectabile eſt videre ſolem id
ẽ chriſtum. quem cognoſce
re ⁊ intueri excellit oẽ gau⸗
diũ huius mundi. Nec mi
rum quia eius viſio ⁊ noti⸗
cia eſt ſanctorum gloria ⁊ vi
ta ſempiterna. Unde Joan
nis. xvij. Hec eſt vita eter⸗
na vt cognoſcant te ſolũ de
um verum: ⁊ quem miſiſti
ieſum chriſtum. Qui ad co
gnitõnem hanc peruenerit
ipſum deum facie ad facieꝫ
videbit: ⁊ cognoſcet eum ſi
cuti eſt ſm eſſe diuinum qđ
erit gaudium excellentiſſi⸗

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

mum: fons ⁊ origo omniuꝫ
gaudioꝝ. Hinc ē ꝙ bernar.
đt in ſermone. Reuera illđ
eſt veꝝ ⁊ ſummū gaudiū qđ
non de creatura: ſꝫ de crea-
tore cōcipitur qđ vtiqꝫ fiet
qñ tibi faciem ſuā oñderit.
Et ergo ꝓpheta exoptando
đt: Faciam tuā dñe reqraꝫ
Faciem inqꝫ gratioſam oī-
bꝰ gaudijs plenā. Heu mi
hi qꝛ incolatus meus ꝓlon
gatus ē. quādiu carebo tanto
bono ⁊ vſquequo ſic ſubtra
hor a deo ſaluatore meo: Fu
erūt mihi lachrẏme mee pa
nes die ac nocte dum đr mi
hi q̄tidie vbi eſt deus tuus?
Qñ videbo ⁊ appebo añ fa
ciem dei mei q letificat me i
gaudio cum vultu tuo Ve
re hec viſio: q̄ deus facie ad
faciem videt̄ terciū celum ē
Et ſi dici p̄t ꝑadyſus eſt cen
tuꝫ milliū ꝑadyſoꝝ. Ubi ex
fonte limpidiſſimo: ⁊ ex aq̄
viua ſic vita labit̄ btā. Hic
eſt qđ ſcribit̄ Iſa. lx. Tunc
videbis (ſupple facieꝫ dei) ⁊
afflues delicijs ⁊ gaudijs ſē
piternis: ⁊ mirabit̄ ⁊ dilata
bit̄ cor tuum. O q̄ꝫ bonꝰ iſrl̄
deus his q recto ſunt corde
q tot ⁊ tanta gaudia ipſis q̄
ſi gratis vult ꝯferre. O ami
ce p̄dilecte. Illa libens au-
dis ⁊ ad hec pia gaudia gau
des. Non tñ ignores ꝑ ma
gnos iſta labores. Scis ac
q̄ri nec fortuitu repiri. Uñ
grego. in omelia. Delectat
mētem magnitudo p̄mioꝝ
ſꝫ non deterreat certamē la-
boꝝ. Ad mag̃ em̄ p̄mia ꝑue
niri nō p̄t: niſi ꝑ magnos la
bores. Uñ paulus egregiꝰ
p̄dicator đt Non coronabi
tur niſi q legitime certaue-
rit. Unuſquiſqꝫ em̄ ꝓpriam
mercedē accipiet: ſc̄m ſuū la
borē. Sed pleriqꝫ ſunt qui
nolētes bñ viuere. tñ deſide
rant bñ mori. Sciunt ei ꝙ
p̄cioſa ē in ꝯſpcū dm̄i mors
ſcōꝝ eius.: Etiā cognoſcūt
ꝙ cum dederit dilectis ſuis
ſomnū. ecce hereditas dm̄.
⁊c̄: Siſr ⁊ ipſi ſciunt ꝙ bea
ti q in dño moriunt̄ volunt
eſſe ꝑticipes cum eis: q̄bus
dñs dixit. Uos eſtis q per-
māſiſtis mecū in tētatioibꝫ
⁊ tribulationibꝫ. Uolūt re
gnare cuꝫ chriſto: ſꝫ nolunt
ſecū pati. Talis erat balaā
ariolus q ꝯſiderās caſtra fi
lioꝝ iſrahel. ⁊ intelligens et
ne btītudinis ꝓmiſſionē eiſ
a dño factā: dicebat. Mori
at̄ aīa mea morte iuſtoꝝ ⁊ fi
ant ⁊ nouiſſima mea horuꝫ
ſilia. Finē eoꝝ appetēs glo-

glo͛ſum: ſʒ labores abhorre
bat q̇bꝰ gl̕a merebat᷑. O bo
ne ieſu volumus tibi oēs cō
regnare: nolumus āt ꝯpati
ꝛ tecum laborare. Tu elegi
ſti paupertates ꝛ miſerias.
nos ꝟo voluptates ꝛ delici
as Tu qđ carni aſꝑius. noſ
āt qđ ꝯmodoſius. Uñ ber.
Naſcit᷑ dei filius in cuiꝰ ar//
bitrio erat qđcunqꝫ vellet e
ligere. tꝑs elegit qđ carni ē
moleſtius. ꝑ̄ſertim paruulo
ꝛ pauperis mr̄is filio. q̄ vix
pannos hr̄ēt ad inuoluēdū.
ꝑ̄ſepe ad reclinādum. ꝛ cuʒ
tāta eſſet nccītas nullam au
dio fieri pelliū mentionem.
Chriſtus itaqꝫ q̇ non fallit᷑
elegit qđ carni moleſtius ē
id igit᷑ melius. id vtiliꝰ. ꝛ id
potius ē eligēdū. Et q̇ſquiſ
aliud ſuaſerit vel docuerit:
ab eo tanq̄ꝫ a ſeductore ē ca
uēdum. Ipſe etenī frēs ē ꝓ//
miſſus olim ꝑ Iſiam ꝓphe//
tā Paruulus ſciēs reprobа
re malū ꝛ eligere bonū Ma
lū igit᷑ voluptas corꝑis: bo
nū vero afflictio eiuſdem ē.
ſiq̇dem ꝛ hāc elegit ꝛ illaʒ re
probauit puer ſapiens ꝟbū
ſcīn Hec oīa bernardꝰ. O
dilecte puer tu ab inicio ele
giſti afflictiones corꝑales ꝛ
patiēdo voluiſti intrare glo
riā tibi ꝓꝑriā. ſed nos in deli
cijs viuendo volumus ītra
re gl̕am alienaʒ. O q̄ꝫ ſtulti
ſumus ꝛ tardi corde ad cre//
dēduʒ. volumus hꝭ gaudere
cum ſcl̕o: ꝛ poſtea regr̄e cuʒ
chriſto. Dn̄s nudus ingre//
dit᷑: ſeruus ſuperfluitate ve
ſtiū auri ꝛ gemmaꝝ onuſtꝰ
introibit. Ille ieiunus. iſte
crapula ꝛ luxuria plenꝰ ille
in cruce ꝓ iſto moriēs. iſte ꝓ
illo in lecto delicate dormi//
ens Quod dn̄s non fecit. fa
ciet hoc ſuus: certe non. nec
etiā videt᷑ ꝯſonum rōni. Au
di q̇d loquit᷑ poeta. In cru//
ce ſudauit dn̄s: ſuus ne req̇
eſcet. Tolle tuam: tulit ipſe
ſuā guſtauit acetū. Fac idē
non maior erit reuerētia ſer
ui. q̄ꝫ dn̄i. Si vis eſſe ſuus
ſecutor oʒ tormēta tormen
tis ſeq̇ non itur ad aſtra de//
licijs: Ideo mortē quā ſolue
re debes nature ꝑſolue deo.
moriaris ī illo. Rumpe mo
ras igit᷑ impone ſilētia car//
ni. Delicias ſuſpēde tuas ꝛ
curras ad arma. Prompta
manus plāgaſqꝫ moras di//
lata voluptas. Nā ſicut đt
Hiero. in ep̄l̕a ad iulianuʒ
Difficile immo impoſſibile
ē vt ꝛ p̄ntibꝰ q̇s fruat᷑ bonis
ꝛ futuris vt hic ventrē ꝛ ibi

mētem repleat. ⁊ de delicijs
ad delicias trāſeat ⁊ in vtro
qȝ ſclo pͥmus ſit ⁊ in terra et
in celo appareat glo̾ſus. Jtē
dt idem in alio loco Jmpoſ
ſibile ē delicijs affluere ⁊ cri
ſtum ſeqͥ. natura denegat vt
cōtraria miſceant̄. Nō poſ
ſumus deo ſeruire ⁊ māmo
ne. aut ego fallor aut ipſi in
fine decipient̄ q̇ mihi mō n̄
credunt. credēt cum diuitię
ſue trāſierunt in egeſtatem.
Diues ępulabat̄ q̄tidie ſplē
dide. hic indutus purpura
⁊ biſſo ſȝ mortuus: qđ moy
ſi noluit credere. poſtea ī tor
mētis poſitus ſenſit. Jſtud
etiā innuere videt̄ beat⁹ b⁹.
in colloq̇o. Simonis petri
⁊ ieſu vbi taliter inq̇t. Abra
hā ait diuiti epuloni. Tu re
cepiſti bona in vita tua ⁊ la
zarus ſilr̄ mala. nunc āt ꝯſo
lat̄: tu vero cruciaris. Quid
dicemus ad hec? Si talis ē
finis ⁊ tale iudicium vbi ex
trema gaudij luct⁹ occupat
Nunq̇d pferenda ſunt in h̄
ſclo mala bonis? quippe nec
illa vera bona. ſȝ iſta v̄a po
tius ſalomonis ſn̄ia. Meli
us ē ire ad domū luctus: q̄ȝ
ad domū ꝯuiuij. Ceterūȝ ſi
ſic cruciādi ſunt q̇ in vita ſu
a bona receperunt: ⁊ hn̄tibꝫ

conſolatiōem pn̄tem ve ipo
ſitū eſt ſempiternuȝ. quiſnā
eoꝝ poterit eſſe finis ſi ſcdȝ
multitudinē cōſolationū ſu
aꝝ dolores apphenderint a
nimas miſeroꝝ? Conſeq̄ns
em̄ videt̄ vt bona oīa ⁊ oēm
ſeculi huius recipientis cō
ſolatōem nihilominus vni
uerſum ve ⁊ vniuerſi mane
ant cruciatus. At vero illud
eque ⁊ eadē abrahe ſn̄ia cō-
ijciendum videt̄. Omnes q̇
ꝯtrario dicto ſpū vite pn̄tiſ
oīa bona reſpuunt: ⁊ mala
eligunt oīa bona dm̄ ⁊ oēm
habituros ꝯſolatiōeȝ. Hec
oīa Bernardus vbi ſupra.
Rennuat ergo ꝯſolari aīma
tua in hoc mundo in hac la
chrymaruȝ valle. in terra la
boris ⁊ miſerie. Nā ve oībꝫ
q̇ hic recipiunt ꝯſolationeȝ
ſuā: Contemne tranſitoria
fugeqȝ dlicias ⁊ gaudia mū
dana. Tibi eī abſit gl̾iari ni
ſi in cruce dm̄ nrī ieſu chri-
ſti. Vn̄ petrus bleſenſis: ſu
p Job ad regē anglie ita dt.
Putaſne aliq̇s in pn̄ti vita
gaudeat ⁊ in futura? ſi tamē
gaudiū debeat dici qđ tur-
bat̄ aſſidue ⁊ reſpergit̄ ama
ritudine pn̄ti. nimis delica
tus es. ſi vtrāqȝ pſumis vti
ſclo ⁊ frui chriſto pn̄tis mū

di delicias cape. ⁊ nihilomi
nus celeſtis gl'e diuitias ob
tinere. Audi q̄d dcm̄ ſit illi
diuiti in euāgelio q̄ crucia//
bat in flamma. ⁊ lingue ar//
dentis refrigerium poſtula
bat. Fili recordare q: recepi
ſti bona in vita tua ⁊ lazar⁹
ſil'r mala. hic igit ꝯſolat. tu
vero cruciaris. O q̄z diffic'le
p̄mium merito poſſum⁹ re
putare inſanos ſciſſimos re
ges ac ꝓphetas. ap'los. mar
tyres. ꝯfeſſores. teneres ac
delicatas ꝟgines. q̄ oēs ſpre
tis diuitijs ac ꝯculcatis de
licijs huius mundi ſeipſos
pro chriſto tribulationib⁊ ⁊
morti obtulerunt. ſi gl'am ⁊
honorē quam adepti ſunt ī
anguſtia ⁊ dolore potuiſſēt
in voluptatib⁊ ⁊ delicijs ob
tinuiſſe. Hec ille petr⁹ ble//
ſenſis. Uere fr̄ vere quicq̄d
dicat firmiter hec tene q: ce//
lum non aliter ſcandes niſi
q̄d docuere ap'li teneas ore
morib⁊ ⁊ fide: Et q̄d docue
runt illi: Nonne ſobrie ⁊ iu
ſte viuere: humilitatē ⁊ pati
entiam. charitatē ⁊ ꝯſtanti
am. ac ceteras ꝟtutes totis
virib⁊ obtinere. mūdū ⁊ q̄
mundi ſunt deſpicere. diui
tias ⁊ delicias fugere. peni
tentiā agere. in tribulationi
b⁊ ⁊ miſerijs letari ⁊ gaudere.
Tu q̄z facil'e ⁊ viues. eſto
q̄z forti aīo in oīb⁊ laborib⁹
anguſtijs ⁊ penis. In primo
ei eſt q: a dn̄o cureris. labo//
ra fortit' ſicut bonus miles
chriſti. ⁊ ne cogites intra te
metipſum aliqn̄ ſic dicens.
Multus ⁊ īmenſus ē labor
me⁹. ego āt ſum minim⁹ ⁊ ī
firm⁹ valde nec valeo ī hoc
ꝓpoſito finaliter ꝑſeuerare.
Audi verba Hieronymi in
ep'la ſic dicentis. Null⁹ la//
bor durus. nullum tp̄s lon
gū videri debet quo eterni//
tatis gl'a acq̄ritur. Iōn chri
ſoſtomus ſup matheū. Si
q̄s iam laborioſam exiſtiat
ſue deſidie eſt accuſator. Si
cū minaces pelagi fluctus
nautis. ſi tempeſtates atq̄
hyems agricolis. ſi vulne//
ra cedeſq̄ militib⁊. ſi grauiſ
ſimi ictus plageq̄ pugilib⁊
leues vident ⁊ tolerabiles
propter ſpem tp̄alium ⁊ pre
tereuntium cōmodoꝝ. mul
tomagis cum celum prepa
tur in premium. nihil ex pre
ſentibus aſperitatibus de//
beat ſentire. ac maxīe labo//
res mitigat in benignū ve
nire finem.: Ne aſpicias q:
via eſt aſpera: ſ; quo ducit.
⁊ aliam quia lata eſt. ſ; vbi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

deſinit. Certe iam video ꝙ
dormiẽtibꝫ non ꝑuenit reg
nũ dei: nec ocio vel deſidia
torpẽtibꝫ btitudo eternitatꝭ
ingerit. Vñ dt leo papa in
ſermone. ſꝫ ſicut ſcribit ma
thei. xi. Regnum celoꝝ vim
patitur ⁊ violẽti capiunt illd.
Vñ qdam. De regno celi ñ
credit mẽte fideli. Inſipiẽs
⁊ hebes ſꝫ tu bñ credere dẽs
Chriſto dicẽti rapiunt illd
violẽti. Scilicet auſteri ſe
caſtigãdo ſeueri Mollia ſꝑ
nentes ⁊ carni vim faciẽtes
¶ Itꝫ ſuꝑ hoc dt alius poe
ta. Aſperit victus. aſper la
bor. aſꝑ amictus Aſꝑa cun
cta tibi ſi vis ſuꝑ ethera ſcri
bi. Ecce iã pꝫ manifeſte ꝙ ſi
cut ſcribit Actuũ. xiiij. Per
multas tribulationes opor
tet nos intrare regnũ celoꝝ.
O qꝫ bene attendebat hoc be
atus Aug⁹. ꝙ non niſi tor//
mentis itur ad aſtra dei. vñ
dt. O aĩma mea ſi quotidie
opꝫ nos tormenta ꝑferre: ſi
ipſam iehennã longo tꝑe to
lerare: vt chriſtuꝫ in ſua gl'a
videre poſſemus ⁊ ſcĩs eiuſ
ſociari. Nonne gͤ modo di//
gnũ eſt pati oẽ triſte: vt tan
ti boni tantecꝫ gl'e ꝑticipes
habeamur. Inſidientur gͤ d
mones: parent ſuas tẽtatio
nes. frangãt corpus ieiunia
ꝑmant veſtimenta cilicina.
labores gͣuent. vigilie excic
cent. inclamet me. iſte inqͣe
tet me ille l' ille. frigus ꝯtra
hat. calor adurat. caput do
leat. pectus areat. infletur ſto
machus. palleſcat vult⁹. in
firmetur hõ totus. deficiat in
dolore vita mea: ⁊ aĩa in ge
mitibꝫ. Ingrediatur putredo
in oſſibꝫ meis. ſubter me ſca
teat vt reqͤeſcaꝫ in die tribu
lationis. ⁊ aſcendã ad ꝑpl'm
accinctum nr̃m. Itꝫ Petr⁹
bleſenſis. Fatiſcãt membra
mea vigilijs: extenuentur ieiu
nijs. labore frangantur. lique
ſcãt in lachrymis oculi. im
mo ſi totũ cerebꝝ ⁊ medulle
corꝑis in fletuꝫ effluãt. non
ſunt tñ condigne paſſiones
huius tꝑis ad futuraꝫ gl'aꝫ
q̃ reuelabitur in nobis.
O ſi ſciret homo qͦd ⁊ ipſe ⁊
quid deus eſſet: mille pati
mortes crederet eſſe nihil.
Ecce q̃ ⁊ qꝫta ſunt hilariter
ꝑ deo ſuſtinenda. libenter gͤ
ſuſtine ⁊ gaudenter patiare
Exemplum accipe in latro
nibꝫ ⁊ maleficis ad mortem
diiudicatis q̇ gauderẽt ſi ꝑ
abſcidẽda auricula poſſent
euadere morteꝫ anime. ⁊ ac
quirere gloriam eternalẽ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Vñ Ecci. vi. Exiguũ labo
ris ecce pñie paruitas ꝛ ci-
to edes de gñationibꝰ illius
videlicet de fructibꝰ glie qui
gñantur ex labore pñie. Jtẞ
Sapie. iij. In paucis vexa
ti ecce laboris exiguitas. in
multis bñ diſponent. Ecce
mag̃ remuneratio ꝛ p̄miuȝ
q̃ exinde ſequunt. Vñ btũs
effrem. Si inq̃t modicus ẽ
labor inſtitutionis nrẽ frẽs
chariſſimi ꝛ mag̃ eſt req̃es:
parui tp̄is afflictio. ſȝ retri-
butio eius. videlicet delitie
paradyſi ꝛ exultatio ꝛ leti-
cia in ſcl'm ſcl'i ꝑmanebunt.
Ideo dt ſapiens Ecci. vlti.
Videte oculis vr̃is q2 mo-
dicũ laboraui. ꝛ inueni mi
hi multã req̃em. Et ſic cla-
re pȝ ꝙ breuis ẽ iſte labor: ꝛ
p̄mia multa laborꝝ. Fac g̃li
benter atq3 voluntarie im-
mortalis futurus ꝓ vita ꝑ-
petue duratura q̃ gratanter
faceret hõ moriturus ꝓ tp̄a
li vita ad modicũ differẽda
Et ergo finaliter ꝯcludẽdo
pȝ aliq̃liter ex ſupius allega
tis ꝙ hec nouiſſima videli-
cet. mors. iudiciũ. iehenna
ꝛ gl'a. oẽs q̃ continuã ꝛ iugẽ
hñt eoꝝ memoriam valde ꝛ
multipliciter reuocãt a pec
catis. Sȝ pauci iſta ponde
rãt ꝛ rariſſime ea cogitãt ſeu
cõſiderãt. oẽs putãt diu vi
uere ꝛ in ſenecta vberi peni
tere. iudicẽ placare. infernũ
fugere. ꝛ ſic celeſtem gl'am ĩ
delicijs vidẽdo ꝛ ocijs acq̃-
rere tãdem ꝛ eternalit' poſſi
dere. Non ſic ipij non ſic. H
argumẽtum non ꝯcludit: ĩ
mo fallit. ꝛ illud ꝓut ſatẞ lu
cide pȝ ꝑ p̄dicta. Et igitur
oẽs ſeducimini ꝛ niſi pñiaȝ
egeritis ſimul ꝑibitis. ꝛ mo
riemini in pctĩs. Vñ Ecci.
ij. Si pñiam non egerimꝰ.
incidemus in manus dei: ꝛ
non in manus hoĩm. Sed
ꝓch dolor q̃s penitȝ. q̃s pec
cata deflet. q̃s ſubuenit pau
peri. q̃s miſeret' inopi. q̃s ꝯ
patit' miſeris. q̃s cogitat de
futuris: Penitus nemo. nã
fere tota gñatio praua ẽ atȝ
ꝑuerſa q̃ non direxit cor ſuũ
in bonũ. immo potius ĩ ma
lũ. Oẽs terrena ſapiũt ꝛ q̃
ſua ſunt q̃runt. ñ q̃ ieſu xp̄i.
Munera diligunt. ṽtutes
fugiunt. ꝛ ſic iuẽta in ſterco
ribꝰ: ſic ꝛ ipſi in pctĩs multi
plicibꝰ miſerabilit' ꝯputre-
ſcunt. Corrupti ſunt abo-
minabiles facti ſunt iniq̃ta
tibꝰ ſuis.: Jam dñs de celo
proſpexit ſup ꝑ filios hoĩȝ. vt
videat ſi ẽ intelligens autre

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

q̄rens bonū. Sed oēs decli
nauerūt ſil' inutiles facti ſūt
nec ē q̄ faciat bonum. vixe//
tiā vſq̄ ad vnū.. Ecce iā im
pletum eſt tps. iam aduenit
mirabilis ille mundi ſtat⁹.
De q̄ Michee. vij. ita ꝓphe
tat. Perijt ſcūs de terra ⁊ re
ctus in hoib⁹ non ē. Oēs ei
in ſanguine inſidiāt. vir fra
trem ſuū venat ad mortem
malū manuū ſuaꝝ dicūt bo
nuz. q̄ optimus ē in eis qua
ſi pſalm⁹. ⁊ q̄ rectus q̄ſi ſpi
na de ſepi. Quid plura: no//
lūt ſcire ⁊ intelligere vt bn̄ a
gāt. nec oculos apire vt cla
re videāt: ſic excecauit eos
malicia ipſoꝝ. O ſtulta ma
licia. o mala ſtulticia volū//
tarie vitā fugere. mortē dili
gere. ſpnere bonū. agere ma
lū. deūq̄ ꝯtemnere: ⁊ demo
ni obedire. Chariſſime cur
ꝓpriuz caput enſe cecas: cur
ſponte cathenas demonis ī
curris: Cur ſua iuſſa facis:
Exurge exurge euigila ⁊ vi
de. Relinq̄ diabolū. fuge de
monē. ne poſtea cū ipſis et//
naliter ꝯtēnaris. Miror et
ammiror q̄ hō qui p̄ ceteris
eſt creatura rōnalis in nul//
lo q̄ſi ſequit iudicium rōis
ſpernēs ſalubria. affectans
noxia: q̄rēs ⁊ deſiderās mor
tifera ⁊ nociua. O d̄us et'ne
q̄ cauſa talis dementie. q̄ rō
tāte fatuitatis ⁊ īſanie Cur
aīa mortē tam ꝓno corde re
q̄rit: Cur ſibi q̄d tollit viue
re captat hō: Uere vere gēs
abſq̄ ꝯſilio ē ⁊ ſine pruden//
tia. Ac vtinā ſapent ⁊ intel
ligerēt ac nouiſſiā ꝓuiderēt

Finiunt q̄tuor nouiſſiā.

Sequunt exempla. de gaudijs regni celoꝝ.

Exemplū ex libro Apum.

Uidi in brabācia mulierez
diuitem ⁊ honeſtā poſſeſſaz
a demonio. Quam cum ro
gāte preſbytero religioſo vi
ſitarem inuenimus eā a ve//
xatione demonis quieſcen
tem ⁊ ſenſate loquentem vt
ſanā. Tunc occulte nemine
aduertente v'ſū cantici moy
ſi in deutronomio: ſcd̄m q̄
olim a ſcō quodam vno au
dierā tercio repetiui ad ꝓuo
candum demonē in obieſſa
Deum q̄ te genuit dereliq̄//
ſti: ⁊ oblitus es dm̄ creato//
ris tui. Nec mora mulier
pallere cepit labijs atq̄ vul

tu ꝛ dne vene in collo ei⁹ ad groſſiciem pollicis intumeſcere. Tunc ego inquio q̄re peſſime vexare feminā pre-ſumpſiſti? Mortuo inq̄t viro ſuo ꝯpaſſa. in ſubſidium illius aīe contulit quicquid boni fecerat ī hac vita. ꝛ ex hoc nacta occaſione vas vacuuꝫ mox intraui. Cui ego Mētiris miſerrime: ex h̄ eī q̄d dedit mediante charitate cumulatū eſt bonum ei⁹. Et ille cū tachinno. Mendax inq̄t ſum: nec miꝝ ſi mētioꝛ. Mox ego Eſt illa tam pulchꝛa ſicut d̄r celeſtis patria quā ꝑdidiſti? Et rn̄dit. In inf nitum pulchꝛioꝛ q̄ꝫ dicat. Et ego. Velles ne redire ad illā patriā ſi poſſes? Et ille. Vellem inq̄t ꝙ poſſem vſqꝫ in diem iudicij oīa excogitā ſupplicia ſuſtinere Cui dixi. Et ego ꝓmitto tibi in ꝑiculum ſalutis mee ꝑmiſſe ſi mendax inueniar illam ꝑditam gloriā recupe-rare te poſſe: ſi tm̄ hec dixe-ris. Domine deus me⁹ peccaui ignoſce mihi. Et mox ille contoꝛto collo exclamauit honoꝛifice. Dn̄e dn̄e. Tuncqꝫ hoc ſepius cum clamoꝛe valido perſonaret nec vltra in verbis proced eret. Impoſſibile em̄ ſciebat illi vt deum ſuum dn̄m reco-gnoſceret ꝛ ſe fateret peccaſſe atqꝫ ſibi ꝑcaretur ignoſci tandem ſubiunxit. Dn̄e deus margarete ſic em̄ obſeſſa mulier vocabat deum recognoſcere dn̄m ſuum indig-tus. Tunc ego ad illum. O infeliciſſime oīm creaturaꝝ ſuꝑbia eliſit te: ꝛ de celo depulit te redire inexpiabilis ſuꝑbia non ꝑmittit. nec mora confuſus obmutuit. Et poſt paucos dies non tm̄ tē feminā dereliquit.

¶ Aliud ex dialogo Gregorij

¶ In tudertina vꝛbe in q̄ fortunatus vir dei erat epi-ſcopus Marcellus q̄dam bone actionis vir cum duabus ſoroꝛibus ſuis h̄itauit Qui eueniēte moleſtia coꝛ-poris ipſo ſacratiſſimo ve-ſpera ſcēte iam ſabbato pa-ſchali defunct⁹ ē. Cui⁹ coꝛ-pus cū longius eſſet efferendum die eodem ſepeliri non potuit. Cunque moꝛa eſſet tempoꝛis ad explenduꝫ debitum ſepulture ſoroꝛes ei⁹ moꝛte illius afflicte cucur-rerūt flentes ad foꝛtunatuꝫ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

venerabilē eiꝗ magnis vo
cibꝫ clamare ceperūt. Scimꝰ
ꝙ aploꝝ vitā tenes leproſos
mundas cecos illumīas. ve
ni ⁊ reſuſcita mortuū nrūm
Qui mox vt cognouit frēm
eaꝝ defunctum. flere etiā ce
pit ipſe de morte ipſius rn̄//
dit dicēs. Recedite ⁊ hoc di
cere nolite: qꝛ iuſſio oīpotē
tis dei ē cui ꝯtrarie nullꝰ ho
minū pt. Illis itaꝗ diſcedē
tibꝫ triſtis ex morte illiꝰ mā
ſit eps̄. Subſeq̄nti aūt die
dn̄ico ante exurgentis luciſ
crepuſculū vocatis duobꝰ
dyaconibꝫ ſuis ꝑrexit ad do
mum defuncti acceſſit ad lo
cū vbi iacebat corpus exa//
nime ibiq3 ſe in orōez dedit
Expleta āt p̄ce ſurrexit ⁊ iu
xta corpus defuncti ſedit. n̄
āt grandi voce defunctū ꝑ
nomē vocauit dicēs.: Frat
marcelle veni. Ille āt acſi le
niter dormiens ad vicinam
vocē (q̄3uis modica fuiſſet)
excitatus aꝑuit oclos. atq3
ad epm̄ r̄ſpiciēs dixit O q̇d
feciſti o q̇d feciſti? Cui ep̄s
Quid feci fili? At ille. Duo
heſterna die venerunt q̄ me
eiiciētes ex corꝑe in bonum
locū duxerūt. Hodie āt vnus
miſſus ē nunciꝰ q̄ dixit. Re
ducite euz qꝛ fortunatꝰ ep̄s

in domū illius venit. Qui//
bꝫ v̄bis expletis mox ex īfir
mitate ꝯualuit. ⁊ in hac vi
ta diutius māſit. Nec tn̄ cre
dēdum ē qꝛ locum quē acce
pat ꝑdidit: qꝛ dubiū non ē
ꝙ intceſſoris ſui p̄cibꝫ potu
it poſt mortē melius viuere
q̄ ante mortē ſtuduit oīpotē
ti deo placere

¶ Ex vita ſcī Frāciſci

Quidā iuuenis valde nobi
lis ac delicatus: venit ad or
dinem ſcī franciſci q̄ indu//
tus habitu frm̄ poſt aliq̄t di
es diabolo inſtigante cepit
hr̄ē intāta abominatione hī
tum quē gerebat ꝙ videbat̄
ſibi portare ſaccū viliſſimū
Et ꝓpterea horrebat mani//
cas abominabat̄ capuciū ⁊
ipſam longitudinē tuuice ⁊
eius aſꝑitatē tanq̄3 impor//
tabilē eſtimabat. Vn̄ factū
eſt ꝙ creſcente religionis fa
ſtidio deliberauit penitꝰ re
iicere hītum ⁊ redire ad ſcl'z
Mgr̄ āt eius docuerat euz
ꝙ qn̄ ante altare ꝯuētus trā
ſiret in q̄ ſeruabat̄ ſciſſimuz
chriſti corpus cum mag̃ re//
uerētia genibꝫ flexis ⁊ diſco
ꝑto capite ⁊ cancellatꝭ ma
nibꝫ deuotꝭ inclinaret. Ac//
cidit āt illa nocte q̄ delibera
uerat dimittere hītum. ⁊ re

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

dire ad ſcł'm ꝙ oportebat eū̃
añ altare trãſire vbi ſicut ꝯ
ſueuerat genua flexit. ⁊ ſtatĩ
fuit captus in ſpũ. ⁊ oñſa ſi
bi fuit mirabilis viſio. Nã
vidit q̃ſi multitudinē ĩfini/
tã corã eo ꝓceſſionaliter trã
ſeuntē. oēs vero q̇ in illa ꝓ/
ceſſione btã erant bini ince
debãt. Et erãt veſtiti orna/
tiſſimis ⁊ p̃cioſimis diaſpe
ris. Facies ãt eoꝝ ⁊ manus
⁊ quicq̇d apparebat ꝺ̇ corpe
ſole ſplẽdidius radiabat. ⁊
ibãt cum cãtu ⁊ iubilo ãge/
loꝝ ſolēniſſime ⁊ dulciſſime
decãtãdo. Int̃ q̇s duo nobi
liores ceteris incedebãt tã/
ta claritate velati ꝙ mirãdū̃
ſtuporē aſpiciētibꝫ ĩgerebãt
Et q̃ſi circa finē ꝓceſſionis
p̄dicte vidit etiã quēdam tã
ta gl'a decoratū̃. ꝙ videbat̃
q̃ſi nouus miles ab oibꝫ ſin
gulariter hõrari. Dictus ãt
iuuenis hec vidēs mirabat̃
valde. ⁊ neſciebat q̇d h̄ eſſꝫ
nec interrogare trãſeuntes
audebat nec poterat nimia
dulcedine ſtupefact⁹. Sed
cū̃ ꝓceſſio ꝑtranſiſſet ⁊ ipſe
adhuc vidēs extremos reſu
mēs audaciã cucurrit ad il/
los ⁊ int̃rogãs dixit. O cha
riſſimi rogo vos quod dice
re placeat q̇ ſt̃ iſti tã admira

biles q̇s ꝯtinet hec veneran
da ꝓceſſio? Illi ṽo ꝯuerten
tes ad eū̃. ſplēdidiſſimas fa
cies dixerūt Nos ſumus oēſ
frēs minores. q̇ mõ venim⁹
de ꝑadyſo. Et ille rurſum ĩ
terrogãs. Qui ſunt illi duo
q̇ tm̄ excellēter int̃ alios ru/
tilãt? Rñderunt. Illi duo ce
teris clariores ſunt ſcũs frã
ciſcus ⁊ fr̃ anthoni⁹. Ille ãt
vltimus tm̄ honoratus ē q̇
dam ſcũs fr̃ nouiter mortu
us. quē q2 valēter ꝯtra tēta
tiones pugñuit. ⁊ vſqꝫ in finē
ꝑſeuerauit in ſcõ ꝓpoſito ad
gaudia eterni regni cū̃ gl'a ⁊
triumpho ꝑducimus. ñ ſo/
lū̃ comitãtibꝫ ſcĩs: ſꝫ etiam
letãtibꝫ ãgelis. Iſta ṽo veſti
mēta diaſꝑi q̃ nos tam ꝺ̇co
ra portauim⁹ data ſunt nob̃
ꝓpter aſꝑas tunicas q̃s in r̃
ligione patiēter detulimus
⁊ gl'ie claritas quã tu vides
data ē nobis a deo ꝓpter hu
milē paciam quã fecimus ⁊
ꝓpter ſcãꝫ pauꝑtatē ⁊ obedi
entiã ⁊ caſtitatē mundiſſiãꝫ
quã vſqꝫ in finē hilari mēte
ſuauimus. vñ fili non ſit ti
bi duꝝ ſaccuꝫ religionis tã
fructifeꝝ deportare: q2 ĩ ſac
co franciſci amore dm̄ nrĩ ie
ſu chriſti mū̃dum ſpnendo.
carneꝫ mortificãdo. ⁊ cõtra

diabolū dimicādo viriliť ⁊
habueris nobiscū ſiľi veste
fulgebis. Et his dictis Iu
uenis ad ſe rediȷ̈t ⁊ ꝯfortatꝰ
ex ipſa viſione oēm tētatōez
abiecit culpā corā gardiano
⁊ aliȷ̈s frīb̄ recognouit aſpi
tatē pme. ⁊ indumēti vt di//
uitias de cetero ꝯcupiuit. ⁊
ſic īmutatꝰ in melius in ſcā
vita finiuit ¶ Aliud

¶ Anno dm̄i. M.cccc.iiȷ̈.
Quidā clericus de vendepe
ra cū ſtuderet in ſcholꝫ apud
lugdunū vidit in viſiōe no
ctis vallez quādam ſub q̄dā
monte. ſuꝑ quē ciuitas q̄dā
pulcherrima ſita erat cuiuſ
aſpectus nimiū delectabat
intuētes ita vt q̄ſquis eā vi
deret de aſpectu illiꝰ ſacia//
ri nō poſſet. ⁊ oīb̄ modis la
borauit quō ad eaz ꝑuenire
valeret. Interea vidit fluui
um quēdā ſub pede montis
īmmo circa pedē currētem.
Quez dum circuiret q̄rens
artem quō euz tranſmearet
Uidit ſuꝑ ripā flumīs duo
decim lauātes in flumīe tu
nicas ſuas. Inter q̄s erat q̄
dam veste cādidiſſima īdu/
tus multū aliȷ̈s diſſimilis q̄
adiuuabat illos in tunicaꝝ
ſuaꝝ ablutione qui poſtq̄z
iuuerat vnū ibat poſtea ad
iuuare aliū. Tūc clericꝰ q̄ h̄
videbat accessit ad illū q̄ ce
teros adiuuabat ⁊ dixit. q̄
gens estis vos: Qui ait Isti
pauꝑes hoīes ſunt pn̄iam
agētes ⁊ ſe a pctīs ſuis lauā
tes. ⁊ ego filius dei iēſus cri
stus ſine cuius auxilio: nec
isti nec aliȷ̈ pn̄t benefacere.
Ciuitas hec pulchra quā vi
des ꝑadyſus ē vbi ego ma//
neo. ⁊ qn̄ q̄s tunicam ſuam
lauerit id est pn̄iam ꝑegerit
in illā intrabit Turpē ſatis
diu queſiſti viā q̄ itur ad il//
lam: ſꝫ nulla alia via q̄z ista
ducit ad eā. His dictis cle//
ricus a ſomno euigilauit: ⁊
mirari cepit de viſione. Cū
q̄z non multo poſt rediſſꝫ de
ſchola in patriā ſuam narra
uit epō cabilonenſi viſionē
hanc cui familiaris erat Qua
audita eps̄ ſuaſit ei vt ſcl'm
relinqueret ⁊ religionem in
traret. cōmendās ei ſuꝑ oēs
ordines nouellū illum ordi
nem ciſtercienſem. Ille ve//
nit ciſterciū ⁊ inuenit locuꝫ
incultū ⁊ deſertum. ⁊ frēs ī
ter bestias ꝯmorantes Ad
portā vero monaſteriȷ̈: q̄ de
vimine facta erat pendebat
malleus ferreus cuius ſoni
tu ad portā portarius ꝯpel
labat ab introire volentib̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Hoc ꝟo ſonitu portariꝰ vo
catus venit ad eū foras ⁊ in
clinās ſe ad eū ſalutauit euꝫ
Quē clericus intuens cog//
nouit ſtatim ſe eundeꝫ vidiſ
ſe inter eos ꝙ tunicas ſuas ī
flumine lauabāt. Rogauit
qꝫ eū vt ad ſe adduceret ab//
batē. Abbas igiť ⁊ totꝰ con
uētus venit ad eū. ⁊ recog//
nouit clericus oēs ſe vidiſſe
tunicas ſuas in flumine la//
uātes. Statimqꝫ cecidit ad
abbatis pedes rogās eū cū
lachrymis vt ſuſcipeť. ꝙ ſuſ
ceptus non multo poſt fcūs
qꝫ eſt prior.

Ex Ceſario aliud.

Egrotabat in hēmerode
cenobio ſacerdos Iſebrādꝰ
noīe cuſtos eccīe plus q̄ꝫ tri
ceſimū annuꝫ agēs: in ordīe
⁊ ad extrema ꝑducťꝰ ē. Me
dia nocte cū ſuꝑ eū miſtroꝝ
vigilaret diligētia: audieŕt
euꝫ leui ſuſurro ꝟba ſonare.
Timēteſqꝫ ne morti ꝓximꝰ
aliena loq̄reť ori loq̄ntis au
re adhibita. intellexeŕt ꝟba
ſublimia edificationis plēa
de glīa celeſti ⁊ inenarrabili
leticia ſctōꝝ. Dignum ḡ in//
dicantes teſtem his idoneū
adhiberi nunciauerunt hec
abbati. ꝙ ⁊ ipſe ḡui labora//
bat īfirmitate. Vocatꝰ ab//
bas affuit. Interim cecinit
horologiū ⁊ occaſione ſum
pta ſic fari cepit. O q̄ꝫ ſuauē
noctem exegi. q̄ꝫ delectabili
horologio oꝑam dedi. q̄m
dulces ⁊ ſuaues ꝯcētꝰ audi
ui choris in celo pſallentiū
interfui. O q̄ꝫ ꝯcordiť ⁊ de//
lectabiliť pſallebāt. In nrō
cātu ſolet eſſe diſſonantia te
diū laſſitudo. ibi longe aliť
ē. In vnā oēs ꝯueniunt me
lodiā ſuꝑ oē qd̄ delectat dul
ciorē. Infatigabiles lauda
re nō ceſſant. ⁊ q̄nto plꝰ lau
dant tāto plus creſcit amor
laudādi. ⁊ mirabili atqꝫ in
effabili mō hoc ꝓuenit. in v
ſum ḡtiſſime ꝙetis ꝙ nunq̄ꝫ
vacāt a laude creatoris. Ibi
ꝙ magis hic humiliati ſunt
mediocribꝫ vel minimis cō
tēti glīoſius exultāt abūdan
tiorē recipiētes ꝯſolatiōem
faciem ſplendidiſſimā ſtatu
ra celſi veſte glīoſi. Cum his
familiariter ꝯuerſatus ſū ⁊
amico refectus colloq̇o. Tā
ta gloria veſtiuꝫ delectatus
ſollicite querebam: ſi talem
ego habiturus eſſem. ⁊ dixe
runt. Qui viuit irreprehen
ſibiliter talem veſtem ſpera
re poteſt. Si vero vicium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

ſatuerit in cõuerſatione ma
cula apparebit ĩ veſte. Culpa
eñi vite maculã facit ĩ veſte
Immaculatus ḡ merebitur
hrē veſtem: q̄ ſe a maculis ſ
uat immunē. Et dixi. q̄ ſũt
macule? Et illi. Murmura
tio. detractio. ĩuidia. negli
gētia. ⁊ q̄cq̄d ſinceritatē cor
dis maculat ⁊ ꝯfundit. q̄ ta
lia agunt in gl'a veſtis macu
lã ponunt. Tu ṽo ꝑ multis
laboribꝫ ⁊ vite honeſtate ſi=
milē ſortieris veſtē. His di
ctis faucibꝫ areſactis viri=
buſq; exhauſtis defecit lo=
quēs poſt modicũ inſtillata
refocillatus aq̄ reſumptoq;
ſpũ ad loq̄ndũ ſe parãs ſpē
fecit auditoribꝫ ⁊ ait. Uti=
nã differret me dñs vſq; dũ
ꝯpleto ope dei dñis nr̄is lo
q̄ poſſem. O q̄; leti nũc ꝗ ba
iulus eſſem. q̄; leta q̄; ſtupē
da narrarē q̄ vidi q̄ audiui ⁊
ſenſi. q̄ ꝑata ſunt diligētib⁹
deũ ⁊ in laude ei⁹ vigilãtibꝫ
Et abbas. Frat̄ quō hec vi
diſti? Et ille Quater hac no
cte rapt⁹ ſum añ deũ. pect⁹
meũ apertũ ē. ⁊ aĩa mea cõu
cta ē. ⁊ ſtatim fui int̄ choroſ
angeloꝝ: ⁊ vidi dñam nr̄ã
in ĩmenſa claritate cũ ſuis
ſacris virginibꝫ q̄ ſe mihi ꝓ
miſit in neccitate affuturã ⁊

ſcm̄ michaelē cũ multo exer
citu angeloꝝ ꝑparatum in au
xiliũ mihi. Nã altari ⁊ mēo
rie ſue honorem ſꝑ ſolebã ĩpen
dere. ⁊ innumerabilē multi
tudinē ſcõꝝ. ⁊ q̄s antea non
viderã ſtatim agnoui. Rur
ſumq; ſpũ ⁊ viribꝫ deficiēs
loq̄ ceſſauit. Compulſus ita
q; de ſorbicula papillũ acce
pit ⁊ guſtãs ait. O q̄; dulciſ
eſt dñs guſtãtibꝫ. o q̄;ta ē e⁹
ſuauitas e⁹ abundãtia. q̄m
larga ⁊ indeficiēs. ⁊ oĩm de
liciaꝝ copijs affluēs. qua ĩ
hac nocte reficere dignatus ē.
O dulcedo illa dulcedo gra
tiſſima optabilis ⁊ p̄ſtantiſ
ſima. O q̄; ſingularis q̄; ex=
cellēs ⁊ ineffabilis Int⁹ erã
ĩ corde vtꝝq; teneo. ṽbis ãt
explicare nõ valeo. quã ſen=
tire potui nõ poſſum effari
rei nimietate vict⁹. Tam fe
lici refectione paſtus hãc re
fectõem ſuꝑaddere ſuꝑfluũ
duco. Hec breue ⁊ modicũ
nutrimētum p̄ſtat illa in ꝑ=
petuũ reficit ⁊ ſaginat O q̄;
bti ſunt q̄ illa ſine fine frui=
turi ſunt. Iubēte abbate vo
cati ſũt q̄dã nouicij viri q̄n=
dã in ſc̄lo clari ṽtute milita
ri inſignes q̄s ita ꝯſolatus ē
Uere felices eſtis ⁊ ter q̄ter
q; bti q̄ de vana vr̄ã cõuerſa

tioneatq3 mundana vanita
te p diuinā miam vocati eſ//
tis ptem in celis cū iuſtis hi
turi. Cōſtat em̄ de ſalute vrā
ſi tn̄ pſeueraueritis. nā dn̄s
Dauid indeſinent p vobis
pces ad dūm fundit: q̄ten⁹
qđ ſalubriter ichoaſtis feli
citer ɔpleatis: Unū āt coꝝ
noīe exꝑmens de eo dicebat
niſi portas clauſtri igreſſus
fuiſſet mortis et ne portas n̄
euaſiſſet. Aderāt ꝛ hoſpites
ɔuertendi grā de ſedib9 ſuiſ
euocati ſ3 nimio adhuc reꝝ
tpaliū amore detēti rem ar//
duā aggredi dubitabāt. q fi
ducialiter accedētes ad viꝝ
dei mētis fluctuatōem ɔfeſ
ſi ſunt q viz velle adiaceret
eis pficere āt bonū non iue
nirēt ſupplicabāt vt orōnib9
ei⁹ adiuti mererent in bono
ſtabiliri. Et ille. Quamdiu
mēte adheretis ſclo n̄ pote//
ſtis pfecte placere đo nec fir
mari in bono hn̄tes volūta
tē fixā in malo. Quapropter re
cedite ab his q̄ inutilit ama
tis. ꝛ n̄ deerit vob grā ſalua
toris Si vidiſſetis q̄ ego vi
di oēm gl'iam mundi vilēre
putaretis. Deinde multa q̄
rebāt. ille de pr̄e. ille de frē il
le de ſuo ſtatu futuro. ille de
pn̄ti. Sz vir dei ita ſingul'
rn̄ſum tpauit vt ſecretoꝝ re
uelator ꝛ ɔſciarū inſpector
eē pbaret. Moꝝ vocāte do
ſcā illa aīa carne ſoluta ē ad
dolores corpis vltra n̄ redi
tura: ſ3 vt credimus imorta
litatis luce veſtiēda ꝛ penni
gaudioꝝ ſuauitate reficien
da.

¶ Hieronym⁹ ad moīales
Angelicis choris ſcōꝝq3 ſo
cietatib9 hic ſtudeatis inſeſ
ſe vt oēs poſtmodum in cor
poris exitu vobis gaudētes
ꝛ leti tq̄3 notis occurrāt Si
ſic feceritis nil vob dulci⁹,
nihil iocundius q̄s his inſeſ
eſſe putuitis. his pabulis ſa
ciari. qb9 ſemel deguſtatis t
rena oīa amara reddāt Ex p
to itaq3 ſeni deuote cōſulēti
credite filie. Scio qđ loq̄r
chariſſime. nā vt inſipiētiā
loq̄r. Ego homunculus ſic
abiect⁹ ſic vilis in dono dm̄
Adhuc viuēs in corpe āge//
loꝝ ſepe choris inſui đ cor
poreis p hebdomadā nihil
ſentiēs

¶ Itē Aug⁹. de libero arbi
trio Tāta ē pl'chritudo iuſti
cie tāta ē iocunditas luc' et
ne vt etiā ſi nō liceret in ea ā
plius delectari: q̄s vni⁹ diei
hora ppter hoc ſolū innume
rabiles h⁹ vite dies pleni de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

licijs ꝛ affluẽtia bonoꝝ tpa
liũ recte ꝛ merito deſpicerẽt
¶ Itẽ eterna btĩtudo ↄſiſtit
in duob⁹. ſ. in nccãria abſen
tia oĩs mali. ꝛ in nccãria p̃
ſentia oĩs boni. Si enĩ q̃ris
q̃d ibi ẽ. aliter nõ p̃t rñderi.
niſi q̃cq̃d boni ẽ ibi eſt q̃cq̃d
mali ẽ ibi nõ ẽ. ¶ Aug⁹. i de
cõflictu vicioꝝ. Recedat a
mor p̃ntis ſcl'i. in q̃ null⁹ ita
naſcit̃ vt nõ moriat̃. ꝛ ſucce
dat amor futuri ſcl'i in q̃ oẽs
viuificãt̃ vt deinceps ñ mo
riant̃. Ubi nec aduerſitas
turbat. nulla nccitas angu
ſtat. nulla moleſtia req̃etat.
ſ; pennis leticia ibi regñt.
Itẽ hiero. Si xp̃m dñm ꝛ re
gẽ cui ẽ nomẽ ſup oẽ nomen
oportuit pati ꝛ ita intrare ĩ
glãm ſuã: quã iã fiduciã hẽ
mus nos intrare ſine labo//
re glãm alienã.. O ꝙ̃ ſtulti
ſumus ꝛ tardi corde ad cre
dẽdum. Uolumus hic gau
dere cũ ſeculo ꝛ poſtea regñre
cũ chriſto. difficile ẽ immo ĩ
poſſibile vt ꝛ p̃ntib⁹ q̃s fru
at̃ bonis ꝛ futuris nec h⁹ vẽ
trem ꝛ ibi mẽtem repleat vt
de delicijs ad delicias tran
ſeat vt vtroq; ſcl'o p̃mus ſic
vt in terra ꝛ in ſcl'o appareat
gl'oſus. Impoſſibile ẽ deli//
cijs affluere ꝛ chriſtũ ſequi.

natura denegat vt ↄ̃ria miſ
ceãt̃ Non enĩ poſſu⁹ deo ſer
uire ꝛ mãmone. O quanta
erit in celo leticia qñ non ſo
lum in aĩa: ſ; etiam in corpe
fuerit gl'andum. Nã intus
ꝛ extra ſubtus ꝛ ſupra. ĩmo
circumq̃ꝙ mirabiliter iuſt⁹
gaudebit. Intus de purita
te conſcie. extra de corporiſ
gl'ificatione. ſubtus de celi
ꝛ aliaꝝ creaturaꝝ pulchritu
dine. ſupra de dei viſione. ꝛ
circũcirca de angeloꝝ ꝛ oĩm
ſcõꝝ iocunda ꝛ delectabili
aſſociatione O ciuitas ce
leſtis. mãſio ſecura. patria
totum ↄtinens q̃d delectat
Merces ſcõꝝ tam magna ẽ
ꝙ non p̃t menſurari. tam co
pioſa ꝙ non p̃t finiri tã mul
ta ꝙ non p̃t nũerari. tam p̃//
cioſa ꝙ non p̃t eſtimari
¶ Petrus bleſenſis ad regẽ
Anglie ſup Job. Putas ne
ꝙ aliq̃s in p̃nti vita gaude//
at ꝛ in futura? Si tñ gaudi
um d̃beat dici q̃d turbat̃ aſ
ſidue ꝛ reſpergit̃ amaritudi
ne p̃nti nimis delicatus es
ſi vtrꝝ ꝙ p̃ſumis vti ſeculo ꝛ
frui chriſto p̃ntis mundi de
licias cape ꝛ nihilomin⁹ ce//
leſtis gl'ie diuitias optinere
Audi q̃d dictum ſit illi diui
ti in euangelio Fili recorda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

re qꝛ recepiſti bona in vita tua. Merito poſſemus reges ſciſſimos reputare inſanos ꝛ ꝓphetas aplo̅s martyres ꝯfeſſores. teneras ac delicatas v̄gines oēs q̄ ſpretiſ diuitiis ꝛ ꝯculcatis deliciiſ huius mūdi ſeipſos p chriſto tribulationi ꝛ morti obtulerunt ſi gl'am quā adepti ſunt in anguſtia ꝛ dolore potuiſſent in voluptatibꝫ ꝛ deliciis obtinere

¶ Hieronymus. Quotiēſ cunqꝫ te vana ſcl'i delectat ābitio. q̄tiens in mundo aliq̄d videris gl'oſum ad paradyſum mente trāſgredere ꝛ eſſe incipe qd̄ futurus es

Idē. Omne opꝰ leuius fieri ſolet cum eius p̄cium excogitat̄ ꝛ ſpes p̄mii ſolaciū̄ fit laboris. Et nullus labor durꝰ. nullū̄ tempus longuꝫ videri debet quo eternitatiſ gloria acquiritur

¶ Finiunt exempla de gaudiis regni celoꝝ Et alioꝝ trium nouiſſimorum. Impreſſa Dauentrie. per me Jacobuꝫ de breda 1490.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 9